

Analiza sigurnosti i uspješnosti poslovanja na temelju financijskih izvještaja

---

Nikolina, Kozarić

Undergraduate thesis / Završni rad

2019

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Organization and Informatics / Sveučilište u Zagrebu, Fakultet organizacije i informatike**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:211:743146>

Rights / Prava: [Attribution-NonCommercial-NoDerivs 3.0 Unported / Imenovanje-Nekomercijalno-Bez prerada 3.0](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-03-12**

Repository / Repozitorij:

[Faculty of Organization and Informatics - Digital Repository](#)

**VEUČILIŠTE U ZAGREBU
FAKULTET ORGANIZACIJE I INFORMATIKE
VARAŽDIN**

Nikolina Kozarić

**ANALIZA SIGURNOSTI I USPJEŠNOSTI POSLOVANJA NA
TEMELJU FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA**

ZAVRŠNI RAD

Zagreb, 2019.

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
FAKULTET ORGANIZACIJE I INFORMATIKE
V A R A Ž D I N

Nikolina Kozarić
Matični broj: Z-43222/14-1
Studij: Primjena informacijske tehnologije u poslovanju

ANALIZA SIGURNOSTI I USPJEŠNOSTI POSLOVANJA NA
TEMELJU FINACIJSKIH IZVJEŠTAJA

ZAVRŠNI RAD

Mentorica:
doc. dr. sc. Irena Kedmenec

Zagreb, ožujak 2019.

Nikolina Kozarić

Izjava o izvornosti

Izjavljujem da je moj završni/diplomski rad izvorni rezultat mojeg rada te da se u izradi istoga nisam koristio drugim izvorima osim onima koji su u njemu navedeni. Za izradu rada su korištene etički prikladne i prihvatljive metode i tehnike rada.

Autor/Autorica potvrdio/potvrdila prihvaćanjem odredbi u sustavu FOI-radovi

---

Sažetak

Tema rada je analiza financijskih izvještaja kao jedan od alata u procesu poslovnog odlučivanja koji primjenom različitih analitičkih postupaka koristi podatke iz financijskih izvještaja i pretvara ih u upotrebljive informacije relevantne za upravljanje.

Podacima dobivenim analizom financijskih izvještaja koriste se različite interesne skupine počevši od vlasnika, investitora, kreditora, zaposlenika, dobavljača i kupaca. Temeljni financijski izvještaji su bilanca, račun dobiti i gubitka, izvještaj o novčanom toku, izvještaj o promjenama vlasničke strukture i bilješke uz financijske izvještaje. Uobičajeni postupci i instrumenti analize financijskih izvještaja su horizontalna i vertikalna analiza te analiza financijskih pokazatelja.

Cilj ovog završnog rada je analizirati financijska izvješća poduzeća Kraš d.d. kao tržišnog lidera te usporediti njegovo poslovanje sa jednim od najvećih tržišnih konkurenata, poduzećem Koestlin d.d., kako bi se utvrdio financijski položaj te uspješnost poslovanja toga društva. U radu je napravljena analiza poslovanja poduzeća za jedanaestogodišnje razdoblje, od 2007. do 2017. godine. Analizom financijskih izvještaja poduzeća Kraš d.d. i poduzeća Koestlin d.d. ocijenjena je uspješnost poslovanja tih poduzeća te su doneseni zaključci na temelju provedene analize.

Ključne riječi: Kraš, Koestlin, analiza financijskih izvještaja, bilanca, račun dobiti i gubitka

SADRŽAJ

1. UVOD	1
2. METODE I TEHNIKE RADA.....	3
3. ANALIZA FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA	4
3.1. CILJEVI FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA.....	4
3.2. TEMELJNI FINANCIJSKI IZVJEŠTAJI.....	4
3.2.1. BILANCA.....	5
3.2.2. RAČUN DOBITI I GUBITKA.....	9
3.2.3. IZVJEŠTAJ O NOVČANOM TOKU.....	11
3.2.4. IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA GLAVNICE	12
3.2.5. BILJEŠKE UZ FINANCIJSKA IZVJEŠĆA.....	13
3.3. TEMELJNI INSTRUMENTI I POSTUPCI ANALIZE FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA	13
3.3.1. POSTUPAK HORIZONTALNE ANALIZE	14
3.3.2. POSTUPAK VERTIKALNE ANALIZE	15
3.3.3. FINANCIJSKI POKAZATELJI	15
3.3.3.1. POKAZATELJI LIKVIDNOSTI.....	16
3.3.3.2. POKAZATELJI ZADUŽENOSTI.....	18
3.3.3.3. POKAZATELJI AKTIVNOSTI	20
3.3.3.4. POKAZATELJI EKONOMIČNOSTI	21
3.3.3.5. POKAZATELJI PROFITABILNOSTI	22
3.3.3.6. POKAZATELJI INVESTIRANJA	23
4. ANALIZA FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA PODUZEĆA KRAŠ D.D.	26
4.1. PODUZEĆE KRAŠ D.D.....	26
4.1.1. HORIZONTALNA ANALIZA PODUZEĆA KRAŠ D.D.	27
4.1.1.1. BILANCA.....	27
4.1.1.2. RAČUN DOBITI I GUBITKA.....	32
4.1.2. VERTIKALNA ANALIZA PODUZEĆA KRAŠ D.D.....	37
4.1.2.1. BILANCA.....	37
4.1.2.2. RAČUN DOBITI I GUBITKA.....	41
4.1.3. ANALIZA FINANCIJSKIH POKAZATELJA PODUZEĆA KRAŠ D.D.....	44
4.1.3.1. POKAZATELJI LIKVIDNOSTI.....	44
4.1.3.2. POKAZATELJ ZADUŽENOSTI.....	46
4.1.3.3. POKAZATELJI AKTIVNOSTI	48
4.1.3.4. POKAZATELJI EKONOMIČNOSTI	50
4.1.3.5. POKAZATELJI PROFITABILNOSTI.....	51
4.1.3.6. POKAZATELJI INVESTIRANJA	53

4.2. PODUZEĆE KOESTLIN D.D.	55
4.2.1. HORIZOTNALNA ANALIZA PODUZEĆA KOESTLIN D.D.	56
4.2.1.1. BILANCA.....	56
4.2.1.2. RAČUN DOBITI I GUBITKA.....	62
4.2.2. VERTIKALNA ANALIZA PODUZEĆA KOESTLIN D.D.	67
4.2.2.1. BILANCA	67
4.2.2.2. RAČUN DOBITI I GUBITKA	71
4.2.3. ANALIZA FINACIJSKIH POKAZATELJA PODUZEĆA KOESTLIN D.D. .	74
4.2.3.1. POKAZATELJI LIKVIDNOSTI.....	74
4.2.3.2. POKAZATELJI ZADUŽENOSTI.....	76
4.2.3.3. POKAZATELJI AKTIVNOSTI	78
4.2.3.4. POKAZATELJI EKONOMIČNOSTI	79
4.2.3.5. POKAZATELJI PROFITABILNOSTI.....	81
4.2.3.6. POKAZATELJI INVESTIRANJA	83
4.3. USPOREBA PODUZEĆA KRAŠ D.D. I KOESTLIN D.D.....	84
4.3.1. USPOREBA POKAZATELJA.....	85
4.3.1.1. POKAZATELJI LIKVIDNOSTI.....	85
4.3.1.2. POKAZATELJI ZADUŽENOSTI.....	86
4.3.1.3. POKAZATELJI AKTIVNOSTI	87
4.3.1.4. POKAZATELJI EKONOMIČNOSTI	87
4.3.1.5. POKAZATELJI PROFITABILNOSTI.....	88
4.3.1.6. POKAZATELJI INVESTIRANJA	89
5. ZAKLJUČAK.....	91
6. POPIS LITERATURE	93
7. POPIS SLIKA.....	955
8. POPIS TABLICA	96

1. UVOD

Analiza je jedna od osnovnih metoda saznanja. Riječ analiza potječe od grčke riječi analysis što znači rastavljanje ili raščlanjivanje neke cjeline na njezine sastavne dijelove, dok se ne dođe do njezinih elemenata koji su dalje nedjeljivi.

Analiza financijskih izvještaja najvažniji je dio cjelokupne analize poslovanja poduzeća. Analiza financijskih izvještaja može se opisati kao proces primjene različitih analitičkih sredstava i tehnika s pomoću kojih se podaci iz financijskih izvještaja pretvaraju u upotrebljive informacije relevantne za upravljanje.¹

Kvalitetno upravljanje osnovni je preduvjet uspješnog poslovanja svakog poduzeća. Glavnim zadaćama upravljanja (menadžmenta) smatraju se planiranje, organiziranje, upravljanje ljudskim potencijalima (kadrovanje), vođenje i kontroliranje.² U tom kontekstu promatrani proces planiranja jedan je od najvažnijih poslova upravljanja. Planiranju prethodi analiza cjelokupnog poslovanja čiji je sastavni dio i financijska analiza koja je orijentirana na vrijednosne ili novčane informacije. Za dobro upravljanje, planiranje je vrlo važno, ili drugačije rečeno, „planiranje je ključ uspjeha financijskih menadžera“.³

Svrha utvrđivanja ključnih pokazatelja financijske performanse je procjena financijskog stanja i kretanja određenog poduzeća i procjena njegove poslovne sposobnosti. Osnovna obilježja koja bi financijski izvještaji trebali ispuniti su razumljivost, važnost, pouzdanost i usporednost kako bi se mogli analizirati.

Korisnici financijskih izvještaja su svi oni koji na temelju informacija iz financijskih izvještaja donose poslovne odluke ili informacije iz financijskih izvještaja koriste za obradu. Korisnici financijskih izvještaja mogu biti: postojeći ili potencijalni ulagači, menadžeri, kreditori, brokери, radnici, država, kupci, dobavljači te ostala društvena zajednica. Interesi korisnika financijskih izvještaja mogu biti različiti.⁴

Interes menadžera trebao bi biti sigurnost i učinkovitost (uspješnost) poslovanja poduzetnika, a to je u biti ostvarivanje dobitka uz zadovoljavajuću likvidnost poduzetnika. Isplata dobitka ulagačima može ponekad narušiti likvidnost pa nije u interesu menadžmenta koji brine o sigurnosti poslovanja poduzetnika.⁵

Interes kreditora je sigurnost poslovanja poduzetnika odnosno sposobnost pravodobne otplate kredita. Uobičajeno je da banka ispituje bonitet poduzetnika prije odobravanja kredita. Ispitivanje boniteta poduzetnika je zapravo analiza njegovih financijskih izvještaja. Brokери

---

¹ Habek M. i ostali: Temelji računovodstva i analitika knjigovodstva, RRIF-Plus, 2004., str. 25.

² Buble M., Menagement, Ekonomski fakultet u Splitu, Split, str. 12

³ Gulin D. i ostali, Računovodstvo, Ekonomski fakultet, Zagreb, 2003, str. 472

⁴ Bešvir B. (2008). Kako čitati i analizirati financijske izvještaje. Zagreb: RRiF Plus, str. 13.

⁵ Bešvir B. (2008). Kako čitati i analizirati financijske izvještaje. Zagreb: RRiF Plus, str. 14.

upućuju potencijalne ulagače na kupnju određenih dionica na temelju raspoloživih informacija. Između ostalih, vrlo su važne informacije koje brokери dobivaju iz financijskih izvještaja poduzetnika. Radnicima je u interesu da na vrijeme dobiju zadovoljavajuću plaću, da se plaća poveća u skladu s povećanjem troškova života te da njihovo radno mjesto bude sigurno. Interes države je točna i pravodobna naplata poreznih prihoda te poslovanje u skladu s propisima. Kupcima je u interesu kvalitetna i pravodobna isporuka proizvoda i usluga koje kupuju od poduzetnika. Dobavljačima je u interesu pravodobna naplata prodanih proizvoda i usluga od poduzetnika. Interes društvene zajednice je zapošljavanje radnika, sigurnost radnih mjesta, poslovanje u skladu s ekološkim zahtjevima i dr.

Analiza financijskih izvještaja koristi se kako bismo odgovorili na vrlo važna pitanja o tome kako je poduzeće poslovalo u prethodnim godinama. Spoznaja prethodnih rezultata daje smjernice gdje se u poslovanju mogu tražiti moguća poboljšanja za budućnost kako bi se poboljšali poslovni rezultati, a time i vrijednost za sve zainteresirane strane. Kao najčešće tehnike i metode financijske analize poslovanja potrebne za dobivanje kvalitetnih i pravovremenih informacija ističu se horizontalna i vertikalna analiza financijskih izvještaja i analiza putem financijskih pokazatelja.

Predmet horizontalne analize jesu bilančne pozicije i pozicije iz računa dobiti i gubitka. Da bi se došlo do zaključaka o dinamici promjena, potrebno je pratiti višegodišnje trendove.

Vertikalnom analizom bilance pojedine pozicije u bilanci se prikazuju kao postotni udjeli ukupne vrijednosti aktive, odnosno pasive. U vertikalnoj analizi računa dobiti i gubitka vrijednost ukupnih prihoda postaje baza usporedbe.

Usporedbom dobivenih rezultata analize financijskih izvještaja s rezultatima konkurencije slaže se potpuna slika o uspješnosti poslovanja, jer uzima u obzir stanje i trendove na tržištu te snage i uspješnosti konkurencije. Ovakvi rezultati smatraju se temeljima za donošenje korporativnih ciljeva i strategija.

2. METODE I TEHNIKE RADA

Prilikom izrade završnog rada korišten je velik broj različitih izvora podataka. Za potrebe izrade teorijskog dijela rada korišteno je nekoliko stručnih knjiga, nekoliko članaka te više Internetskih stranica. Za izradu praktičnog dijela rada, korišteni su službeni financijski izvještaji i godišnja izvješća objavljeni na Internet stranicama FINA-e, Internet stranicama Zagrebačke burze te Internet stranicama samog poduzeća.

Pri izradi teoretskog dijela rada korištena je prvenstveno deskriptivna metoda (postupak jednostavnog opisivanja ili ocrtavanja činjenica, procesa i predmeta u prirodi i društvu te njihovih empirijskih potvrđivanja odnosa i veza)⁶. Kod izrade praktičnog dijela rada korišteno je više metoda među kojima se ističu komparativna metoda (postupak uspoređivanja istih ili srodnih činjenica, pojava procesa i odnosa, odnosno utvrđivanja njihove sličnosti u ponašanju i intenzitetu i razlika među njima) i metoda analize (postupak znanstvenog istraživanja i objašnjenja stvarnosti putem raščlanjivanja složenih misaonih tvorevina (pojмова, sudova i zaključaka) na njihove jednostavne sastavne dijelove i elemente te izučavanje svakog dijela (i elementa) za sebe i u odnosu na druge dijelove).⁷

Kroz metode i tehnike rada predstavljena je jedna od najvažnijih grana hrvatske prehrambene industrije, industrija konditorskih proizvoda. Razvoj hrvatske konditorske industrije počinje već početkom dvadesetog stoljeća tako da su neki od velikih proizvođača konditorskih proizvoda proslavili i više od devedeset godina rada.⁸ Konditorski proizvodi, visokokalorični prehrambeni proizvodi dobiveni obradbom ugljikohidratnih sirovina uz različite dodatke. Dobivaju se od triju osnovnih sirovina: od ploda kakaovca, od šećera i šećernih sirupa te od brašna, a njihovi su glavni proizvodi bombonski proizvodi, brašneno-konditorski proizvodi te kakaov prah, čokolada i čokoladni proizvodi.⁹ Važnost konditorske industrije očituje se u činjenici da koristi gotovo isključivo domaće sirovine, veliki je potrošač ambalažnih materijala, izravno zapošljava značajan broj radne snage, a neizravno omogućuje zaposlenost stanovništva u poljoprivredi, prometu i trgovini. Uloga konditorske industrije u hrvatskom gospodarstvu naglašena je i kroz značajan izvozni uspjeh domaćih konditora na tržišta regije i svijeta.

---

⁶ Zelenika R., Metodologija i tehnologija izrade znanstvenog i stručnog djela, Sveučilište u Rijeci, Rijeka, 2000., str. 338

⁷ Zelenika R., Metodologija i tehnologija izrade znanstvenog i stručnog djela, Sveučilište u Rijeci, Rijeka, 2000., str. 327

⁸ Glasnik, preuzeto 30.04.2019. s <http://www.amaciz.hr/wp-content/uploads/glasnik/glasnik%20br28.pdf>

⁹ Enciklopedija, preuzeto 30.04.2019. s <http://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=32742>

3. ANALIZA FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA

3.1. CILJEVI FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA

Računovodstvo je najznačajniji dio ukupnog informacijskog sustava i većina informacija potrebnih u procesu poslovnog odlučivanja nastaje upravo u računovodstvu.¹⁰

Za siguran rast i uspješan razvitak poduzeća neophodno je razumijevanje poslovanja i postizanje zadovoljavajućih poslovnih rezultata. S druge strane, ostvarenje tih ciljeva pretpostavlja kvalitetnu informacijsku podlogu. U tom smislu nezaobilazni izvor informacija o financijskom položaju, uspješnosti poslovanja i novčanim tokovima su financijski izvještaji. A da bi financijski izvještaji udovoljili svojoj svrsi, moraju biti pouzdani, razumljivi, usporedivi i sastavljeni u skladu sa računovodstvenim načelima i standardima.

Cilj financijskih izvještaja prema Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja je:

1. pružiti informacije o financijskom položaju, uspješnosti poslovanja, i promjenama financijskog položaja subjekta, što je korisno širokom krugu korisnika u donošenju ekonomskih odluka,
2. Financijski izvještaji sastavljeni su za tu svrhu da udovoljavaju uobičajenim potrebama većine korisnika. Međutim, financijski izvještaji ne pružaju sve informacije koje bi korisnici trebali pri donošenju ekonomskih odluka, budući da oni daju sliku financijskih učinaka prošlih događaja i ne pružaju nefinancijske informacije.
3. Financijski izvještaji također pokazuju rezultate upravljanja ili odgovornosti menadžmenta za povjerene im resurse. Oni korisnici koji žele ocijeniti rukovođenje menadžmenta ili njegovu odgovornost čine to radi donošenja ekonomskih odluka, npr. treba li zadržati ili prodati ulaganje u subjekt ili treba ponovo imenovati ili zamijeniti menadžment.¹¹

3.2. TEMELJNI FINANCIJSKI IZVJEŠTAJI

Riječ financijski u financijskim izvještajima označava događaje koji se mogu mjeriti novčanim iznosima. Ti izvještaji su povijesni što znači da prikazuju događaje koji su se dogodili, dok nas zanimaju i procjene onoga što će se dogoditi.

---

¹⁰ Žager, K., Sačer, I., Sever, S., Žager, L., Analiza financijskih izvještaja, Masmedia, Zagreb, 2008., str. 44

¹¹ Zakon o reviziji, Narodne novine broj 146/05., 139/08., 144/12. i 78/15.

Financijski izvještaji predstavljaju temeljnu podlogu i polaznu točku za analizu poslovanja poduzeća. Oni pružaju informacije o poduzeću, i to o njegovoj imovini, obvezama, glavnici, prihodima i rashodima (financijskom rezultatu), ostalim promjenama glavnice te novčanim tijekovima.

Pod pojmom temeljni financijski izvještaji se uzima pet izvještaja koja svaka kompanija mora sastaviti na kraju obračunskog razdoblja:¹²

- bilanca (izvještaj o financijskom položaju)
- račun dobiti i gubitka (izvještaj o uspješnosti poslovanja)
- izvještaj o novčanom toku
- izvještaj o promjenama vlasničke glavnice
- bilješke uz financijska izvješća

3.2.1.BILANCA

„Bilanca je financijski izvještaj koji sistematizirano prikazuje stanje imovine, obveza i kapitala u određenom vremenskom trenutku.“¹³ Bilanca je jedan od temeljnih financijskih izvještaja. Predstavlja prikaz poslovanja na određeni datum te se redovno mijenja. Prilikom sastavljanja bilance treba se voditi računa o tome da aktiva i pasiva moraju biti jednake. Bilanca se sastoji od dva dijela, aktive i pasive. Na osnovu njih se utvrđuje imovinsko stanje, odnosno financijski položaj poduzeća. Temeljne pozicije bilance vidljive su u Tablici 1.

---

¹² Zakon o računovodstvu, Narodne novine broj: 134/15, preuzeto 22.03.2019. s http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2015_07_78_1493.html

¹³ Žager K. i ostali, Analiza financijskih izvještaja, 2. prošireno izdanje, Masmedia, Zagreb, 2008., str. 52

Tablica 1. Temeljne pozicije bilance

AKTIVA
A) POTRAŽIVANJE ZA UPISANI A NEUPLACENI KAPITAL
B) DUGOTRAJNA IMOVINA
B.I. NEMATERIJALNA IMOVINA
B.II. MATERIJALNA IMOVINA
B.III. DUGOTRAJNA FINACIJSKA IMOVINA
B.IV. POTRAŽIVANJA
B.V. ODGOĐRENA POREZNA IMOVINA
C) KRATKOTRAJNA IMOVINA
C.I. ZALIHE
C.II. POTRAŽIVANJA
C.III. KRATKOTRAJNA FINACIJSKA IMOVINA
C.IV. NOVAC U BANC I BLAGAJNI
D) PLAĆENI TROŠKOVI BUDUĆEG RAZDOBLJA I OBRAČUNATI PRIHODI
E) UKUPNO AKTIVA
F) IZVANBILANČNI ZAPISI
PASIVA
A) KAPITAL I REZERVE
A.I. TEMELJNI (UPISANI) KAPITAL
A.II. KAPITALNE REZERVE
A.III. REZERVE IZ DOBITI
A.IV. REVALORIZACIJSKE REZERVE
A.V. REZERVE FER VRIJEDNOSTI
A.VI. ZADRŽANA DOBIT ILI PRENESENI GUBITAK
A.VII. DOBIT ILI GUBITAK POSLOVNE GODINE
A.VIII. MANJINSKI (NEKONTROLIRAJUCI) INTERES
B) REZERVIRANJA
C) DUGOROČNE OBVEZE
D) KRATKOROČNE OBVEZE
E) ODGOĐENO PLAĆANJE TROŠKOVA I PRIHOD BUDUĆEG RAZDOBLJA
F) UKUPNO PASIVA
G) IZVANBILANČNI ZAPISI

(IZVOR: izrada autora prema RRIF-u, preuzeto 22.03.2019. s

<https://www.rrif.hr/dok/preuzimanje/Bilancia-2016.pdf>)

U aktivi bilance se nalazi imovina kojom poduzeće raspolaže. Imovina podrazumijeva „resurs koji je pod kontrolom poduzeća te koji proizlazi iz prošlih događaja i od kojeg se očekuju buduće ekonomske koristi.”¹⁴

Dugotrajna imovina označava onu imovinu u poduzeću za koju se očekuje da neće biti potrošena u roku od jedne godine odnosno da će se pretvoriti u novac u roku duljem od godine dana.

Dugotrajna imovina se dijeli na:

- Nematerijalnu imovinu koja se javlja u neopipljivom obliku tj. nema fizički oblik. U nematerijalnu imovinu pripadaju koncesija, patenti, licenca, franšiza, itd.
- Materijalnu imovinu koja se javlja u fizičkom obliku. To je imovina koju poduzeće posjeduje za korištenje u proizvodnji proizvoda ili isporuci roba ili usluga, iznajmljivanje drugima ili u administrativne svrhe. U materijalnu imovinu pripadaju zemljišta, nekretnine, šume, strojevi, postrojenja i oprema, itd.
- Dugotrajnu financijsku imovinu kojoj pripadaju udjeli u d.d. ili d.o.o., obveznice, depoziti, dani dugoročni krediti.
- Dugoročna potraživanja za koje se očekuje da će biti naplaćena u roku duljem od godine dana od dana nastanka potraživanja.
- Odgođenu poreznu imovinu.

Kratkotrajna imovina označava onu imovinu u poduzeću za koju se očekuje da će biti potrošena u roku od godine dana odnosno da će se pretvoriti u novac u roku kraćem od godine dana.

Kratkotrajna imovina se dijeli na:

- Zalihe koje predstavljaju materijalni oblik kratkotrajne imovine. Pojavljuju se zalihe sirovina i materijala, zalihe gotovih proizvoda. Obično se u zalihe svrstavaju i isplaćeni predujmovi za nabavu sirovina, materijala, roba i sl.
- Potraživanja za koja se očekuju da će biti naplaćena u kraćem roku. To su najčešće potraživanja od kupaca, potraživanja od zaposlenika, potraživanja od državnih organa i sl.
- Kratkotrajna financijska imovina predstavlja plasmane novca na rok kraći od godine dana. Takav plasman novca se ostvaruje davanjem kredita drugim poduzećima i kupnjom kratkoročnih vrijednosnih papira. Ovakvim ulaganjem se štiti kapital poduzeća i ostvaruje se određena ekonomska korist kao npr. kamate.

---

¹⁴ Žager K. i ostali, Analiza financijskih izvještaja, MASMEDIA d.o.o., Zagreb, 2008., str. 53.

- Novac je uvijek i tekuća imovina poduzeća. U tu skupinu ulazi gotovina, novac u blagajni, novac na žiro računu, na deviznom računu i sl. Iznimka od pravila da je novac uvijek tekuća imovina jest situacija u kojoj je novac na nekom računu blokiran dulje vrijeme, odnosno kad je njegova uporaba ograničena dulje od godine dana.

Pasiva bilance sastoji se od vlastitih sredstava (kapital) ili tuđih sredstava (obveze). Vlastiti kapital je kapital koji su unijeli dioničari pri osnivanju dioničkog društva ili udjelničari kod društva s ograničenom odgovornošću, promijenjen za rezultate poslovanja poduzetnika u proteklom razdoblju (dobitke ili gubitke) te za eventualnu promjenu (povećanje ili smanjenje) kapitala unesenog pri osnivanju dioničkog društva. Obveze predstavljaju dugovanja prema različitim pravnim i fizičkim osobama koje svoju imovinu ulažu u neko poduzeće. To su dobavljači, druga poduzeća, banke i druge financijske institucije. Nabavljanjem imovine od određenih izvora nastaju obveze prema vlasnicima te imovine.

Za potrebe što realnijeg sagledavanja financijskog položaja, odnosno za potrebe poslovnog odlučivanja, izvori imovine klasificiraju se prema određenim kriterijima. Ovisno o tome tko je uložio imovinu u poduzeće, sam vlasnik ili neki drugi privredni subjekt, izvore imovine dijelimo prema vlasništvu na:

- Vlastite izvore (kapital ili glavnica)
- Tuđe izvore (obveze)

Prema roku dospijeća razlikujemo:

- Kratkoročne izvore (kratkotrajne obveze)
- Dugoročne izvore (dugotrajne obveze)
- Trajne izvore (kapital)

Kratkoročne obveze je potrebno podmiriti u roku kraćem od godine dana. Za njih se očekuje da će ih poduzeće podmiriti u redovitom tijeku svog poslovnog ciklusa. To su obveze prema dobavljačima za nabavljeni materijal, robu i sl., primljeni kratkoročni krediti s rokom otplate kraćim od godine dana, emitirani kratkoročni vrijednosni papiri i sl.

Dugoročne obveze su obveze koje dospijevaju na naplatu u roku duljem od godine dana. To su obveze za primljene dugoročne kredite od banaka ili drugih financijskih institucija te obveze po emitiranim obveznicama.

Trajni izvori (kapital ili glavnica) predstavlja vrijednost koja se dobije kad od svega onoga što imamo oduzmemo sve što dugujemo, odnosno od ukupne imovine oduzmemo sve obveze koje imamo. Ovi se izvori imovine zovu trajni jer u normalnim uvjetima poslovanja vlasnici ne mogu povući svoj ulog, a upravo taj njihov ulog se u računovodstvenom smislu podrazumijeva pod pojmom kapital.

3.2.2. RAČUN DOBITI I GUBITKA

Račun dobiti i gubitka može se definirati kao financijski izvještaj koji prikazuje koliko je prihoda i rashoda ostvareno u određenom vremenu te kolika je ostvarena dobit (gubitak).¹⁵ Za razliku od bilance koja prikazuje podatke poslovanja sa stanjem u određenom trenutku, račun dobiti i gubitka prikazuje aktivnosti poduzeća u određenom vremenskom razdoblju. Ovaj izvještaj je od iznimne važnosti za investitore jer prikazuje podatak o dobiti odnosno profitabilnosti. Račun dobiti i gubitka se priprema prije svih ostalih financijskih izvještaja jer se neto dobit/gubitak moraju izračunati i prenijeti na izvještaj o promjeni kapitala prije izrade ostalih financijskih izvještaja.

Račun dobiti i gubitka prikazuje neto dobit poduzeća oduzimajući ukupne rashode od ukupnih prihoda. Taj izračun pokazuje investitorima i kreditorima ukupnu profitabilnost poduzeća kao i učinkovitost poduzeća za generiranje profita od ukupnih prihoda.

Prihodi i rashodi se promatraju s obzirom na to utječu li na povećanje ili smanjenje ekonomske koristi:

- a) PRIHODI predstavljaju povećanje ekonomske koristi tijekom obračunskog razdoblja u obliku priljeva ili povećanja sredstava ili smanjenja obveza što ima za posljedicu povećanje glavnice, ali ne ono u vezi s uplatama vlasnika.
- b) RASHODI predstavljaju smanjenje ekonomske koristi kroz obračunsko razdoblje u obliku odljeva ili iscrpljenja sredstava što ima za posljedicu smanjenje glavnice, ali ne ono u vezi s raspodjelom glavnice.

Poduzeće svoje prihode najčešće ostvaruje prodajom proizvoda i usluga. Važno je da se prihodi priznaju prema Načelu nastanka događaja, što znači da se priznaju onda kad su nastali, a ne kad je novac stvarno primljen. Prihode dijelimo na poslovne, financijske i ostale poslovne prihode.

Poslovni prihodi ostvaruju se iz glavnih poslovnih aktivnosti. Najčešće su to prihodi od prodaje proizvoda, trgovačke robe ili prihodi od obavljanja usluga. Koji će to prihodi biti, ovisi o vrsti djelatnosti kojom se poduzeće bavi (proizvodnja, trgovina ili usluge). To su zapravo prihodi koji se najčešće pojavljuju, gotovo svakodnevno, i u strukturi prihoda čine najznačajniji dio.¹⁶

Financijskih prihodi se javljaju kao posljedica ulaganja u financijsku imovinu. Oni su rezultat ulaganja viška raspoloživih novčanih sredstava. Višak novca poduzeće može uložiti u dionice ili obveznice ili može jednostavno posuditi novac onome kome je trenutno potreban. U svakom

---

¹⁵ Žager K. i ostali, Analiza financijskih izvještaja, 2. prošireno izdanje, Masmedia, Zagreb, 2008., str. 67

¹⁶ Žager K. i ostali, Analiza financijskih izvještaja, treće izmijenjeno i dopunjeno izdanje, Zagreb, 2017., str. 112

slučaju stječe pravo na određenu naknadu, kao što su dividenda ili kamate. Takvi oblici naknada predstavljaju financijski prihod.¹⁷

Pored navedenih postoje i prihodi koji se ne pojavljuju redovito. Najčešće su to prihodi od prodaje dugotrajne imovine, prodaja sirovina, inventurnih viškova, otpisa obveza i tome slično. U nekim regulativama ovi se prihodi prikazuju u kategoriji tzv. neuobičajenih prihoda odnosno izvanrednih prihoda, dok se u drugima svrstavaju u ostale poslovne prihode. Kod nas su ovi prihodi dugo godina bili prikazivani kao izvanredni prihodi, no zbog izmjena računovodstvenih standarda sada se klasificiraju kao ostali poslovni prihodi.¹⁸

Postoje uvjeti da bismo mogli priznati prihode, a to su:

- da je roba odnosno proizvod stvarno predan kupcu ili, ako je riječ o usluzi, da je ista izvršena
- da se vrijednost prihoda može mjeriti
- da ne postoji velika neizvjesnost glede naplate potraživanja odnosno da ćemo dobiti novac za prodani proizvod, robu ili izvršenu uslugu

Rashodi predstavljaju negativnu komponentu financijskog rezultata, a nastaju kao posljedica trošenja odnosno smanjenja imovine ili povećanja obveza. Rashode također kao i prihode dijelimo na poslovne, financijske i ostale poslovne rashode.

Poslovni rashodi nastaju kao posljedica obavljanja glavne djelatnosti poduzeća. Pojavljuju se redovito, a čine ih troškovi sadržani u prodanim proizvodima te ostali troškovi poslovanja (plaće, amortizacija, režije itd.). Struktura poslovnih rashoda ovisi o vrsti djelatnosti kojom se poduzeće bavi i o metodi obračuna troškova.¹⁹

Financijski rashodi ili rashodi financiranja nastaju, u pravilu, kao posljedica korištenja tuđih novčanih sredstava. Kao najčešći rashodi pojavljuju se kamate koje poduzeće mora dati kao naknadu za korištena tuđa sredstva, negativne tečajne razlike, korekcije vrijednosti (smanjenje) financijskih plasmana i tome slično. Iznos tih rashoda održava vrijednost vođenja financijske politike poduzeća.²⁰

Kao i kod prihoda, postoje rashodi koji nisu uobičajeni, koji se ne pojavljuju redovno pa ih, u pravilu, nije baš jednostavno planirati odnosno predvidjeti. Najčešće su to rashodi vezani za nastale štete, kazne, otuđenje dugotrajne imovine i tome slično. Njihova klasifikacija ovisi o regulativi koja se primjenjuje (izvanredni ili poslovni). Kao i kod prihoda, sukladno izmjenama računovodstvenih standarda koji su u Republici Hrvatskoj, takvi neuobičajeni rashodi trebaju biti klasificirani kao ostali poslovni rashodi.²¹

---

¹⁷ Žager K. i ostali, Analiza financijskih izvještaja, treće izmijenjeno i dopunjeno izdanje, Zagreb, 2017., str. 113

¹⁸ Žager K. i ostali, Analiza financijskih izvještaja, treće izmijenjeno i dopunjeno izdanje, Zagreb, 2017., str. 113

¹⁹ Žager K. i ostali, Analiza financijskih izvještaja, treće izmijenjeno i dopunjeno izdanje, Zagreb, 2017., str. 113

²⁰ Žager K. i ostali, Analiza financijskih izvještaja, treće izmijenjeno i dopunjeno izdanje, Zagreb, 2017., str. 113-114

²¹ Žager K. i ostali, Analiza financijskih izvještaja, treće izmijenjeno i dopunjeno izdanje, Zagreb, 2017., str. 114

Na kraju obračunskog razdoblja utvrđujemo financijski rezultat te ukoliko su prihodi veći od rashoda ostvarena neto dobit se raspoređuje na:

- 1) REZERVE
- 2) DIVIDENDE
- 3) ZADRŽANA DOBIT

Temeljne pozicije računa dobiti i gubitka prikazane su u Tablici 2.

Tablica 2. Temeljne pozicije RDG-a

I. POSLOVNI PRIHODI

II. POSLOVNI RASHODI

III. FINANCIJSKI PRIHODI

IV. FINANCIJSKI RASHODI

V. UDIO U DOBITI OD DRUŠTVA POVEZANIH SUDJELUJUĆIM INTERESOM

VI. UDIO U DOBITI OD ZAJEDNIČKIH POTHVATA

VII. UDIO U GUBITKU OD DRUŠTVA POVEZANIH SUDJELUJUĆIM INTERESOM

VIII. UDIO U GUBITKU OD ZAJEDNIČKIH POTHVATA

IX. UKUPNI PRIHODI

X. UKUPNI RASHODI

XI. DOBIT ILI GUBITAK PRIJE OPOREZIVANJA

XII. POREZ NA DOBIT

XIII. DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA

(IZVOR: izrada autora prema RRIF-u, preuzeto 25.03.2019. s

<https://www.rrif.hr/dok/preuzimanje/RDG-2016.pdf>)

3.2.3. IZVJEŠTAJ O NOVČANOM TOKU

Izvještaj o novčanim tokovima jedan je od elemenata analize financijskih izvještaja koji prikazuje izvore pribavljanja te način uporabe novca. Novac predstavlja iznimno važan resurs za svaki oblik poslovanja jer se pomoću njega kupuju sirovine, strojevi, podmiruju se obveze, prodaju se gotovi proizvodi i roba. Izvještaj o novčanom toku se nadopunjuje sa računom dobiti i gubitka. Zajedno upotpunjuju sliku financijskog položaja i ekonomske snage poslovnog subjekta.

Kako bi se postigla što kvalitetnija slika, poslovni primici i izdaci se razvrstavaju na poslovne, investicijske i financijske aktivnosti.

Poslovne aktivnosti jesu glavne aktivnosti poduzeća koje stvaraju prihod i koje u osnovi imaju najznačajniji utjecaj na financijski rezultat poduzeća, dobit ili gubitak.²² One mogu biti primici

²² Žager K. i ostali, Analiza financijskih izvještaja, 2. prošireno izdanje, Masmedia, Zagreb, 2008., str. 83

na osnovu prodaje robe ili pružanja usluga, provizije, naknade, tantijeme, izdaci dobavljačima za isporučenu robu, plaće za zaposlene, porezi, premije osiguranja...

Investicijske aktivnosti vezane su uz promjene na dugotrajnoj imovini kao što su primici od prodaje nekretnina, opreme, postrojenja, dionica, obveznica, kao i izdaci za dionice, kredite i slično.

Financijske aktivnosti su vezane uz financiranje poslovanja kao što su primici od emisije dionica ili obveznica, primljenih kredita, te izdaci za dividende, kamate, otkup vlastitih dionica i slično.

Izvještaj o novčanom toku može biti sastavljen prema direktnoj ili indirektnoj metodi. Prema direktnoj metodi objavljuju se ukupni primici i ukupni izdaci novca razvrstani po osnovnim aktivnostima - poslovnim, investicijskim i financijskim, dok se kod indirektno metode poslovne aktivnosti ne iskazuju kao bruto primici i bruto izdaci novca, već se neto dobit ili gubitak usklađuje za učinke transakcija nenovčane prirode. S obzirom na to da je za većinu korisnika izvještaj po direktnoj metodi razumljiviji, u pravilu se sva suvremena rješenja zalažu za primjenu direktne metode.²³

3.2.4. IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA GLAVNICE

Izvještaj o promjenama vlasničke glavnice čini sastavni dio temeljnih financijskih izvještaja. Pokazuju se promjene koje su se na glavnici dogodile između dva obračunska razdoblja, odnosno promjene u kapitalu koje su se dogodile između tekuće i prethodne godine ukazuju na povećanje ili smanjenje kapitala u promatranom razdoblju. Stoga je ovaj izvještaj povezan s bilancom i računom dobiti i gubitka.

Prema MRS – u 1 u ovom se izvještaju posebno moraju iskazati sljedeće pozicije:²⁴

- dobit ili gubitak razdoblja
- sve stavke prihoda ili rashoda, dobiti i gubitaka koje prema zahtjevima drugih standarda treba direktno priznati u kapital te njihov ukupni iznos
- učinak promjena računovodstvenih politika i ispravke temeljnih pogrešaka
- dodatna ulaganja vlasnika i visina izglasanih dividendi
- iznos zadržane dobiti ili gubitka na početku i na kraju razdoblja te promjene unutar tog razdoblja
- usklađenja svake druge pozicije kapitala, kao npr. premije na dionice i rezerve na početku i na kraju razdoblja uz posebno, pojedinačno prikazivanje takvih promjena.

---

²³ Žager K. i ostali, Analiza financijskih izvještaja, 2. prošireno izdanje, Masmedia, Zagreb, 2008., str. 83

²⁴ Žager K i ostali, Analiza financijskih izvještaja, Masmedia, Zagreb, 2008., str. 87

Izveštaj nema standardiziran izgled, te se važnost stavlja na sadržaj koji mora biti prezentiran u razumljivom obliku. Zajedno sa bilješkama uz financijske izvještaje upotpunjuje sliku poslovanja poduzeća, što predstavlja važne informacije za investitore, odnosno vlasnike.

3.2.5. BILJEŠKE UZ FINACIJSKA IZVJEŠĆA

Bilješke uz financijske izvještaje sadrže dodatne i dopunske informacije koje nisu prezentirane u bilanci, računu dobiti i gubitka, izvještaju o novčanom tijeku i izvještaju o promjenama glavnice sukladno odredbama odgovarajućih standarda financijskog izvještavanja. Najčešće se sastoje od tri dijela, a to su: podaci o poduzeću, pojašnjenja pojedinih pozicija u financijskim izvještajima te korištene računovodstvene politike, zbog razumijevanja prezentiranih financijskih izvještaja.²⁵

U bilješke spadaju pomoćne i detaljnije informacije koje nisu prikazane u temeljnim financijskim izvještajima kao što su metoda obračuna amortizacije, metode procjene pozicija bilance, pregled obaveza s rokom dospelosti duljim od pet godina, prosječan broj zaposlenih, broj i nominalna vrijednost izdanih dionica po vrstama i druge korisne informacije.

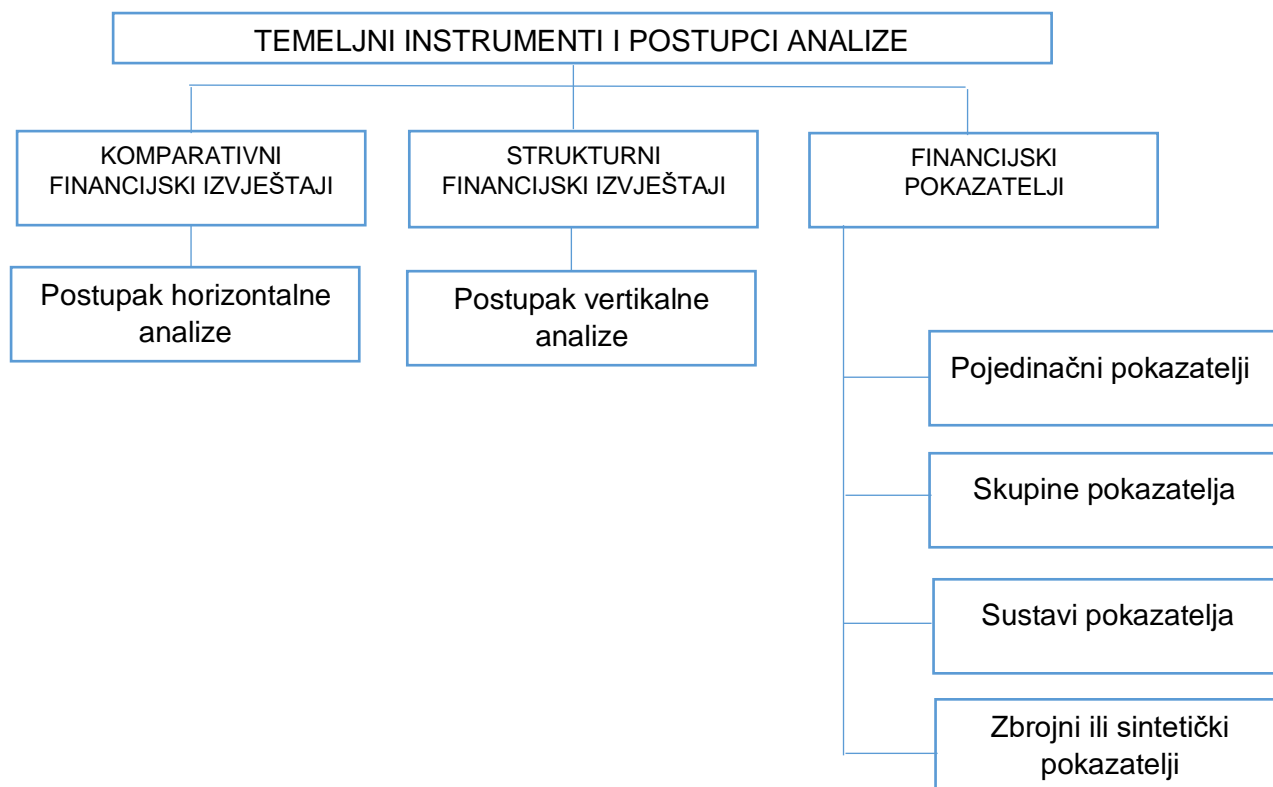
3.3. TEMELJNI INSTRUMENTI I POSTUPCI ANALIZE FINACIJSKIH IZVJEŠTAJA

Kako bi poduzeće opstalo i razvijalo se na tržištu, pretpostavlja se upravljanje njegovim poslovanjem i razvojem. Pri tome se teži cjelovitoj analizi poslovanja poduzeća koja obuhvaća vrijednosne i količinske podatke i informacije koje su nužne za donošenje kvalitetnih upravljačkih odluka. Analiza financijskih izvještaja može se opisati kao proces primjene različitih analitičkih sredstava i tehnika pomoću kojih se podatci iz financijskih izvještaja pretvaraju u upotrebljive informacije relevantne za upravljanje.²⁶ Slika 1 u nastavku prikazuje temeljne instrumente i postupke analize financijskih izvještaja.

---

²⁵ Brekalo F., Revizija financijskih izvještaja. Zagreb, Faber&Zgombić Plus, 2004., str. 12

²⁶ Habek M. i ostali, Temelji računovodstva i analitika knjigovodstva, RRIF-Plus, 2004., str. 25.

Slika 1. Temeljni instrumenti i postupci analize (IZVOR: Klasifikacija temeljnih instrumenata i postupaka analize financijskih izvještaja (Izvor: Žager K., Mamić Sačer I., Sever S., Žager L. (2008). Analiza financijskih izvještaja. Zagreb: Masmedia, str. 224.))

3.3.1. POSTUPAK HORIZONTALNE ANALIZE

Horizontalna analiza financijskih izvještaja se naziva analiza koja omogućava uspoređivanje podataka kroz neko dulje vremensko razdoblje kako bi se otkrila tendencija i dinamika promjena bilančnih pozicija. Za potrebe ove analize se koriste komparativni financijski izvještaji.

Predmet horizontalne analize jesu bilančne pozicije i pozicije iz računa dobiti i gubitka. Da bi se došlo do zaključka o dinamici promjena, potrebno je pratiti višegodišnje trendove. Naime, rezultat dobiven analizom dvaju razdoblja može pružiti sliku o pozitivnim kretanjima, ali ako ga se razmotri kroz duže razdoblje, mogao bi uputiti na zaključak da rezultat dobiven analizom upućuje na mnoge probleme. Za izračunavanje promjena u pozicijama financijskih izvješća i njihovo uspoređivanje može se uzeti neka godina kao bazna, a ostale se onda uspoređuju s njom. Osim toga mogu se praviti usporedbe svake godine u odnosu na prethodnu.²⁷

Kod horizontalne analize se može pojaviti problem ako se dogode neke značajnije promjene u politici bilanciranja, promjene obračunskih sustava kod izrade financijskih izvješća ili na

²⁷ Bolfek B. i ostali, Vertikalna i horizontalna financijska analiza poslovanja tvrtke, Ekonomski vjesnik, 2012., str. 158

primjer inflacija. Tada se prvo moraju uskladiti bitne stavke da bi ovakva analiza uopće imala smisla.

3.3.2. POSTUPAK VERTIKALNE ANALIZE

Vertikalna analiza financijskih izvještaja nam omogućava uvid u strukturu financijskih izvještaja. Dakle, promatramo udio pojedinih pozicija u ukupnoj aktivi, ukupnoj pasivi kod bilance te ukupnom prihodu kod računa dobiti i gubitka. To nam omogućavaju strukturni financijski izvještaji.

Vertikalna se analiza provodi tako da se u bilanci aktiva i pasiva označe sa 100, a sve se druge pozicije tada stavljaju u odnos s njima da bi se dobila njihova struktura. Isto se tako prihod od prodaje ili ukupan prihod označavaju sa 100, pa se ostale pozicije uspoređuju s njim. Ovakva je analiza naročito dobra u slučajevima inflacije, kada apsolutni brojevi ne govore puno sami za sebe.²⁸

3.3.3. FINANCIJSKI POKAZATELJI

Pokazatelj je racionalni ili odnosni broj što podrazumijeva da se jedna ekonomska veličina dijeli s drugom ekonomskom veličinom, odnosno stavlja u odnos s njom. Pokazatelje obično promatramo kao nosioce informacija koje su potrebne za upravljanje poslovanjem i razvojem poduzeća. Pokazatelji se formiraju i računaju upravo zbog toga da bi se stvorila informacijska podloga potrebna za donošenje određenih odluka. Ovisno o tome koje se odluke žele donositi naglašava se važnost pojedinih vrsta pokazatelja.²⁹

Financijski se pokazatelji s obzirom na vremensku dimenziju mogu podijeliti u dvije skupine:

- jedna skupina pokazatelja razmatra poslovanje poduzeća unutar nekog razdoblja koje je najčešće godina dana te se temelji na podacima iz izvještaja o dobiti (RDG-a);
- druga skupina financijskih pokazatelja govori o financijskom položaju poduzeća u tom trenutku jer se odnosi na točno određeni trenutak koji se podudara sa trenutkom sastavljanja bilance.

Da bismo dobili financijske pokazatelje, trebamo jednu ekonomsku veličinu staviti u odnos s drugom ekonomskom veličinom. Pritom moramo u odnose stavljati veličine koje su se dobile na određeni dan ili su rezultat poslovanja u određenom razdoblju. Dobiveni se rezultati koriste da bi se na temelju njih mogli praviti planovi i donositi odluke o budućem poslovanju. Koji će se pokazatelji koristiti, ovisi u danom trenutku i korisniku. Dugoročni investitori zainteresirani su za efikasnost poslovanja, bankama je za odobravanje kratkoročnih kredita važna financijska

---

²⁸ Bolfek B. i ostali, Vertikalna i horizontalna financijska analiza poslovanja tvrtke, Ekonomski vjesnik, 2012., str. 159

²⁹ Abramović K, Tominac Broz S, Cutvarić M, Čevizović I., Primjena hrvatskih standarda financijskog izvještaja, RRiF plus d.o.o., Zagreb, 2008., str. 620

situacija koja se izražava koeficijentom likvidnosti. Nadalje menadžment poduzeća prati sve aspekte financijske analize jer mora voditi brigu o cjelokupnom poslovanju, osigurati kratkoročnu i dugoročnu stabilnost, profitabilnost i osigurati daljnji razvoj.

U skladu s tim zahtjevima razlikuje se nekoliko skupina financijskih pokazatelja:³⁰

1. Pokazatelji likvidnosti (Liquidity Ratios) – pokazuju sposobnost društva da podmiri svoje dospjele kratkoročne obveze.
2. Pokazatelji zaduženosti (Leverage Ratios) – pokazuju u kojoj mjeri se društvo financira iz tuđih izvora sredstava.
3. Pokazatelji aktivnosti (Activity Ratios) – pokazuju uspješnost upotrebe raspoloživih resursa.
4. Pokazatelji ekonomičnosti – pokazuju odnos iskazanih prihoda i rashoda, odnosno koliko se prihoda ostvari po jedinici rashoda.
5. Pokazatelji profitabilnosti (Profitability Ratios) – pokazuju sposobnost povrata uložene imovine i vlastitog kapitala.
6. Pokazatelji investiranja (Investment Ratios) – pokazuju uspješnost ulaganja u dionice.

U poslovanju se podrazumijeva da su zadovoljena dva kriterija, sigurnost i uspješnost. Tako sigurnost uključuje pokazatelje likvidnosti i zaduženosti dok uspješnost uključuje pokazatelje ekonomičnosti, profitabilnosti, investiranja, dok pokazatelj aktivnosti uključuje sigurnost i uspješnost.³¹

3.3.3.1. POKAZATELJI LIKVIDNOSTI

Pokazatelji likvidnosti prikazuju sposobnost poduzeća u podmirenju dospjelih kratkoročnih obveza. Pokazatelji likvidnosti su koeficijent trenutne likvidnosti, ubrzane likvidnosti, tekuće likvidnosti i financijske stabilnosti. Najučestaliji pokazatelji likvidnosti prikazani su u Tablici 3.

---

³⁰ Barbić J., Čolaković E., Parać B., Vujić V., Korporativno upravljanje – osnove dobre prakse vođenja društva kapitala, Zagreb: Hum-Croma, 2008., str. 379.

³¹ Šlibar D.(2010), Instrumenti i postupci analize financijskih izvještaja, Financije 5 / 2010, str.2.

Tablica 3. Pokazatelji likvidnosti

NAZIV POKAZATELJA	BROJNIK	NAZIVNIK
Koeficijent trenutne likvidnosti	Novac	Kratkoročne obveze
Koeficijent ubrzane likvidnosti	Novac + kratkotrajna potraživanja	Kratkoročne obveze
Koeficijent tekuće likvidnosti	Kratkotrajna imovina	Kratkoročne obveze
Koeficijent financijske stabilnosti	Dugotrajna imovina	Kapital i rezerve + dugoročne obveze

(IZVOR: Izrada autora prema Žager K, Mamić Sačer I, Sever Mališ S, Ježovita A, Žager L.(2017):.Analiza financijskih izvještaja, Zagreb, str.46.)

Koeficijent trenutne likvidnosti - Pokazuje kolika je pokrivenost kratkoročnih obveza likvidnom kratkotrajnom imovinom, odnosno novčanim sredstvima. Računa se kao omjer vrijednosti novca i kratkoročnih obveza. Poželjno je da vrijednost ovog koeficijenta iznosi između 0,1 i 0,3.³² Ovaj pokazatelj korisnika informacija o likvidnosti lako može dovesti u zabludu. Primjerice, ako je na dan utvrđivanja koeficijenta trenutne likvidnosti na žiroračun stigla značajna uplata, taj koeficijent može biti relativno visok i korisnik može zaključiti kako poduzeće nema problema s likvidnošću, što ne mora biti tako.³³

Koeficijent ubrzane likvidnosti - Kao odnos između kratkotrajne imovine, umanjene za vrijednost zaliha, i kratkoročnih obveza, pokazuje sposobnost društva da udovolji hitnim potrebama za gotovinom. Uobičajeno se ističe kako bi njegova vrijednost trebala biti 1 ili veća od 1, što znači da bi društvo koje želi održavati normalnu likvidnost moralo imati brzo unovčive imovine minimalno toliko koliko ima kratkoročnih obveza. Realno gledajući, za društva koja nemaju zaliha, kontrolna mjera za ubrzanu likvidnost ista je kao i za tekući odnos i iznosi 2. Razlog tome je što između ubrzane likvidnosti i tekućeg odnosa kada nema zaliha zapravo nema razlike u računanju. Naime, u tom je slučaju tekuća aktiva u cijelosti brza aktiva.³⁴

Koeficijent tekuće likvidnosti – Rezultat je odnosa između tekuće aktive i tekuće pasive. Pri tome se u tekuću aktivu ubrajaju novac u blagajni i banci te ostala kratkotrajna imovina, dok se u tekuću pasivu ubrajaju obveze koje se moraju podmiriti unutar roka od godine dana. Njegovo pravo značenje je da otkriva je li poduzeće sposobno pokriti obveze tekuće pasive novcem tekuće aktive. Ako je tekući odnos veći od 1, možemo očekivati da će se tekuće obveze pokriti na vrijeme. Za ovaj je pokazatelj karakteristično da je veća sigurnost da će kratkoročne obveze biti podmirene na vrijeme ako je on što veći. Ako je pokazatelj tekuće likvidnosti manji od 1, to znači da su tekuće obveze veće od tekuće imovine. U tom slučaju može doći do problema u podmirivanju tekućih obveza. Ne postoji idealan odnos između

³² Osmanagić Bedenik N., (3/2005), Analiza poslovanja temeljem godišnjih financijskih izvješća, Računovodstvo, revizija i financije, Zagreb, str. 94.

³³ Žager K. i ostali, Analiza financijskih izvještaja, 2. prošireno izdanje, Masmedia, Zagreb, 2008., str. 248

³⁴ Belak, V., Analiza poslovne uspješnosti. Zagreb: RRiF Plus, 2014., str. 151.

tekuće aktive i tekuće pasive, jer on ovisi o vrsti djelatnosti. Ipak se na temelju iskustva smatra da je najpoželjniji tekući odnos oko prosječnih 2:1.³⁵

Koeficijent financijske stabilnosti – Prikazuje koliko se dugoročnih izvora financiranja koristi za financiranje dugotrajna imovine. Tendencija povećanja ovog pokazatelja najčešće nije dobra jer ukazuje na smanjenje likvidnosti i financijske stabilnosti. Ako je vrijednost ovog pokazatelja veća od 1, to znači da poduzeće nema radnog kapitala već da postoji „deficit radnog kapitala“. Drukčije rečeno, to znači da poduzeće dio svoje dugotrajne imovine financira iz kratkoročnih izvora. Financijska stabilnost poduzeća uvjetovana je adekvatnom strukturom imovine i izvora imovine te je u tom smislu istaknuta potreba usklađivanja vijeka trajanja imovine s rokom plaćanja obveza što je definirano „zlatnim pravilima financiranja“.³⁶

3.3.3.2. POKAZATELJI ZADUŽENOSTI

Pokazatelji zaduženosti prikazuju u kolikoj mjeri se poduzeće financira iz vlastitih izvora, a koliko koristi tuđe izvore financiranja. Pokazuje sposobnost poduzeća da pokrije svoje kratkoročne i dugoročne obveze prema kreditorima i investitorima. Poduzeća sa značajno visokim stupnjem zaduženosti gube financijsku fleksibilnost, mogu imati probleme pri pronalaženju novih investitora, a mogu se suočiti i s rizikom bankrota. No, zaduženost nije nužno loša, naime, ukoliko je stupanj zaduženosti pod kontrolom, a posuđena sredstva se koriste na pravi način, zaduženost može rezultirati porastom povrata na investirano. Najučestaliji pokazatelji zaduženosti prikazani su u Tablici 4.

Tablica 4. Pokazatelji zaduženosti

NAZIV POKAZATELJA	BROJNIK	NAZIVNIK
Koeficijent zaduženosti	Ukupne obveze	Ukupna imovina
Koeficijent vlastitog financiranja	Kapital i rezerve	Ukupna imovina
Koeficijent financiranja	Ukupne obveze	Kapital i rezerve
Pokriće troškova kamata	Zarade prije kamata i poreza	Rashodi od kamata
Faktor zaduženosti	Ukupne obveze	Zadržana dobit + troškovi amortizacije
Stupanj pokrića I	Kapital i rezerve	Dugotrajna imovina
Stupanj pokrića II	Kapital i rezerve + dugoročne obveze	Dugotrajna imovina

(IZVOR: Izrada autora prema Žager K, Mamić Sačer I, Sever Mališ S, Ježovita A, Žager L.(2017).:Analiza financijskih izvještaja, Zagreb, str.49.)

³⁵ Bolfek B. i ostali, Vertikalna i horizontalna financijska analiza poslovanja tvrtke, Ekonomski vjesnik, 2012., str.163

³⁶ Žager K. i ostali, Analiza financijskih izvještaja, treće izmijenjeno i dopunjeno izdanje, Zagreb, 2017., str. 48

Koeficijent zaduženosti - Ovo je jedan od najvažnijih pokazatelja zaduženosti poduzeća. Dobije se kao odnos ukupnih obveza i ukupne imovine. Koeficijent ili stupanj zaduženosti pokazuje koliki se dio imovine financira iz tuđih izvora bilo dugoročnih ili kratkoročnih. Ovaj odnos pokazuje i koliko su ukupne obveze zastupljene u ukupnoj financijskoj strukturi poduzeća. Koeficijent zaduženosti pokazuje sposobnost poduzeća da pokrije sve svoje kratkoročne i dugoročne obveze prema kreditorima i investitorima. Što je ovaj koeficijent veći, to je veći i rizik ulaganja u društvo. Smatra se da stupanj zaduženosti ne bi smio biti veći od 50%.

Koeficijent vlastitog financiranja - Umjesto koeficijenta zaduženosti često se koristi i pokazatelj odnosa između vlasničke glavnice i ukupne imovine. Budući da je ovaj koeficijent suprotan koeficijentu zaduženosti i on bi, iz iskustva trebao iznositi 0,5. Međutim koeficijent zaduženosti trebao bi biti jednak ili manji od 0,5, dok koeficijent vlastitog financiranja treba biti jednak ili veći od 0,5.

Koeficijent financiranja - Ovaj se pokazatelj nadovezuje na prethodna dva i stavlja u odnos ukupne obveze i glavnice. Koeficijent financiranja pokazuje zaduženost poduzeća u odnosu na vrijednost vlasničke glavnice, odnosno osnovne odnose unutar financijske strukture ili strukture izvora imovine. Odnos duga i glavnice daje istu informaciju kao i koeficijent zaduženosti samo se polazi od drugačijeg odnosa. Iskustveno je saznanje da se poduzeće ne bi smjelo zaduživati preko 50% vlasničke glavnice. To znači da bi obveze i glavnica trebale biti u omjeru 1:1.

Pokriće troškova kamata - To je koeficijent koji se dobije stavljanjem u odnos dobiti prije poreza i kamata. Ovaj se koeficijent računa na temelju podataka iz računa dobitka i gubitka. Za pokriće troškova kamata ponajprije će biti zainteresirani kreditori. Na temelju toga pokazatelja moći će procijeniti sposobnost poduzeća da im vrati glavnice duga i plati kamatu. Zato se računa koliko puta dobitak prije poreza iz kojeg se plaćaju kamate pokriva ukupnu svotu kamata koja se treba platiti. Drugim riječima, pokriće troškova kamata pokazatelj je koji će nam reći je li ostvareni bruto dobitak dovoljan za podmirenje kamata. Ovaj bi pokazatelj trebao biti veći od 1. Ako je jednak 1, to upućuje na činjenicu da će dobitak prije oporezivanja biti nula i to je upozorenje kreditorima da ulaze u veliki rizik nemogućnosti naplate svojih kamata. Iz ovoga proizlazi da su kreditori sigurniji za naplatu svojih kamata što je koeficijent pokrića kamata veći od 1.

Faktor zaduženosti - Ukazuje na dinamički aspekt zaduženosti jer razmatra mogućnost podmirenja obveza, odnosno pokazuje koliko bi godina trebalo uz postojeće uvjete poslovanja i ostvarivanja dobiti da poduzeće podmiri svoje ukupne obveze. Promatrano s aspekta sigurnosti poslovanja poduzeća podrazumijeva se da manji faktor zaduženosti znači veću

sigurnost i obrnuto. Kontrolna mjera za ovaj pokazatelj je 5 godina. To znači, ako poduzeće može podmiriti sve svoje obveze unutar 5 godina, ono je solventno i nije prezaduženo.

Stupanj pokrića I i II – Izračunavaju se na temelju podataka iz bilance. Kod njih se razmatra pokriće dugotrajne imovine glavnicom, tj. glavnicom uvećanom za dugoročne obveze. Stupnjem pokrića I utvrđuje se koliki se dio dugotrajne imovine financira vlastitim izvorima financiranja, tj. u slučaju stupnja pokrića II koliko se dio dugotrajne imovine financira dugoročnim izvorima financiranja. Kod stupnja pokrića II može se istaknuti da njegova vrijednost uvijek mora biti veća od 1 jer je poznato da dio dugoročnih izvora, zbog održavanja likvidnosti, mora biti iskorišten za financiranje kratkotrajne imovine. Pored ocjene koliko se dugotrajne imovine financira iz dugoročnih izvora, stupnjem pokrića II ocjenjuje se koliki se dio tih dugoročnih izvora u odnosu na dugotrajnu imovinu ostaje za financiranje kratkotrajne imovine.³⁷

3.3.3.3. POKAZATELJI AKTIVNOSTI

Pokazatelji aktivnosti poznati su još pod nazivom odnosi efikasnosti, odnosi obrtaja ili koeficijent obrtaja. Utvrđuju se na temelju podataka iskazanih u računu dobiti i gubitka i bilance, a obično se izražavaju kroz različite oblike koeficijenta obrta i danima vezivanja pojedinih oblika imovine. Oni ukazuju na brzinu cirkulacije imovine u poslovnom procesu, odnosno pokazuju koliko je društvo aktivno te koliko učinkovito upotrebljava svoju imovinu (raspoložive resurse) u stvaranju prihoda. Poželjno je da pokazatelji budu što veći jer oni prikazuju koliko jedinica prihoda se ostvari na jedinicu uložene imovine. Najučestaliji pokazatelji aktivnosti prikazani su u Tablici 5.

Tablica 5. Pokazatelji aktivnosti

NAZIV POKAZATELJA	BROJNIK	NAZIVNIK
Koeficijent obrta ukupne imovine	Ukupni prihod	Ukupna imovina
Koeficijent obrta kratkotrajne imovine	Ukupni prihod	Kratkotrajna imovina
Koeficijent obrta potraživanja	Prihodi od prodaje	Potraživanja
Trajanje naplate potraživanja u danima	Broj dana u godini (365)	Koeficijent obrta potraživanja

(IZVOR: Izrada autora prema Žager K, Mamić Sačar I, Sever Mališ S, Ježovita A, Žager L.(2017)::Analiza financijskih izvještaja, Zagreb, str.51.)

Koeficijent obrta ukupne imovine - Stavljanjem u odnos ukupnog prihoda i ukupne imovine dobijemo ovaj pokazatelj. Ta se analiza kod nas naziva analiza obrtaja ukupne imovine premda

³⁷ Žager K. i ostali, Analiza financijskih izvještaja, treće izmijenjeno i dopunjeno izdanje, Zagreb, 2017., str. 50

se tu ne radi o stvarnom obrtaju imovine nego o koeficijentu koji govori koliko jedna novčana jedinica aktive stvara novčanih jedinica prihoda. Za ovaj se koeficijent koriste podaci o prihodima i podaci o aktivni iz bilance tekuće godine.³⁸

Koeficijent obrta kratkotrajne imovine - Ovaj se pokazatelj dobije uspoređujući ukupni prihod i kratkotrajnu imovinu. Daje nam informacije o tome koliko se puta kratkotrajna imovina obrne u toku jedne godine, odnosno mjeri koliko efikasno poduzeće rabi kratkotrajnu imovinu za stvaranje prihoda. Ukoliko ovaj koeficijent bilježi porast kroz razdoblje i popraćen je povećanjem ukupnih prihoda, to nam ukazuje na uspješno poslovanje.

Koeficijent obrta potraživanja – Stavlja u odnos prihode od prodaje sa stanjem potraživanja. Na temelju dobivene vrijednosti koeficijenta moguće je utvrditi prosječno trajanje naplate potraživanja.

Trajanje naplate potraživanja u danima – Ovaj pokazatelj dobiva se stavljanjem u odnos broja dana u godini i koeficijenta obrtaja potraživanja čime se dobiva prosječno vrijeme naplate potraživanja. Bitno je naglasiti da niska vrijednost ovog pokazatelja znači da poduzeće uspješno naplaćuje svoja potraživanja.

3.3.3.4. POKAZATELJI EKONOMIČNOSTI

Pokazatelji ekonomičnosti mjere odnos prihoda i rashoda i pokazuju koliko se prihoda ostvari po jedinici rashoda. Iz toga proizlazi da se ovi pokazatelji računaju na temelju podataka iz računa dobiti i gubitka.³⁹ U pravilu pokazatelji bi trebali biti veći od 1, odnosno, što su veći, to se više prihoda ostvaruje po jedinici rashoda. Najučestaliji pokazatelji ekonomičnosti prikazani su u Tablici 6.

Tablica 6. Pokazatelji ekonomičnosti

NAZIV POKAZATELJA	BROJNIK	NAZIVNIK
Ekonomičnost ukupnog poslovanja	Ukupni prihodi	Ukupni rashodi
Ekonomičnost poslovanja	Poslovni rashodi	Poslovni prihodi
Ekonomičnost prodaje	Prihodi od prodaje	Rashodi od prodaje
Ekonomičnost financiranja	Financijski prihodi	Financijski rashodi
Ekonomičnost ostalih poslovnih aktivnosti	Ostali poslovni prihodi	Ostali poslovni rashodi

(IZVOR: Izrada autora prema Žager K, Mamić Sačer I, Sever Mališ S, Ježovita A, Žager L.(2017).:Analiza financijskih izvještaja, Zagreb, str.52.)

³⁸ Bolfek B. i ostali, Vertikalna i horizontalna financijska analiza poslovanja tvrtke, Ekonomski vjesnik, 2012., str.164

³⁹ Žager K. i ostali, Analiza financijskih izvještaja, MASMEDIA d.o.o. Zagreb, 2008., str. 252

Ekonomičnost ukupnog poslovanja – Omjer ukupnih prihoda i ukupnih rashoda rezultira pokazateljem ukupne ekonomičnosti ili ekonomičnošću ukupnog poslovanja. Ekonomičnost ukupnog poslovanja izražava se kao koeficijent, a interpretira se kao postotak, tj. za koliko posto su ostvareni ukupni prihodi veći od ukupnih rashoda odnosno koliko je kuna ukupnih prihoda poduzeće ostvarilo na jednu kunu ukupnih rashoda.⁴⁰

Ekonomičnost poslovanja - Pokazuje koliko jedinica poslovnih prihoda poduzeće ostvaruje na jedinicu poslovnih rashoda. Primjerice usporedbom ekonomičnosti ukupnog poslovanja i ekonomičnosti poslovanja moguće je utvrditi teret financijskih aktivnosti na rezultat poslovanja poduzeća, naravno pod pretpostavkom da nema ostalih poslovnih aktivnosti ili da su one uključene u izračun ekonomičnosti poslovanja.⁴¹

Ekonomičnost financiranja – Predstavlja odnos financijskih prihoda i financijskih rashoda. Ekonomičnost financiranja daje prikaz o količini ostvarenih financijskih prihoda na jednu novčanu jedinicu financijskih rashoda.

Ekonomičnost ostalih poslovnih aktivnosti – Ovaj pokazatelj daje prikaz o količini ostvarenih ostalih poslovnih prihoda na jednu novčanu jedinicu ostalih poslovnih rashoda.

3.3.3.5. POKAZATELJI PROFITABILNOSTI

Pokazatelji profitabilnosti su odnosi koji povezuju profit s prihodima iz prodaje i investicijama, a ukupno promatrani pokazuju ukupnu učinkovitost poslovanja poduzeća. Analiza profitabilnosti poslovanja poduzeća svrstava se u najvažnije dijelove financijske analize. Mjere sposobnost poduzeća da ostvari određenu razinu dobiti u odnosu prema prihodima, imovini ili kapitalu. Najučestaliji pokazatelji profitabilnosti prikazani su u Tablici 7.

Tablica 7. Pokazatelji profitabilnosti

NAZIV POKAZATELJA	BROJNIK	NAZIVNIK
Neto marža profita	Neto dobit + rashodi od kamata	Ukupni prihod
Bruto marža profita	Dobit prije poreza + rashodi od kamata	Ukupni prihod
Neto rentabilnost imovine	Neto dobit + rashodi od kamata	Ukupna imovina
Bruto rentabilnost imovine	Dobit prije poreza + rashodi od kamata	Ukupna imovina
Rentabilnost vlastitog kapitala (glavnica)	Neto dobit	Kapital i rezerve

(IZVOR: Izrada autora prema Žager K, Mamić Sačer I, Sever Mališ S, Ježovita A, Žager L.(2017)::Analiza financijskih izvještaja, Zagreb, str.53.)

⁴⁰ Žager K. i ostali, Analiza financijskih izvještaja, treće izmijenjeno i dopunjeno izdanje, Zagreb, 2017., str. 51-52

⁴¹ Žager K. i ostali, Analiza financijskih izvještaja, treće izmijenjeno i dopunjeno izdanje, Zagreb, 2017., str. 52

Neto marža profita - Pokazuje koliko jedinica neto dobiti poduzeće ostvaruje od jedne jedinice ukupnog prihoda. Taj dio dobitka poslije oporezivanja poduzeće može rasporediti na dividendu ili dio može prenijeti na zadržani dobitak. Ona je stoga najprecizniji pokazatelj jer pokazuje koliki postotak ukupnih prihoda ostaje u obliku dobiti kojom trgovačko društvo može slobodno raspolagati. U procesu procjenjivanja neto marže profita najveći problem jest procjena troškova koji predstavljaju porezno nepriznate rashode. Porezno nepriznati rashodi mogu uništiti neto maržu profita u cijelosti pa čak dovesti do gubitka i u slučajevima kada je dobit prije oporezivanja pozitivna veličina.

Bruto marža profita - Pokazuje koliko jedinica bruto dobiti poduzeće ostvaruje od jedne jedinice ukupnog prihoda, te u ovom pokazatelju nije uključeno porezno opterećenje. Usporedbom neto i bruto profitne marže dobiva se relativan odnos poreznog opterećenja. Mnogi analitičari kod analize ovog segmenta poduzeća vole koristiti ovaj pokazatelj iz razloga što on omogućuje kvalitetniju usporedbu društava, čak i iz različitih država, na način da eliminira učinke financijskih odluka odnosno učinke različite strukture i troškova financiranja poslovanja kao i učinke poreznog sustava koji, vrlo često, značajno utječe na konačan financijski rezultat.

Rentabilnost imovine – Pokazatelji rentabilnosti imovine izračunavaju se na temelju podataka iz bilance i računa dobiti i gubitka (izvještaja o dobiti). Pokazateljem rentabilnosti ukupne imovine ocjenjuje se sposobnost poduzeća da ostvaruje povrate na temelju ukupno raspoloživih resursa odnosno da ostvaruje povrate za vlasnike svih oblika izvora financiranja imovine. Pokazatelj se interpretira kao stopa povrata koju je poduzeće uspjelo ostvariti na ukupnu imovinu, a predstavljena je zaradama poduzeća uvećanim za rashode od kamata. Pri utvrđivanju rentabilnost imovine razlikuje se **neto** i **bruto rentabilnosti imovine**. I ovdje je, kao kod marže profita, razlika u obuhvatu poreza na dobit u brojniku imovine. Prema tome, razlika između ova dva pokazatelja prikazuje relativno porezno opterećenje porezom na dobit u odnosu na ukupnu imovinu.⁴²

Rentabilnost vlastitog kapitala - Količina neto dobiti ostvarena u odnosu na jednu novčanu jedinicu kapitala i rezervi poduzeća. Naravno, što je iznos ovog pokazatelja veći, a osobito u odnosu na povrate od alternativnih mogućnosti ulaganja, to je dotično poduzeće interesantnije za potencijalne investitore.

3.3.3.6. POKAZATELJI INVESTIRANJA

S pomoću pokazatelja investiranja mjeri se uspješnost ulaganja u dionice poduzeća. Osim podataka iz financijskih izvještaja, za izračunavanje ovih pokazatelja potrebni su i podaci

---

⁴² Žager K. i ostali, Analiza financijskih izvještaja, treće izmijenjeno i dopunjeno izdanje, Zagreb, 2017., str. 53

o dionicama, posebice o broju dionica i njihovoj tržišnoj vrijednosti.⁴³ Osnovni cilj pokazatelja investiranja je procjena uspješnosti u terminima potencijala isplate dividendi i vrijednosti dionice na tržištu.⁴⁴ Najučestaliji pokazatelji investiranja prikazani su u Tablici 8.

Tablica 8. Pokazatelji investiranja

NAZIV POKAZATELJA	BROJNIK	NAZIVNIK
Dobit po dionici (EPS)	Neto dobit	Broj dionica
Dividenda po dionici (DPS)	Dio neto dobiti za dividende	Broj dionica
Odnos isplate dividendi (DPR)	Dividenda po dionici (DPS)	Dobit po dionici (EPS)
Odnos cijene i dobiti po dionici (P/E)	Tržišna cijena dionice (PPS)	Dobit po dionici (EPS)
Ukupna rentabilnost dionice	Dobit po dionici (EPS)	Tržišna cijena dionice (PPS)
Dividendna rentabilnost dionice	Dividenda po dionici (DPS)	Tržišna cijena dionica (PPS)

(IZVOR: Izrada autora prema Žager K, Mamić Sačer I, Sever Mališ S, Ježovita A, Žager L.(2017).:Analiza financijskih izvještaja, Zagreb, str.56.)

Dividenda po dionici (DPS – „dividends per share“) – Prikazuje koliko je dioničar ostvario dobiti po svakoj dionici u koju je uložio. Opće je pravilo da je dobit po dionici veća od dividende po dionici jer u suprotnom se može interpretirati da je dividenda isplaćena iz zadržane dobiti. Pokazatelj koji nam to govori jest odnos isplate dividendi. Obično je taj pokazatelj manji od 1, iz razloga što u pravilu poduzeća dio dobiti zadržavaju, prije svega, kao rezerve propisane Zakonom o trgovačkim društvima te ostalim internim aktima koji se odnose na trgovačko društvo.

Dobit po dionici (engl. earnings per share - EPS) i dividenda po dionici (engl. dividends per share – DPS) - Iskazuju se u novčanim jedinicama financijskih izvještaja, tj. prikazuju koliko se primjerice kuna ili dolara dobiti ili dividende ostvari po jednoj dionici. U pravilu je dobit po dionici veća od dividende po dionici jer se dio dobiti zadržava. Međutim, moguća je i obrnuta situacija, ali to onda znači da su dividende isplaćivane iz zadržane dobiti.⁴⁵

Odnos isplate dividendi (engl. dividends payout ratio – DPR) - Govori upravo o toj problematici, tj. obuhvaća omjer dividende po dionici i dobiti po dionici. Uobičajeno je vrijednost toga pokazatelja manja od 1, a ako je jednaka jedan, to znači da su dividende i dobit po dionici jednake odnosno da je cjelokupna ostvarena dobit izglasana u dividende.⁴⁶

⁴³ Žager K. i ostali, Analiza financijskih izvještaja, MASMEDIA d.o.o. Zagreb, 2008., str. 254

⁴⁴ Vujević I., Financijska analiza u teoriji i praksi, Ekonomski fakultet Split, Split, 2005., str. 145

⁴⁵ Žager K. i ostali, Analiza financijskih izvještaja, treće izmijenjeno i dopunjeno izdanje, Zagreb, 2017., str. 56

⁴⁶ Žager K. i ostali, Analiza financijskih izvještaja, treće izmijenjeno i dopunjeno izdanje, Zagreb, 2017., str. 56

Odnos cijene i dobiti po dionici (engl. price earnings ratio – P/E) – Prikazuje koliko je puta tržišna cijena dionice (engl. price per share – PPS) veća od dobiti po dionici.⁴⁷

Rentabilnost dionice – Najznačajniji pokazatelji investiranja, sasvim sigurno, pokazatelji su rentabilnosti dionice. Razlikuje se **ukupna** i **dividendna** rentabilnost dionice. U suštini su to pokazatelji rentabilnosti vlastitog kapitala. Međutim, bitno je istaknuti da u ovom slučaju vlastiti kapital nije iskazan po knjigovodstvenoj, već je iskazan po tržišnoj vrijednosti. Naime, u brojniku ovih pokazatelja nalazi se dobit, tj. dividenda po dionici, a u brojniku je tržišna vrijednost dionice. U normalnim situacijama ukupna rentabilnost dionice veća je od dividendne rentabilnosti. Obrnuti slučaj moguć je samo ako se dividende isplaćuju iz zadržane dobiti kumulirane u prethodnim obračunskih razdobljima. Ovi pokazatelji uobičajeno se izražavaju u postotku.⁴⁸

---

⁴⁷ Žager K. i ostali, Analiza financijskih izvještaja, treće izmijenjeno i dopunjeno izdanje, Zagreb, 2017., str. 56

⁴⁸ Žager K. i ostali, Analiza financijskih izvještaja, treće izmijenjeno i dopunjeno izdanje, Zagreb, 2017., str. 56

4. ANALIZA FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA PODUZEĆA KRAŠ D.D.

U ovom poglavlju dan je komparativni i strukturni prikaz analize uspješnosti i sigurnosti poslovanja prema ključnim pokazateljima za poduzeće Kraš d.d. u razdoblju od jedanaest godina odnosno od 2007. do 2017. godine.

4.1. PODUZEĆE KRAŠ D.D.

Kraš, prehrambena industrija d.d. je najveće hrvatsko poduzeće koje se bavi proizvodnjom konditorskih proizvoda te ujedno jedno od najvećih u jugoistočnoj Europi čija godišnja proizvodnja prelazi 33.000 tona. Konditorska industrija spada među najvažnije grane prehrambene industrije kako u svijetu, tako i u Republici Hrvatskoj.

Svoju povijest započinje u Zagrebu, na temeljima tvornice za proizvodnju čokolada Union osnovane 1911. godine. Samo dvije godine kasnije tvornici Union dodjeljuje se titula kraljevskog dvorskog dobavljača za kraljevski dvor u Beču i Budimu. 1923. u Zagrebu, na Savskoj cesti, tvrtka Bizjak započinje s proizvodnjom dvopeka, keksa i vafla. Godine 1950. Union, Bizjak i ostali manji proizvođači ujedinjaju se pod zajedničkim imenom antifašističkog borca i sindikalista Josipa Kraša.

Kraš je danas suvremeno organizirana kompanija koja se uspješno prilagođava izazovima tržišta. Matična proizvodnja smještena je u Zagrebu i objedinjava proizvodnju sve tri grupe konditorskih proizvoda: kakao proizvoda, keksa i vafla te bombonskih proizvoda. 1952. godine otvorena je prva Kraš Bonbonnièra u samom srcu Zagreba, na adresi Ilica 15.

Osim tvornice u Zagrebu, Kraš je vlasnik još dviju tvornica za proizvodnju keksa i vafla. Karolina d.o.o., Osijek, nalazi se u Hrvatskoj, dok je Mira a.d., Prijedor tvornica u Bosni i Hercegovini. Njihovim povezivanjem ostvaren je strateški cilj značajnog porasta udjela keksa i vafla na tržištu regije, te su stvorene pretpostavke za snažniji plasman ovog asortimana na sva izvozna tržišta.

Od svojih početaka do danas Kraš razvija tradiciju proizvodnje temeljenu na vrhunskoj kvaliteti proizvoda i bogatstvu asortimana. Zahvaljujući suvremenim tehnološkim mogućnostima, u kombinaciji sa znanjem i dugogodišnjim iskustvom stručnjaka, Kraš je svoj položaj izgradio na proizvodnji visokokvalitetnih slastica i njegovanju originalnih brandova. Kraševi brandovi ne drže samo vodeću poziciju u svojim proizvodnim kategorijama, već se nalaze i među najjačim

markama u kategoriji robe široke potrošnje.⁴⁹ Osnovni podaci poduzeća Kraš d.d. prikazani su u tablici broj 9.

Tablica 9. Osnovni podaci poduzeća

TVRTKA	Kraš prehrambena industrija d.d.
SJEDIŠTE	Ravnice 48, Zagreb
MATIČNI BROJ	3269043
OIB	94989605030
ČLANOVI UPRAVE	Predsjednik Uprave - Damir Bulić Član Uprave - Dinko Klepo Član Uprave - Alen Varenina
PREDSJEDNIK NADZORNOG ODBORA	prof.dr. sc. Zoran Parać

(IZVOR: izrada autora prema Krašu, preuzeto 28.03.2019. s <https://www.kras.hr/hr/o-nama/o-nama/osnovni-podaci>)

Kraš d.d. je tijekom godina svoju proizvodnju proširio na cijeli spektar konditorskih proizvoda kao što su: čokolade, bombonijere, keksi, vafli i čajna peciva, bomboni, slani asortiman, dječji asortiman, asortiman bez šećera te kulinarski asortiman. Bajadera, jedna od najpoznatijih Kraševih slastica, prvi je proizvod koji je dobio oznaku Izvorno hrvatsko kao proizvod iznimne prepoznatljivosti i trajne kvalitete proizvodnje.

Nastavljajući naše nasljeđe Kraš vidimo kao snažnu konditorsku kompaniju koja je svojom bogatom ponudom uvijek korak ispred drugih, spremna zadržati konkurentsku prednost u regiji i osvojiti nova tržišta i na taj način ostvarivati zajedničke ciljeve svojih radnika, lojalnih i zadovoljnih potrošača, dioničara, poslovnih partnera, kao i šire zajednice.

4.1.1. HORIZONTALNA ANALIZA PODUZEĆA KRAŠ D.D.

4.1.1.1. BILANCA

U tablici broj 10 prikazane su aktiva i pasiva bilance poduzeća Kraš d.d. za razdoblje od 2007. do 2017. godine i ona će poslužiti kao osnova za horizontalnu analizu prema kojoj će se utvrditi kretanje pojedinih pozicija unutar aktive i pasive poduzeća u promatranom razdoblju.

⁴⁹ Kraš, preuzeto 28.03.2019. s <https://www.kras.hr/hr>

Tablica 10. Bilanca za razdoblje od 2007. do 2017. poduzeća Kraš d.d.

NAZIV POZICIJE/GODINA	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.
AKTIVA											
DUGOTRAJNA IMOVINA	735.026.000	669.476.000	636.710.000	636.132.000	741.647.000	699.565.000	689.485.000	649.686.000	662.769.000	667.782.000	649.422.000
Nematerijalna imovina	8.900.000	6.132.000	5.140.000	3.732.000	2.949.000	2.162.000	1.642.000	1.032.000	827.000	523.000	1.188.000
Materijalna imovina	591.927.000	558.813.000	532.916.000	530.031.000	615.355.000	583.408.000	573.118.000	562.243.000	587.978.000	576.658.000	544.718.000
Dugotrajna financijska imovina	134.199.000	104.516.000	98.635.000	102.344.000	123.332.000	113.986.000	110.796.000	83.200.000	71.051.000	87.976.000	100.926.000
Potraživanja	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
KRATKOTRAJNA IMOVINA	462.993.000	501.898.000	499.210.000	482.830.000	564.923.000	505.225.000	460.758.000	508.009.000	522.992.000	537.013.000	559.103.000
Zalihe	129.376.000	148.214.000	146.993.000	136.643.000	165.955.000	145.460.000	127.486.000	132.270.000	149.513.000	151.559.000	160.509.000
Potraživanja	271.022.000	299.448.000	271.518.000	254.920.000	337.369.000	303.480.000	281.298.000	313.014.000	322.703.000	310.415.000	298.529.000
Kratkotrajna financijska imovina	42.583.000	28.451.000	51.748.000	61.585.000	15.091.000	13.594.000	17.347.000	18.008.000	14.103.000	20.420.000	15.386.000
Novac u banci i blagajni	20.012.000	25.784.000	28.951.000	29.682.000	46.508.000	42.691.000	34.627.000	44.717.000	36.673.000	54.619.000	84.679.000
PLAĆENI TROŠKOVI BUDUĆEG RAZDOBILJA I OBRAČUNATI PRIHODI	2.029.000	2.076.000	5.020.000	4.657.000	1.193.000	1.146.000	1.191.000	14.545.000	11.927.000	5.562.000	2.247.000
UKUPNO AKTIVA	1.200.047.000	1.173.450.000	1.140.940.000	1.123.619.000	1.307.763.000	1.205.936.000	1.151.434.000	1.172.240.000	1.197.688.000	1.210.357.000	1.210.772.000
PASIVA											
KAPITAL I REZERVE	700.226.000	653.935.000	657.417.000	648.563.000	657.491.000	636.469.000	637.764.000	633.870.000	628.894.000	634.696.000	665.812.000
Temejni (upisani) kapital	549.448.000	549.448.000	549.448.000	549.448.000	549.448.000	549.448.000	549.448.000	549.448.000	549.448.000	549.448.000	549.448.000
Kapitalne rezerve	-11.107.000	-14.892.000	-16.682.000	-14.329.000	-10.135.000	-10.769.000	-14.448.000	-19.946.000	-19.882.000	-13.913.000	-15.041.000
Rezerve iz dobiti	20.028.000	21.166.000	22.138.000	24.129.000	25.579.000	26.513.000	27.062.000	27.430.000	28.290.000	11.852.000	29.727.000
Revalorizacijske rezerve	0	-20.337.000	-17.752.000	-17.394.000	-19.163.000	-15.940.000	-11.546.000	-11.126.000	-1.150.000	-4.486.000	-5.896.000
Zadržana dobit ili preneseni gubitak	96.188.000	97.760.000	66.168.000	70.905.000	69.015.000	67.189.000	57.916.000	54.481.000	37.024.000	44.939.000	54.836.000
Dobit ili gubitak poslovne godine	32.471.000	14.022.000	37.943.000	18.810.000	24.414.000	1.098.000	9.763.000	13.241.000	13.952.000	24.565.000	29.308.000
REZERVIRANJA	0	323.000	306.000	426.000	1.459.000	0	0	0	0	0	0
DUGOROČNE OBVEZE	105.842.000	198.973.000	166.892.000	145.581.000	220.322.000	187.629.000	137.368.000	160.692.000	166.410.000	186.370.000	173.373.000
KRA TKOROČNE OBVEZE	388.679.000	313.663.000	305.447.000	318.228.000	411.841.000	361.467.000	364.696.000	370.715.000	395.619.000	378.145.000	363.008.000
ODGOĐENO PLAĆANJE TROŠKOVA I PRIHODA BUDUĆEG RAZDOBILJA	5.300.000	6.556.000	10.879.000	10.821.000	16.650.000	20.371.000	11.606.000	6.963.000	6.765.000	11.146.000	8.579.000
UKUPNO PASIVA	1.200.047.000	1.173.450.000	1.140.940.000	1.123.619.000	1.307.763.000	1.205.936.000	1.151.434.000	1.172.240.000	1.197.688.000	1.210.357.000	1.210.772.000

(IZVOR: izrada autora prema Internetskoj stranici FINA, preuzeto 08.04.2019. s <http://rgfi.fina.hr/JavnaObjava-web/jsp/prijavaKorisnika.jsp>)

Tablica 11. Apsolutna promjena bilance poduzeća Kraš d.d.

APSOLUTNA PROMJENA	2008./2007.	2009./2007.	2010./2007.	2011./2007.	2012./2007.	2013./2007.	2014./2007.	2015./2007.	2016./2007.	2017./2007.
AKTIVA										
DUGOTRAJNA IMOVINA	-65.550.000	-98.316.000	-98.894.000	6.621.000	-35.461.000	-45.541.000	-85.340.000	-72.257.000	-67.244.000	-85.604.000
Nematerijalna imovina	-2.768.000	-3.760.000	-5.168.000	-5.951.000	-6.738.000	-7.258.000	-7.868.000	-8.073.000	-8.377.000	-7.712.000
Materijalna imovina	-33.114.000	-59.011.000	-61.896.000	23.428.000	-8.519.000	-18.809.000	-29.684.000	-3.949.000	-15.269.000	-47.209.000
Dugotrajna financijska imovina	-29.683.000	-35.564.000	-31.855.000	-10.867.000	-20.213.000	-23.403.000	-50.999.000	-63.148.000	-46.223.000	-33.273.000
Potraživanja	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
KRATKOTRAJNA IMOVINA	38.905.000	36.217.000	19.837.000	101.930.000	42.232.000	-2.235.000	45.016.000	59.999.000	74.020.000	96.110.000
Zalihe	18.838.000	17.617.000	7.267.000	36.579.000	16.084.000	-1.890.000	2.894.000	20.137.000	22.183.000	31.133.000
Potraživanja	28.426.000	496.000	-16.102.000	66.347.000	32.458.000	10.276.000	41.992.000	51.681.000	39.393.000	27.507.000
Kratkotrajna financijska imovina	-14.132.000	9.165.000	19.002.000	-27.492.000	-28.989.000	-25.236.000	-24.575.000	-28.480.000	-22.163.000	-27.197.000
Novac u banci i blagajni	5.772.000	8.939.000	9.670.000	26.496.000	22.679.000	14.615.000	24.705.000	16.661.000	34.607.000	64.667.000
PLAĆENI TROŠKOVI BUDUĆEG RAZDBOLJA I OBRAČUNATI PRIHODI	47.000	2.991.000	2.628.000	-836.000	-883.000	-838.000	12.516.000	9.898.000	3.533.000	218.000
UKUPNO AKTIVA	-26.597.000	-59.107.000	-76.428.000	107.716.000	5.889.000	-48.613.000	-27.807.000	-2.359.000	10.310.000	10.725.000
PASIVA										
KAPITAL I REZERVE	-46.291.000	-42.809.000	-51.663.000	-42.735.000	-63.757.000	-62.462.000	-66.356.000	-71.332.000	-65.530.000	-34.414.000
Temeljni (upisani) kapital	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kapitalne rezerve	-3.785.000	-5.575.000	-3.222.000	972.000	338.000	-3.341.000	-8.839.000	-8.775.000	-2.806.000	-3.934.000
Rezerve iz dobiti	1.138.000	2.110.000	4.101.000	5.551.000	6.485.000	7.034.000	7.402.000	8.262.000	-8.176.000	9.699.000
Revalorizacijske rezerve	-20.337.000	-17.752.000	-17.394.000	-19.163.000	-15.940.000	-11.546.000	-11.126.000	-1.150.000	-4.486.000	-5.896.000
Zadržana dobit ili preneseni gubitak	1.572.000	-30.020.000	-25.283.000	-27.173.000	-28.999.000	-38.272.000	-41.707.000	-59.164.000	-51.249.000	-41.352.000
Dobit ili gubitak poslovne godine	-18.449.000	5.472.000	-13.661.000	-8.057.000	-31.373.000	-22.708.000	-19.230.000	-18.519.000	-7.906.000	-3.163.000
REZERVIRANJA	323.000	306.000	426.000	1.459.000	0	0	0	0	0	0
DUGOROČNE OBVEZE	93.131.000	61.050.000	39.739.000	114.480.000	81.787.000	31.526.000	54.850.000	60.568.000	80.528.000	67.531.000
KRATKOROČNE OBVEZE	-75.016.000	-83.232.000	-70.451.000	23.162.000	-27.212.000	-23.983.000	-17.964.000	6.940.000	-10.534.000	-25.671.000
ODGOĐENO PLAĆANJE TROŠKOVA I PRIHODA BUDUĆEG RAZDBOLJA	1.256.000	5.579.000	5.521.000	11.350.000	15.071.000	6.306.000	1.663.000	1.465.000	5.846.000	3.279.000
UKUPNO PASIVA	-26.597.000	-59.107.000	-76.428.000	107.716.000	5.889.000	-48.613.000	-27.807.000	-2.359.000	10.310.000	10.725.000

(IZVOR: izrada autora prema Internetskoj stranici FINA, preuzeto 10.04.2019. s <http://rgfi.fina.hr/JavnaObjava-web/jsp/prijavaKorisnika.jsp>)

Tablica 12. Postotna promjena bilance poduzeća Kraš d.d.

POSTOTNA PROMJENA	2008./2007.%	2009./2007.%	2010./2007.%	2011./2007.%	2012./2007.%	2013./2007.%	2014./2007.%	2015./2007.%	2016./2007.%	2017./2007.%
AKTIVA										
DUGOTRAJNA IMOVINA	-8,92%	-13,38%	-13,45%	0,90%	-4,82%	-6,20%	-11,61%	-9,83%	-9,15%	-11,65%
Nematerijalna imovina	-31,10%	-42,25%	-58,07%	-66,87%	-75,71%	-81,55%	-88,40%	-90,71%	-94,12%	-86,65%
Materijalna imovina	-5,59%	-9,97%	-10,46%	3,96%	-1,44%	-3,18%	-5,01%	-0,67%	-2,58%	-7,98%
Dugotrajna financijska imovina	-22,12%	-26,50%	-23,74%	-8,10%	-15,06%	-17,44%	-38,00%	-47,06%	-34,44%	-24,79%
Potraživanja	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
KRATKOTRAJNA IMOVINA	8,40%	7,82%	4,28%	22,02%	9,12%	-0,48%	9,72%	12,96%	15,99%	20,76%
Zalihe	14,56%	13,62%	5,62%	28,27%	12,43%	-1,46%	2,24%	15,56%	17,15%	24,06%
Potraživanja	10,49%	0,18%	-5,94%	24,48%	11,98%	3,79%	15,49%	19,07%	14,53%	10,15%
Kratkotrajna financijska imovina	-33,19%	21,52%	44,62%	-64,56%	-68,08%	-59,26%	-57,71%	-66,88%	-52,05%	-63,87%
Novac u banci i blagajni	28,84%	44,67%	48,32%	132,40%	113,33%	73,03%	123,45%	83,26%	172,93%	323,14%
PLAĆENI TROŠKOVI BUDUĆEG RAZDBOLJA I OBRAČUNATI PRIHODI	2,32%	147,41%	129,52%	-41,20%	-43,52%	-41,30%	616,86%	487,83%	174,13%	10,74%
UKUPNO AKTIVA	-2,22%	-4,93%	-6,37%	8,98%	0,49%	-4,05%	-2,32%	-0,20%	0,86%	0,89%
PASIVA										
KAPITAL I REZERVE	-6,61%	-6,11%	-7,38%	-6,10%	-9,11%	-8,92%	-9,48%	-10,19%	-9,36%	-4,91%
Temeljni (upisani) kapital	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Kapitalne rezerve	34,08%	50,19%	29,01%	-8,75%	-3,04%	30,08%	79,58%	79,00%	25,26%	35,42%
Rezerve iz dobiti	5,68%	10,54%	20,48%	27,72%	32,38%	35,12%	36,96%	41,25%	-40,82%	48,43%
Revalorizacijske rezerve	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Zadržana dobit ili preneseni gubitak	1,63%	-31,21%	-26,28%	-28,25%	-30,15%	-39,79%	-43,36%	-61,51%	-53,28%	-42,99%
Dobit ili gubitak poslovne godine	-56,82%	16,85%	-42,07%	-24,81%	-96,62%	-69,93%	-59,22%	-57,03%	-24,35%	-9,74%
REZERVIRANJA	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
DUGOROČNE OBVEZE	87,99%	57,68%	37,55%	108,16%	77,27%	29,79%	51,82%	57,22%	76,08%	63,80%
KRATKOROČNE OBVEZE	-19,30%	-21,41%	-18,13%	5,96%	-7,00%	-6,17%	-4,62%	1,79%	-2,71%	-6,60%
ODGOĐENO PLAĆANJE TROŠKOVA I PRIHODA BUDUĆEG RAZDOBLJA	23,70%	105,26%	104,17%	214,15%	284,36%	118,98%	31,38%	27,64%	110,30%	61,87%
UKUPNO PASIVA	-2,22%	-4,93%	-6,37%	8,98%	0,49%	-4,05%	-2,32%	-0,20%	0,86%	0,89%

(IZVOR: izrada autora prema Internetskoj stranici FINA, preuzeto 10.04.2019. s <http://rgfi.fina.hr/JavnaObjava-web/jsp/prijavaKorisnika.jsp>)

Da bi se izračunale promjene u pozicijama financijskih izvještaja te omogućilo njihovo uspoređivanje odabire se bazna godina, a ostale se godine uspoređuju s njome na temelju izračuna baznih indeksa. U tablici broj 11 izračunata je apsolutna promjena, a u tablici broj 12 izračunata je postotna promjena poduzeća Kraš d.d. kroz jedanaestogodišnje razdoblje. Godina 2007. uzeta je kao bazna.

Pomoću dobivenih rezultata dobiva se šira slika o poslovanju poduzeća za promatrane godine. Vrijednost ukupne aktive je u prvoj godini promatranog razdoblja, 2008., ostvarila pad od 2,22%. U 2011. godini poduzeće bilježi rast od 8,98%, dok u 2013. godini opet dolazi do pada od 4,05%. U 2016. godini aktiva bilježi blagi rast od 0,86%. Promjena ukupne vrijednosti aktive posljedica je smanjenja vrijednosti dugotrajne imovine od 11,65%. Vrijednost dugotrajne imovine bilježi slabi porast jedino 2011. godine od 0,90%, dok sve ostale godine promatranog razdoblja bilježi pad. Vrijednost nematerijalne imovine umanjena je za čak 86,65% na kraju 2017. godine u odnosu na baznu godinu. Materijalna imovina nije imala većih promjena tokom promatranog razdoblja, jedino bilježi blagi rast 2011. godine od 3,96%. Analizom strukture dugotrajne imovine nameće se zaključak kako je njezina vrijednost pala prvenstveno zbog smanjenja dugotrajne financijske imovine koja je zabilježila pad u svim godinama promatranog razdoblja. Najznačajniji pad dugotrajne financijske imovine zabilježen je 2015. godine od čak 47,06%.

Kratkotrajna imovina u prvoj godini promatranog razdoblja bilježi 8,40%, dok u 2017. godini bilježi nešto značajniji rast od 20,76%. Unutar kratkotrajne imovine najveću pažnju pridodajemo novcu u banci i blagajni gdje 2017. godine bilježi značajan porast od 323,14% u odnosu na baznu godinu. Promatrajući zalihe kroz jedanaestogodišnje razdoblje uočavamo pad od 1,46% 2013. godine, dok je značajan porast vidljiv 2011. godine od 28,27%, od čega je najviše uloženo u sirovine i materijal. Također, veliku pažnju pridodajemo kratkotrajnoj financijskoj imovini gdje je u prvoj godini promatranog razdoblja zabilježen pad od 33,19%. Već u drugoj godini zabilježen je porast od 21,52% koji nije dugo potrajao, 2011. godine opet se dogodio pad od 64,56% koji traje do kraja 2017. godine. Najviše sredstava kratkotrajne financijske imovine dano je u zajmove. Potraživanja bilježe pad od 5,94% jedino 2010. godine. Uočavamo kako su plaćeni troškovi budućeg razdoblja i obračunati prihodi značajno porasli 2009. godine, čak 147,41%, u odnosu na baznu godinu. Razlog tome su ulaganja u 2009. godini koja su se odnosila na ulaganja u opremu za pakiranje, razvoj informatizacije, energetska opremu te opremu za pakiranje proizvoda. Velika promjena dogodila se 2011. godine gdje se bilježi pad od 41,20% jer su rast i razvoj bili ograničeni ekonomskom krizom. Svi glavni makroekonomski pokazatelji RH zabilježili su negativne trendove što se odrazilo na smanjenje bruto društvenog proizvoda, povećanje ukupnog inozemnog duga, smanjenje potrošnje i zaposlenosti te na rast nelikvidnosti. Uz smanjenje potrošnje, visok uvoz i nestimulativne izvozne uvjete, konditorska industrija Hrvatske, uz smanjenje proizvodnje i

prodaje, bila je dodatno izložena povećanju cijena glavnih sirovina. Pad traje kroz razdoblje od tri godine, nakon čega se bilježi rast 2014. godine od velikih 616,86%.

Vrijednost ukupne pasive je u prvoj godini promatranog razdoblja, 2008., ostvarila pad od 2,22%. U 2011. godini poduzeće bilježi rast od 8,98%, dok u 2013. godini opet dolazi do pada od 4,05%. U 2016. godini pasiva bilježi blagi rast od 0,86%. U početnoj godini promatranog razdoblja kapital bilježi pad od 6,61% koji traje kroz sve godine promatranog razdoblja. Najmanji pad kapitala zabilježen je u 2017. godine, zadnjoj godini promatranog razdoblja, gdje bilježi 4,91%. Kod dugoročnih obveza može se vidjeti smanjenje od 37,55%, 2010. godine, u odnosu na prvu godinu promatranog razdoblja, gdje je 87,99%, što znači kako poduzeće otplaćuje svoje obveze. No, ako se promatraju ostala razdoblja tada se može vidjeti da se bilježi njihov rast. Najznačajniji rast dugoročnih obveza zabilježen je 2011. godine od čak 108,16%. Možemo uočiti da kratkoročne obveze bilježe pad sve do 2011. godine, kada je zabilježen blagi porast od 5,96%, nakon kojeg je odmah iduće godine zabilježen pad koji se nastavlja kroz razdoblje od tri godine. Veliku pažnju plijeni odgođeno plaćanje troškova i prihoda budućeg razdoblja gdje se događaju velike promjene. Prve godine promatranog razdoblja zabilježeno je 23,70%, dok je odmah iduće godine zabilježen nagli porast od čak 105,26% koji se nastavlja sve do 2012. godine. Zadnju godinu promatranog razdoblja zabilježeno je 61,87% u odnosu na baznu godinu.

4.1.1.2. RAČUN DOBITI I GUBITKA

U sljedećoj tablici prikazan je račun dobiti i gubitka za jedanaestogodišnje razdoblje te će on poslužiti kao osnova za horizontalnu analizu u kojoj će se izračunati apsolutne i postotne promjene pojedinih stavki. Na taj način utvrdit će se kretanje prihoda, rashoda te financijskog rezultata za promatrano razdoblje.

Tablica 13. Račun dobiti i gubitka za razdoblje od 2007. do 2017. poduzeća Kraš d.d.

NAZIV POZICIJE/GODINA	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.
POSLOVNI PRIHODI	1.001.832.000	1.035.722.000	1.050.302.000	1.013.803.000	1.116.280.000	1.020.366.000	1.000.337.000	1.019.068.000	1.023.661.000	1.018.913.000	1.032.695.000
Prihodi od prodaje	983.670.000	1.023.980.000	1.024.566.000	992.977.000	1.059.307.000	986.955.000	987.500.000	995.439.000	1.002.693.000	1.008.737.000	1.023.704.000
Ostali poslovni prihodi	18.162.000	11.742.000	25.736.000	20.826.000	56.973.000	33.411.000	12.837.000	23.629.000	20.968.000	10.176.000	8.991.000
POSLOVNI RASHODI	955.884.000	993.828.000	988.240.000	977.167.000	1.070.380.000	1.000.499.000	973.075.000	987.829.000	996.289.000	977.412.000	979.467.000
Promjene vrijednosti zaliha proizvodnje u tijeku i gotovih proizvoda	5.616.000	-12.770.000	-1.309.000	12.105.000	-9.146.000	7.785.000	10.842.000	-1.353.000	-4.015.000	-3.583.000	-9.004.000
Materijalni troškovi	581.679.000	629.479.000	614.985.000	603.601.000	691.984.000	617.833.000	611.986.000	631.951.000	649.389.000	623.743.000	613.981.000
Troškovi osoblja	256.464.000	248.924.000	254.356.000	257.782.000	267.597.000	265.660.000	248.710.000	247.048.000	254.817.000	259.375.000	271.035.000
Amortizacija	58.312.000	56.914.000	51.844.000	45.991.000	50.697.000	53.250.000	47.910.000	46.788.000	46.253.000	47.825.000	49.427.000
Ostali troškovi	44.795.000	62.488.000	50.978.000	51.327.000	56.167.000	53.038.000	49.311.000	51.314.000	45.502.000	42.851.000	42.427.000
Vrijednosno usklađivanje	2.917.000	2.037.000	1.681.000	1.504.000	5.421.000	468.000	1.547.000	2.234.000	999.000	775.000	1.247.000
Rezerviranja	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ostali poslovni rashodi	6.101.000	7.756.000	15.703.000	4.857.000	7.661.000	2.466.000	2.768.000	9.847.000	3.344.000	6.426.000	10.355.000
FINANCIJSKI PRIHODI	23.928.000	15.920.000	21.959.000	19.534.000	24.830.000	17.595.000	7.545.000	3.866.000	5.331.000	5.946.000	2.847.000
FINANCIJSKI RASHODI	24.692.000	34.487.000	31.805.000	27.911.000	37.376.000	31.580.000	22.040.000	13.389.000	13.439.000	14.740.000	16.999.000
UKUPNI PRIHODI	1.025.760.000	1.051.642.000	1.072.262.000	1.033.337.000	1.141.110.000	1.037.961.000	1.007.882.000	1.022.934.000	1.028.992.000	1.024.859.000	1.035.542.000
UKUPNI RASHODI	980.577.000	1.028.316.000	1.020.046.000	1.005.077.000	1.107.756.000	1.032.079.000	995.115.000	1.001.218.000	1.009.728.000	992.152.000	996.466.000
DOBIT ILI GUBITAK PRIJE OPOREZIVANJA	45.183.000	23.326.000	52.216.000	28.259.000	33.354.000	5.882.000	12.767.000	21.716.000	19.264.000	32.707.000	39.076.000
POREZ NA DOBIT	10.867.000	7.874.000	12.379.000	8.789.000	8.214.000	4.047.000	2.585.000	7.720.000	4.442.000	7.063.000	8.629.000
DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA	34.316.000	15.452.000	39.837.000	19.470.000	25.140.000	1.835.000	10.182.000	13.996.000	14.822.000	25.644.000	30.447.000

(IZVOR: izrada autora prema Internetskoj stranici FINA, preuzeto 12.04.2019. s <http://rgfi.fina.hr/JavnaObjava-web/jsp/prijavaKorisnika.jsp>)

Tablica 14. Apsolutna promjena računa dobiti i gubitka poduzeća Kraš d.d.

APSOLUTNA PROMJENA	2008./2007.	2009./2007.	2010./2007.	2011./2007.	2012./2007.	2013./2007.	2014./2007.	2015./2007.	2016./2007.	2017./2007.
POSLOVNI PRIHODI	33.890.000	48.470.000	11.971.000	114.448.000	18.534.000	-1.495.000	17.236.000	21.829.000	17.081.000	30.863.000
Prihodi od prodaje	40.310.000	40.896.000	9.307.000	75.637.000	3.285.000	3.830.000	11.769.000	19.023.000	25.067.000	40.034.000
Ostali poslovni prihodi	-6.420.000	7.574.000	2.664.000	38.811.000	15.249.000	-5.325.000	5.467.000	2.806.000	-7.986.000	-9.171.000
POSLOVNI RASHODI	37.944.000	32.356.000	21.283.000	114.496.000	44.615.000	17.191.000	31.945.000	40.405.000	21.528.000	23.583.000
Promjene vrijednosti zaliha proizvodnje u tijeku i gotovih proizvoda	-18.386.000	-6.925.000	6.489.000	-14.762.000	2.169.000	5.226.000	-6.969.000	-9.631.000	-9.199.000	-14.620.000
Materijalni troškovi	47.800.000	33.306.000	21.922.000	110.305.000	36.154.000	30.307.000	50.272.000	67.710.000	42.064.000	32.302.000
Troškovi osoblja	-7.540.000	-2.108.000	1.318.000	11.133.000	9.196.000	-7.754.000	-9.416.000	-1.647.000	2.911.000	14.571.000
Amortizacija	-1.398.000	-6.468.000	-12.321.000	-7.615.000	-5.062.000	-10.402.000	-11.524.000	-12.059.000	-10.487.000	-8.885.000
Ostali troškovi	17.693.000	6.183.000	6.532.000	11.372.000	8.243.000	4.516.000	6.519.000	707.000	-1.944.000	-2.368.000
Vrijednosno usklađivanje	-880.000	-1.236.000	-1.413.000	2.504.000	-2.449.000	-1.370.000	-683.000	-1.918.000	-2.142.000	-1.670.000
Rezerviranja	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ostali poslovni rashodi	1.655.000	9.602.000	-1.244.000	1.560.000	-3.635.000	-3.333.000	3.746.000	-2.757.000	325.000	4.254.000
FINANCIJSKI PRIHODI	-8.008.000	-1.969.000	-4.394.000	902.000	-6.333.000	-16.383.000	-20.062.000	-18.597.000	-17.982.000	-21.081.000
FINANCIJSKI RASHODI	9.795.000	7.113.000	3.219.000	12.684.000	6.888.000	-2.652.000	-11.303.000	-11.253.000	-9.952.000	-7.693.000
UKUPNI PRIHODI	25.882.000	46.502.000	7.577.000	115.350.000	12.201.000	-17.878.000	-2.826.000	3.232.000	-901.000	9.782.000
UKUPNI RASHODI	47.739.000	39.469.000	24.500.000	127.179.000	51.502.000	14.538.000	20.641.000	29.151.000	11.575.000	15.889.000
DOBIT ILI GUBITAK PRIJE OPOREZIVANJA	-21.857.000	7.033.000	-16.924.000	-11.829.000	-39.301.000	-32.416.000	-23.467.000	-25.919.000	-12.476.000	-6.107.000
POREZ NA DOBIT	-2.993.000	1.512.000	-2.078.000	-2.653.000	-6.820.000	-8.282.000	-3.147.000	-6.425.000	-3.804.000	-2.238.000
DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA	-18.864.000	5.521.000	-14.846.000	-9.176.000	-32.481.000	-24.134.000	-20.320.000	-19.494.000	-8.672.000	-3.869.000

(IZVOR: izrada autora prema Internetskoj stranici FINA, preuzeto 12.04.2019. s <http://rgfi.fina.hr/JavnaObjava-web/jsp/prijavaKorisnika.jsp>)

Tablica 15. Postotna promjena računa dobiti i gubitka poduzeća Kraš d.d.

POSTOTNA PROMJENA	2008./2007.%	2009./2007.%	2010./2007.%	2011./2007.%	2012./2007.%	2013./2007.%	2014./2007.%	2015./2007.%	2016./2007.%	2017./2007.%
POSLOVNI PRIHODI	3,38%	4,84%	1,19%	11,42%	1,85%	-0,15%	1,72%	2,18%	1,70%	3,08%
Prihodi od prodaje	4,10%	4,16%	0,95%	7,69%	0,33%	0,39%	1,20%	1,93%	2,55%	4,07%
Ostali poslovni prihodi	-35,35%	41,70%	14,67%	213,69%	83,96%	-29,32%	30,10%	15,45%	-43,97%	-50,50%
POSLOVNI RASHODI	3,97%	3,38%	2,23%	11,98%	4,67%	1,80%	3,34%	4,23%	2,25%	2,47%
Promjene vrijednosti zaliha proizvodnje u tijeku i gotovih proizvoda	-327,39%	-123,31%	115,54%	-262,86%	38,62%	93,06%	-124,09%	-171,49%	-163,80%	-260,33%
Materijalni troškovi	8,22%	5,73%	3,77%	18,96%	6,22%	5,21%	8,64%	11,64%	7,23%	5,55%
Troškovi osoblja	-2,94%	-0,82%	0,51%	4,34%	3,59%	-3,02%	-3,67%	-0,64%	1,14%	5,68%
Amortizacija	-2,40%	-11,09%	-21,13%	-13,06%	-8,68%	-17,84%	-19,76%	-20,68%	-17,98%	-15,24%
Ostali troškovi	39,50%	13,80%	14,58%	25,39%	18,40%	10,08%	14,55%	1,58%	-4,34%	-5,29%
Vrijednosno usklađivanje	-30,17%	-42,37%	-48,44%	85,84%	-83,96%	-46,97%	-23,41%	-65,75%	-73,43%	-57,25%
Rezerviranja	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Ostali poslovni rashodi	27,13%	157,38%	-20,39%	25,57%	-59,58%	-54,63%	61,40%	-45,19%	5,33%	69,73%
FINANCIJSKI PRIHODI	-33,47%	-8,23%	-18,36%	3,77%	-26,47%	-68,47%	-83,84%	-77,72%	-75,15%	-88,10%
FINANCIJSKI RASHODI	39,67%	28,81%	13,04%	51,37%	27,90%	-10,74%	-45,78%	-45,57%	-40,30%	-31,16%
UKUPNI PRIHODI	2,52%	4,53%	0,74%	11,25%	1,19%	-1,74%	-0,28%	0,32%	-0,09%	0,95%
UKUPNI RASHODI	4,87%	4,03%	2,50%	12,97%	5,25%	1,48%	2,10%	2,97%	1,18%	1,62%
DOBIT ILI GUBITAK PRIJE OPOREZIVANJA	-48,37%	15,57%	-37,46%	-26,18%	-86,98%	-71,74%	-51,94%	-57,36%	-27,61%	-13,52%
POREZ NA DOBIT	-27,54%	13,91%	-19,12%	-24,41%	-62,76%	-76,21%	-28,96%	-59,12%	-35,01%	-20,59%
DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA	-54,97%	16,09%	-43,26%	-26,74%	-94,65%	-70,33%	-59,21%	-56,81%	-25,27%	-11,27%

(IZVOR: izrada autora prema Internetskoj stranici FINA, preuzeto 13.04.2019. s <http://rgfi.fina.hr/JavnaObjava-web/jsp/prijavaKorisnika.jsp>)

Iz prikazanih tablica može se zaključiti da su se poslovni prihodi u 2009. godini povećali za 4,84% u odnosu na prethodnu godinu dok je već 2010. godine zabilježeno smanjenje na 1,19%. Nadalje, jedino 2011. godine je zabilježen blagi pad poslovnih prihoda od 0,15%. Ostale godine promatranog razdoblja poslovni prihodi su rasli. Povećanje prihoda od prodaje na domaćem i inozemnom tržištu doprinijelo je porastu poslovnih prihoda. Poslovni rashodi bilježe svoje povećanje kroz sva promatrana razdoblja. U 2011. godini dolazi do povećanja poslovnih rashoda za 11,98%. Do povećanja je došlo zbog povećanih materijalnih troškova i troškova osoblja. Navedena povećanja predstavljaju dobar indikator za poduzeće jer je to pokazatelj da poduzeće ulaže u svoju proizvodnju pa samim time moraju rasti i materijalni troškovi i troškovi osoblja. Financijski prihodi su se mijenjali kroz razdoblja, jedino 2011. godine bilježe blagi rast od 3,77%, sve ostale godine promatranog razdoblja bilježe pad. Najveći pad zabilježen je 2017. godine od čak 88,10%. Smanjenje odnosno povećanje financijskih prihoda se može pripisati povećanju/smanjenju kamata, tečajnih razlika, dividendi te sličnih prihoda. Što se tiče financijskih rashoda, gledajući priloženu tablicu uočavamo značaj rast sve do 2012. godine. Nakon toga, zabilježen je pad financijskih rashoda preostalih godina promatranog razdoblja. Najznačajniji rast zabilježen je 2011. godine od 51,37%, a pad 2014. godine od 45,78%. Također, i ovdje možemo reći da se smanjenje odnosno povećanje financijskih rashoda može pripisati povećanju/smanjenju kamata, tečajnih razlika, dividendi te sličnih rashoda. Ukupni prihodi bilježe blagi porast u razdoblju od 2008. do 2012. godine. Nakon toga, ostalih godina promatranog razdoblja u odnosu na baznu godinu bilježe se blagi padovi i porasti ukupnih prihoda. Razlog tome je smanjenje/povećanje poslovnih prihoda te financijskih prihoda. Ukupni rashodi bilježe rast kroz cijelo jedanaestogodišnje razdoblje. Najveći rast zabilježen je 2011. godine od 12,97%. Uzrok njihova povećanja može se promatrati u povećanju poslovnih rashoda i povećanju financijskih rashoda. Također, kao razlog možemo navesti da su u 2011. godini nastavljeni negativni trendovi u ukupnom gospodarstvu kao posljedica ekonomske krize i recesije iz prethodnih godina.

U promatranom razdoblju dobit je ostvarena jedino 2009. godine gdje bilježi 16,09% u odnosu na baznu godinu. Svih ostalih godina promatranog razdoblja zabilježen je gubitak. Najveći udio u ostvarivanju dobiti predstavljaju poslovne aktivnosti, odnosno sučeljavanje poslovnih prihoda i poslovnih rashoda poduzeća pa se samim time može zaključiti kako upravo promijene tih pozicija uzrokuju promijene same ostvarene dobiti odnosno gubitka. Vrijedi napomenuti kako se poslovanje poduzeća odvijalo u poprilično složenim gospodarskim uvjetima što je rezultiralo dodatnim nepovoljnim okolnostima za poslovanje.

4.1.2. VERTIKALNA ANALIZA PODUZEĆA KRAŠ D.D.

4.1.2.1. BILANCA

U nastavku je prikazana vertikalna analiza bilance za jedanaestogodišnje razdoblje. Vertikalnom analizom mogu se vidjeti udjeli pojedinih stavaka imovine u aktivi te obveza i kapitala u pasivi.

Tablica 16. Bilanca poduzeća Kraš d.d.

NAZIV POZICIJE/GODINA	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.
AKTIVA											
DUGOTRAJNA IMOVINA	735.026.000	669.476.000	636.710.000	636.132.000	741.647.000	699.565.000	689.485.000	649.686.000	662.769.000	667.782.000	649.422.000
Nematerijalna imovina	8.900.000	6.132.000	5.140.000	3.732.000	2.949.000	2.162.000	1.642.000	1.032.000	827.000	523.000	1.188.000
Materijalna imovina	591.927.000	558.813.000	532.916.000	530.031.000	615.355.000	583.408.000	573.118.000	562.243.000	587.978.000	576.658.000	544.718.000
Dugotrajna financijska imovina	134.199.000	104.516.000	98.635.000	102.344.000	123.332.000	113.986.000	110.796.000	83.200.000	71.051.000	87.976.000	100.926.000
Potraživanja	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
KRA TKOTRAJNA IMOVINA	462.993.000	501.898.000	499.210.000	482.830.000	564.923.000	505.225.000	460.758.000	508.009.000	522.992.000	537.013.000	559.103.000
Zalihe	129.376.000	148.214.000	146.993.000	136.643.000	165.955.000	145.460.000	127.486.000	132.270.000	149.513.000	151.559.000	160.509.000
Potraživanja	271.022.000	299.448.000	271.518.000	254.920.000	337.369.000	303.480.000	281.298.000	313.014.000	322.703.000	310.415.000	298.529.000
Kratkotrajna financijska imovina	42.583.000	28.451.000	51.748.000	61.585.000	15.091.000	13.594.000	17.347.000	18.008.000	14.103.000	20.420.000	15.386.000
Novac u banci i blagajni	20.012.000	25.784.000	28.951.000	29.682.000	46.508.000	42.691.000	34.627.000	44.717.000	36.673.000	54.619.000	84.679.000
PLA ČENI TROŠKOVI BUDUĆEG RAZDBOLJA I OBRA ČUNATI PRIHODI	2.029.000	2.076.000	5.020.000	4.657.000	1.193.000	1.146.000	1.191.000	14.545.000	11.927.000	5.562.000	2.247.000
UKUPNO AKTIVA	1.200.047.000	1.173.450.000	1.140.940.000	1.123.619.000	1.307.763.000	1.205.936.000	1.151.434.000	1.172.240.000	1.197.688.000	1.210.357.000	1.210.772.000
PASIVA											
KAPITAL I REZERVE	700.226.000	653.935.000	657.417.000	648.563.000	657.491.000	636.469.000	637.764.000	633.870.000	628.894.000	634.696.000	665.812.000
Temeljni (upisani) kapital	549.448.000	549.448.000	549.448.000	549.448.000	549.448.000	549.448.000	549.448.000	549.448.000	549.448.000	549.448.000	549.448.000
Kapitalne rezerve	-11.107.000	-14.892.000	-16.682.000	-14.329.000	-10.135.000	-10.769.000	-14.448.000	-19.946.000	-19.882.000	-13.913.000	-15.041.000
Rezerve iz dobiti	20.028.000	21.166.000	22.138.000	24.129.000	25.579.000	26.513.000	27.062.000	27.430.000	28.290.000	11.852.000	29.727.000
Revalorizacijske rezerve	0	-20.337.000	-17.752.000	-17.394.000	-19.163.000	-15.940.000	-11.546.000	-11.126.000	-1.150.000	-4.486.000	-5.896.000
Zadržana dobit ili preneseni gubitak	96.188.000	97.760.000	66.168.000	70.905.000	69.015.000	67.189.000	57.916.000	54.481.000	37.024.000	44.939.000	54.836.000
Dobit ili gubitak poslovne godine	32.471.000	14.022.000	37.943.000	18.810.000	24.414.000	1.098.000	9.763.000	13.241.000	13.952.000	24.565.000	29.308.000
REZERVIRANJA	0	323.000	306.000	426.000	1.459.000	0	0	0	0	0	0
DUGOROČNE OBVEZE	105.842.000	198.973.000	166.892.000	145.581.000	220.322.000	187.629.000	137.368.000	160.692.000	166.410.000	186.370.000	173.373.000
KRA TKOROČNE OBVEZE	388.679.000	313.663.000	305.447.000	318.228.000	411.841.000	361.467.000	364.696.000	370.715.000	395.619.000	378.145.000	363.008.000
ODGOĐENO PLA ČANJE TROŠKOVA I PRIHODA BUDUĆEG RAZDOBLJA	5.300.000	6.556.000	10.879.000	10.821.000	16.650.000	20.371.000	11.606.000	6.963.000	6.765.000	11.146.000	8.579.000
UKUPNO PASIVA	1.200.047.000	1.173.450.000	1.140.940.000	1.123.619.000	1.307.763.000	1.205.936.000	1.151.434.000	1.172.240.000	1.197.688.000	1.210.357.000	1.210.772.000

(IZVOR: izrada autora prema Internetskoj stranici FINA, preuzeto 14.04.2019. s <http://rgfi.fina.hr/JavnaObjava-web/jsp/prijavaKorisnika.jsp>)

Tablica 17. Vertikalna analiza bilance poduzeća Kraš d.d.

NAZIV POZICIJE/GODINA	2007.%	2008.%	2009.%	2010.%	2011.%	2012.%	2013.%	2014.%	2015.%	2016.%	2017.%
AKTIVA											
DUGOTRAJNA IMOVINA	61,25%	57,05%	55,81%	56,61%	56,71%	58,01%	59,88%	55,42%	55,34%	55,17%	53,64%
Nematerijalna imovina	0,74%	0,52%	0,45%	0,33%	0,23%	0,18%	0,14%	0,09%	0,07%	0,04%	0,10%
Materijalna imovina	49,33%	47,62%	46,71%	47,17%	47,05%	48,38%	49,77%	47,96%	49,09%	47,64%	44,99%
Dugotrajna financijska imovina	11,18%	8,91%	8,65%	9,11%	9,43%	9,45%	9,62%	7,10%	5,93%	7,27%	8,34%
Potraživanja	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
KRA TKOTRAJNA IMOVINA	38,58%	42,77%	43,75%	42,97%	43,20%	41,89%	40,02%	43,34%	43,67%	44,37%	46,18%
Zalihe	10,78%	12,63%	12,88%	12,16%	12,69%	12,06%	11,07%	11,28%	12,48%	12,52%	13,26%
Potraživanja	22,58%	25,52%	23,80%	22,69%	25,80%	25,17%	24,43%	26,70%	26,94%	25,65%	24,66%
Kratkotrajna financijska imovina	3,55%	2,42%	4,54%	5,48%	1,15%	1,13%	1,51%	1,54%	1,18%	1,69%	1,27%
Novac u banci i blagajni	1,67%	2,20%	2,54%	2,64%	3,56%	3,54%	3,01%	3,81%	3,06%	4,51%	6,99%
PLAĆENI TROŠKOVI BUDUĆEG RAZDBOLJA I OBRAČUNATI PRIHODI	0,17%	0,18%	0,44%	0,41%	0,09%	0,10%	0,10%	1,24%	1,00%	0,46%	0,19%
UKUPNO AKTIVA	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
PASIVA											
KAPITAL I REZERVE	58,35%	55,73%	57,62%	57,72%	50,28%	52,78%	55,39%	54,07%	52,51%	52,44%	54,99%
Temeljni (upisani) kapital	45,79%	46,82%	48,16%	48,90%	42,01%	45,56%	47,72%	46,87%	45,88%	45,40%	45,38%
Kapitalne rezerve	-0,93%	-1,27%	-1,46%	-1,28%	-0,77%	-0,89%	-1,25%	-1,70%	-1,66%	-1,15%	-1,24%
Rezerve iz dobiti	1,67%	1,80%	1,94%	2,15%	1,96%	2,20%	2,35%	2,34%	2,36%	0,98%	2,46%
Revalorizacijske rezerve	0,00%	-1,73%	-1,56%	-1,55%	-1,47%	-1,32%	-1,00%	-0,95%	-0,10%	-0,37%	-0,49%
Zadržana dobit ili preneseni gubitak	8,02%	8,33%	5,80%	6,31%	5,28%	5,57%	5,03%	4,65%	3,09%	3,71%	4,53%
Dobit ili gubitak poslovne godine	2,71%	1,19%	3,33%	1,67%	1,87%	0,09%	0,85%	1,13%	1,16%	2,03%	2,42%
REZERVIRANJA	0,00%	0,03%	0,03%	0,04%	0,11%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
DUGOROČNE OBVEZE	8,82%	16,96%	14,63%	12,96%	16,85%	15,56%	11,93%	13,71%	13,89%	15,40%	14,32%
KRA TKOROČNE OBVEZE	32,39%	26,73%	26,77%	28,32%	31,49%	29,97%	31,67%	31,62%	33,03%	31,24%	29,98%
ODGOĐENO PLAĆANJE TROŠKOVA I PRIHODA BUDUĆEG RAZDBOLJA	0,44%	0,56%	0,95%	0,96%	1,27%	1,69%	1,01%	0,59%	0,56%	0,92%	0,71%
UKUPNO PASIVA	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%

(IZVOR: izrada autora prema Internetskoj stranici FINA, preuzeto 14.04.2019. s <http://rgfi.fina.hr/JavnaObjava-web/jsp/prijavaKorisnika.jsp>)

U strukturi aktive najveći udio zauzimaju dugotrajna i kratkotrajna imovina, dok plaćeni troškovi budućeg razdoblja i obračunati prihodi zauzimaju neznatan udio. Iz priložene tablice vidljivo je da najveći udio u aktivni zauzima dugotrajna imovina gdje u prvoj godini promatranog razdoblja čini 61,25% ukupne aktive. Svih ostalih godina promatranog razdoblja taj se postotak smanjuje. Udio dugotrajne imovine, 2017. godine, se u odnosu na početak razdoblja smanjio za 7,61%. Do smanjenja dugotrajne imovine je došlo zbog smanjenja svih stavki koje čine strukturu dugotrajne imovine. Najznačajniji udio u dugotrajnoj imovini predstavlja dugotrajna materijalna imovina, stoga svako njeno povećanje ili smanjenje bitno mijenja udio ukupne strukture. Udio kratkotrajne imovine 2007. godine čini 38,58% ukupne aktive. Analizom trenda kretanja može se uočiti porast kratkotrajne imovine sa spomenutih početnih 38,58% na 46,18% 2017. godine, odnosno porast za 7,60 postotnih bodova. Najznačajniji udio u kratkotrajnoj imovini odnosi se na potraživanja koja 2007. godine čine 22,58%. Ukupan rezultat vertikalne analize aktive je zadovoljavajući. U financijskoj teoriji, u sastavu imovine dugotrajna i kratkotrajna imovina bi trebale imati omjer 1:1.

U strukturi pasive najveći udio čine kapital i rezerve, gdje 2007. godine čine 58,35% ukupne pasive. U priloženoj tablici možemo vidjeti da su udjeli kapitala i rezervi tokom godina promjenjivi. Već iduće godine promatranog razdoblja, 2008., čine 55,73%, odnosno smanjili su se za 2,62 postotna boda, dok su 2009. i 2010. godine rasli. Ostalih godina promatranog razdoblja, udjeli su se povećavali i smanjivali. Temeljni kapital ima najveću ulogu u stavci kapital i rezerve s obzirom na to da njegov udio čini više od 40% u promatranom razdoblju. Značajan udio u pasivi predstavljaju i kratkoročne obveze čiji udio u 2007. godini iznosi 32,39% dok se preostalih godina nešto smanjio. Najveći udio kratkoročnih obveza zabilježen je 2015. godine i čini 33,03%. Među kratkoročnim obvezama najviše se mogu istaknute obveze prema dobavljačima. Udjeli dugoročnih obveza promatranog razdoblja u ukupnoj pasivi su relativno manji u odnosu na kratkoročne obveze. U prvoj godini promatranog razdoblja dugoročne obveze čine 8,82%. Postupno, kroz godine, dugoročne obveze su rasle, pa tako 2017. godine čine 14,32% ukupne pasive. Najznačajniji udio u dugoročnim obvezama predstavljaju obveze prema bankama i drugim financijskim institucijama.

Iz promatranja odnosa kratkotrajne imovine i kratkoročnih obveza može se zaključiti da je kratkotrajna imovina veća od kratkoročnih obveza u svim godinama promatranog razdoblja te time zaključujemo da se ne dovodi u pitanje likvidnost poduzeća. Ako se promatra odnos ukupne pasive može se zaključiti da dugoročne obveze čine manji udio u ukupnoj pasivi, što znači da se poduzeće većinom financira iz vlastitih izvora.

4.1.2.2. RAČUN DOBITI I GUBITKA

Vertikalnom analizom računa dobiti i gubitka računa se udio prihoda u ukupnim приходima, a isto tako i udio rashoda u ukupnim rashodima. U sljedećoj tablici bit će prikazane stavke računa dobiti i gubitka u periodu od jedanaest godina.

Tablica 18. Vertikalna analiza računa dobiti i gubitka poduzeća Kraš d.d.

NAZIV POZICIJE/GODINA	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.
POSLOVNI PRIHODI	1.001.832.000	1.035.722.000	1.050.302.000	1.013.803.000	1.116.280.000	1.020.366.000	1.000.337.000	1.019.068.000	1.023.661.000	1.018.913.000	1.032.695.000
Prihodi od prodaje	983.670.000	1.023.980.000	1.024.566.000	992.977.000	1.059.307.000	986.955.000	987.500.000	995.439.000	1.002.693.000	1.008.737.000	1.023.704.000
Ostali poslovni prihodi	18.162.000	11.742.000	25.736.000	20.826.000	56.973.000	33.411.000	12.837.000	23.629.000	20.968.000	10.176.000	8.991.000
POSLOVNI RASHODI	955.884.000	993.828.000	988.240.000	977.167.000	1.070.380.000	1.000.499.000	973.075.000	987.829.000	996.289.000	977.412.000	979.467.000
Promjene vrijednosti zaliha proizvodnje u tijeku i gotovih proizvoda	5.616.000	-12.770.000	-1.309.000	12.105.000	-9.146.000	7.785.000	10.842.000	-1.353.000	-4.015.000	-3.583.000	-9.004.000
Materijalni troškovi	581.679.000	629.479.000	614.985.000	603.601.000	691.984.000	617.833.000	611.986.000	631.951.000	649.389.000	623.743.000	613.981.000
Troškovi osoblja	256.464.000	248.924.000	254.356.000	257.782.000	267.597.000	265.660.000	248.710.000	247.048.000	254.817.000	259.375.000	271.035.000
Amortizacija	58.312.000	56.914.000	51.844.000	45.991.000	50.697.000	53.250.000	47.910.000	46.788.000	46.253.000	47.825.000	49.427.000
Ostali troškovi	44.795.000	62.488.000	50.978.000	51.327.000	56.167.000	53.038.000	49.311.000	51.314.000	45.502.000	42.851.000	42.427.000
Vrijednosno usklađivanje	2.917.000	2.037.000	1.681.000	1.504.000	5.421.000	468.000	1.547.000	2.234.000	999.000	775.000	1.247.000
Rezerviranja	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ostali poslovni rashodi	6.101.000	7.756.000	15.703.000	4.857.000	7.661.000	2.466.000	2.768.000	9.847.000	3.344.000	6.426.000	10.355.000
FINANCIJSKI PRIHODI	23.928.000	15.920.000	21.959.000	19.534.000	24.830.000	17.595.000	7.545.000	3.866.000	5.331.000	5.946.000	2.847.000
FINANCIJSKI RASHODI	24.692.000	34.487.000	31.805.000	27.911.000	37.376.000	31.580.000	22.040.000	13.389.000	13.439.000	14.740.000	16.999.000
UKUPNI PRIHODI	1.025.760.000	1.051.642.000	1.072.262.000	1.033.337.000	1.141.110.000	1.037.961.000	1.007.882.000	1.022.934.000	1.028.992.000	1.024.859.000	1.035.542.000
UKUPNI RASHODI	980.577.000	1.028.316.000	1.020.046.000	1.005.077.000	1.107.756.000	1.032.079.000	995.115.000	1.001.218.000	1.009.728.000	992.152.000	996.466.000
DOBIT ILI GUBITAK PRIJE OPOREZIVANJA	45.183.000	23.326.000	52.216.000	28.259.000	33.354.000	5.882.000	12.767.000	21.716.000	19.264.000	32.707.000	39.076.000
POREZ NA DOBIT	10.867.000	7.874.000	12.379.000	8.789.000	8.214.000	4.047.000	2.585.000	7.720.000	4.442.000	7.063.000	8.629.000
DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA	34.316.000	15.452.000	39.837.000	19.470.000	25.140.000	1.835.000	10.182.000	13.996.000	14.822.000	25.644.000	30.447.000

(IZVOR: izrada autora prema Internetskoj stranici FINA, preuzeto 16.04.2019. s <http://rgfi.fina.hr/JavnaObjava-web/jsp/prijavaKorisnika.jsp>)

Tablica 19. Vertikalna analiza računa dobiti i gubitka poduzeća Kraš d.d.

NAZIV POZICIJE/GODINA	2007.%	2008.%	2009.%	2010.%	2011.%	2012.%	2013.%	2014.%	2015.%	2016.%	2017.%
POSLOVNI PRIHODI	97,67%	98,49%	97,95%	98,11%	97,82%	98,30%	99,25%	99,62%	99,48%	99,42%	99,73%
Prihodi od prodaje	95,90%	97,37%	95,55%	96,09%	92,83%	95,09%	97,98%	97,31%	97,44%	98,43%	98,86%
Ostali poslovni prihodi	1,77%	1,12%	2,40%	2,02%	4,99%	3,22%	1,27%	2,31%	2,04%	0,99%	0,87%
POSLOVNI RASHODI	93,19%	94,50%	92,16%	94,56%	93,80%	96,39%	96,55%	96,57%	96,82%	95,37%	94,58%
Promjene vrijednosti zaliha proizvodnje u tijeku i gotovih proizvoda	0,55%	-1,21%	-0,12%	1,17%	-0,80%	0,75%	1,08%	-0,13%	-0,39%	-0,35%	-0,87%
Materijalni troškovi	56,71%	59,86%	57,35%	58,41%	60,64%	59,52%	60,72%	61,78%	63,11%	60,86%	59,29%
Troškovi osoblja	25,00%	23,67%	23,72%	24,95%	23,45%	25,59%	24,68%	24,15%	24,76%	25,31%	26,17%
Amortizacija	5,68%	5,41%	4,84%	4,45%	4,44%	5,13%	4,75%	4,57%	4,49%	4,67%	4,77%
Ostali troškovi	4,37%	5,94%	4,75%	4,97%	4,92%	5,11%	4,89%	5,02%	4,42%	4,18%	4,10%
Vrijednosno usklađivanje	0,28%	0,19%	0,16%	0,15%	0,48%	0,05%	0,15%	0,22%	0,10%	0,08%	0,12%
Rezerviranja	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Ostali poslovni rashodi	0,59%	0,74%	1,46%	0,47%	0,67%	0,24%	0,27%	0,96%	0,32%	0,63%	1,00%
FINANCIJSKI PRIHODI	2,33%	1,51%	2,05%	1,89%	2,18%	1,70%	0,75%	0,38%	0,52%	0,58%	0,27%
FINANCIJSKI RASHODI	2,41%	3,28%	2,97%	2,70%	3,28%	3,04%	2,19%	1,31%	1,31%	1,44%	1,64%
UKUPNI PRIHODI	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
UKUPNI RASHODI	95,60%	97,78%	95,13%	97,27%	97,08%	99,43%	98,73%	97,88%	98,13%	96,81%	96,23%
DOBIT ILI GUBITAK PRIJE OPOREZIVANJA	4,40%	2,22%	4,87%	2,73%	2,92%	0,57%	1,27%	2,12%	1,87%	3,19%	3,77%
POREZ NA DOBIT	1,06%	0,75%	1,15%	0,85%	0,72%	0,39%	0,26%	0,75%	0,43%	0,69%	0,83%
DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA	3,35%	1,47%	3,72%	1,88%	2,20%	0,18%	1,01%	1,37%	1,44%	2,50%	2,94%

(IZVOR: izrada autora prema Internetskoj stranici FINA, preuzeto 16.04.2019. s <http://rgfi.fina.hr/JavnaObjava-web/jsp/prijavaKorisnika.jsp>)

Vertikalnom analizom računa dobiti i gubitka za promatrano razdoblje može se zaključiti kako su prihodi u svim godinama bili veći od rashoda te je poduzeće u svim godinama ostvarilo dobit. U ukupnim приходima u 2007. godini dominiraju poslovni prihodi s udjelom od 97,67%. Gotovo identični brojevi poslovnih prihoda se kreću kroz sve godine promatranog razdoblja. Zadnje godine poslovnih prihoda promatranog razdoblja, čini udio od 99,73%, odnosno porast od 2,06 postotna boda u odnosu na bazno razdoblje. Najvažnija sastavnica poslovnih prihoda su prihodi od prodaje koji su sa 95,90% u baznoj godini porasli na 98,86% u 2017. godini. Financijski prihodi zabilježili su smanjenje udjela u ukupnim приходima sa 2,33% 2007. godine, na 0,27% 2017. godine. Od ukupnih rashoda prevladavali su poslovni rashodi čiji udio čini 93,19% u 2007. godini. Kroz sve godine promatranog razdoblja poslovni rashodi su postepeno rasli i smanjivali se. Najznačajniji porast možemo zabilježiti s udjelom od 96,82% u 2015. godini. Među poslovnim rashodima najznačajnije mjesto zauzimaju materijalni troškovi čiji je udio 56,71% u prvoj godini promatranog razdoblja. Također, kao i poslovni prihodi, materijalni troškovi su kroz sve godine promatranog razdoblja postepeno rasli i smanjivali se. Udio financijskih rashoda smanjen je sa 2,41% u 2007. godini na 1,64% u 2017. godini. U preostalim godinama promatranog razdoblja financijski rashodi su postepeno rasli i smanjivali se. Financijski rashodi s najvišim udjelom zabilježeni su 2008. godine, čiji je udio 3,28%, dok im je najmanji udio bio 2014. i 2015. godine od 1,31%. Dobit promatranog poduzeća u prvoj godini promatranog razdoblja čini udio od 3,35% dok u zadnjoj godini promatranog razdoblja čini 2,94%. Tokom ostalih godina promatranog razdoblja dobit se postepeno smanjivala i povećavala.

4.1.3. ANALIZA FINANCIJSKIH POKAZATELJA PODUZEĆA KRAŠ D.D.

Financijski pokazatelji predstavljaju instrument koji pomaže u ocjeni sigurnost i uspješnosti poslovanja poduzeća. U nastavku će se promatrati financijski pokazatelji razvrstani prema temeljnim skupinama.

4.1.3.1. POKAZATELJI LIKVIDNOSTI

U priloženoj tablici prikazan je izračun pokazatelja likvidnosti za poduzeće Kraš d.d. u promatranom razdoblju.

Tablica 20. Pokazatelji likvidnosti poduzeća Kraš d.d.

POKAZATELJI LIKVIDNOSTI	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.
Koeficijent trenutne likvidnosti	0,051	0,082	0,095	0,093	0,113	0,118	0,095	0,121	0,093	0,144	0,233
Koeficijent ubrzane likvidnosti	0,749	1,037	0,984	0,894	0,932	0,958	0,866	0,965	0,908	0,965	1,056
Koeficijent tekuće likvidnosti	1,191	1,600	1,634	1,517	1,372	1,398	1,263	1,370	1,322	1,420	1,540
Koeficijent finacijske stabilnosti	0,912	0,785	0,772	0,801	0,845	0,849	0,890	0,818	0,833	0,813	0,774

(IZVOR: izrada autora prema Internetskoj stranici FINA, preuzeto 17.04.2019. s

<http://rgfi.fina.hr/JavnaObjava-web/jsp/prijavaKorisnika.jsp>)

Koeficijent trenutne likvidnosti

Smatra se kako pokazatelj trenutne likvidnosti ne bi trebao biti manji od 0,10. U prvih četiri godine promatranog razdoblja vidimo da je pokazatelj manji od 0,10 što znači kako poduzeće nema dovoljno novčanih sredstava da bi u nekom periodu podmirilo 10% svojih obveza. 2011. i 2012. godine pokazatelj se povećao što znači da je došlo do povećanja novca u banci i blagajni te 2013. godine opet dolazi do smanjenja novca u banci i blagajni što nije dobro za poduzeće. 2017. godine poduzeće raspolaže sa najviše novčanih sredstava u odnosu na prethodne godine promatranog razdoblja.

Koeficijent ubrzane likvidnosti

Njegova vrijednost trebala bi biti 1 ili veća od 1, što znači da bi poduzeće koje želi održavati normalnu likvidnost moralo imati brzo unovčive imovine minimalno toliko koliko ima kratkoročnih obveza. U 2008. i 2017. godini su koeficijenti veći od 1 što znači da poduzeće ima novaca i potraživanja minimalno koliko i kratkoročnih obveza te ih može podmiriti, dok se u ostalim godinama promatranog razdoblja koeficijent nalazi ispod poželjne vrijednosti. To ukazuje da poduzeće nije likvidno, te da su kratkoročne obveze veće od brzo unovčive imovine, što nije dobro za poduzeće. U tablici je vidljivo da poduzeće u 2007. godini ima najmanji koeficijent ubrzane likvidnosti, dok u 2017. godini ima najveću vrijednost. Razlog povećanja je povećanje novca u banci i blagajni u odnosu na druga promatrana razdoblja.

Koeficijent tekuće likvidnosti

Koeficijent tekuće likvidnosti u pravilu bi trebao biti veći od 2, odnosno ako poduzeće želi održavati tekuću likvidnost na normalnoj razini i izbjeći situaciju nepravovremenog plaćanja dospjelih obveza, tada na raspolaganju mora imati, u pravilu, minimalno dvostruko više kratkotrajne imovine nego što ima kratkoročnih obveza. Koeficijent tekuće likvidnosti u svim godinama promatranog razdoblja ima vrijednost manju od 2, što u pravilu ukazuje na to da poduzeće ne uspijeva podmiriti svoje obveze u kratkom roku, odnosno nema dva puta veću kratkotrajnu imovinu od kratkoročnih obveza. Bez obzira na pravilo, poduzeće može svoje poslovanje održati stabilnim i sa manjim odnosom, a to prvenstveno ovisi o vrsti djelatnosti, strukturi imovine, strukturi obveza te aktivnosti poduzeća.

Koeficijent financijske stabilnosti

Ovaj pokazatelj mora biti manji od 1 jer poduzeće dio svoje kratkotrajne imovine mora financirati iz kvalitetnih dugoročnih izvora tj. iz radnog kapitala. Što je vrijednost ovog pokazatelja manja, to je likvidnost i financijska stabilnost veća. Na temelju izračunatih pokazatelja može se vidjeti da poduzeće kroz sva promatrana razdoblja ima poželjnu vrijednost. U 2007. godini poduzeće ima najveću vrijednost koja iznosi 0,912, u toj godini je vrijednost pokazatelja najnepovoljnija, ali još uvijek zadovoljavajuća. Najmanja vrijednost ovog pokazatelja bilježi se 2009. godine gdje iznosi 0,77. Ne dovodi se u pitanje financijska stabilnost i likvidnost poduzeća, što znači da poduzeće ima dovoljno radnog kapitala. Što je veća razina radnog kapitala, poduzeće će sposobnije samostalno financirati rast poslovanja. Na temelju analize svih pokazatelja likvidnosti može se zaključiti da je likvidnost poduzeća Kraš d.d. kod određenih koeficijenata ispod poželjne vrijednosti što nije dobro za poduzeće. Jedini koeficijent kod kojega je kroz cijelo jedanaestogodišnje razdoblje zadovoljena vrijednost je koeficijent financijske stabilnosti.

4.1.3.2. POKAZATELJ ZADUŽENOSTI

U nastavku će se obraditi pokazatelji zaduženosti za razdoblje od 2007. do 2017. godine. Nakon izračuna, dobiveni rezultati će se interpretirati.

Tablica 21. Pokazatelji zaduženosti poduzeća Kraš d.d.

POKAZATELJI ZADUŽENOSTI	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.
Koeficijent zaduženosti	0,412	0,437	0,414	0,413	0,483	0,455	0,436	0,453	0,469	0,466	0,443
Koeficijent vlastitog financiranja	0,583	0,557	0,576	0,577	0,503	0,528	0,554	0,541	0,525	0,524	0,550
Koeficijent financiranja	0,706	0,784	0,718	0,715	0,961	0,863	0,787	0,838	0,894	0,889	0,806
Pokriće troškova kamata	3,936	0,932	2,622	1,402	1,132	0,189	0,583	1,633	1,436	2,219	1,955
Faktor zaduženosti	3,201	3,314	4,002	3,968	5,281	4,559	4,744	5,247	6,749	6,085	5,144
Stupanj pokrića I	0,953	0,977	1,033	1,020	0,887	0,910	0,925	0,976	0,949	0,950	1,025
Stupanj pokrića II	1,097	1,274	1,295	1,248	1,184	1,178	1,124	1,223	1,200	1,230	1,292

(IZVOR: izrada autora prema Internetskoj stranici FINA, preuzeto 17.04.2019. s

<http://rgfi.fina.hr/JavnaObjava-web/jsp/prijavaKorisnika.jsp>)

Koeficijent zaduženosti

Koeficijent zaduženosti daje informaciju o udjelu ukupnih obveza u ukupnoj imovini, odnosno o tome u kojoj se mjeri poduzetnik financira iz tuđih izvora. U pravilu bi vrijednost ovog pokazatelja trebala biti manja od 0,5. Na temelju izračuna, u priloženoj tablici je vidljivo da je u svim godinama promatranog razdoblja koeficijent manji od 0,5 odnosno manje od 50% sredstava je financirano iz tuđeg kapitala. Ovaj podatak može se tumačiti kao pokazatelj da

poduzeće nije prekomjerno statično zaduženo te da je rizik vraćanja sredstava, kao i rizik ulaganja u poduzeće malen.

Koeficijent vlastitog financiranja

Koeficijent vlastitog financiranja daje prikaz imovine koja je financirana iz vlastitih izvora, odnosno iz kapitala i rezervi. Kontrolna mjera za ovaj pokazatelj je 0,5, odnosno potrebno je da ovaj koeficijent bude veći od toga što bi značilo da je poduzeće veći dio svoje imovine financiralo iz vlastitih izvora. U promatranom razdoblju ovaj pokazatelj je veći od 0,5 odnosno preko 50% sredstava financirano je iz vlastitog kapitala, što je na zadovoljavajućoj razini. Na temelju prikazanih podataka može se zaključiti postojanje trenda kretanja pokazatelja obzirom da je vrijednost pokazatelja u 2007. godini iznosila 0,58, a na kraju promatranog razdoblja, 2017. godine, 0,55.

Koeficijent financiranja

Koeficijent financiranja je također jedan od značajnijih pokazatelja koji govori kolika je rizičnost ulaganja u poduzeće. Standardno, ovaj pokazatelj bi trebao iznositi do 1. Koeficijent financiranja poduzeća Kraš d.d. u cijelom promatranom razdoblju iznosi manje od 1, što znači da se poduzeće više financira iz vlastitih izvora. Točnije, može se zaključiti da se na kraju promatranog razdoblja, 2017. godine, 80,60% kapitala financiralo iz vlastitih izvora.

Pokriće troškova kamata

Pri utvrđivanju pokrića troškova kamata razmatra se koliko su puta kamate pokrivena sa zaradama prije kamata i poreza. Prema izračunu, 2007. godine, ovaj pokazatelj iznosi 3,94 što znači da je zaduženost manja, odnosno određeni dio zarada prije kamata i poreza ostaje i za vlasnike vlastitih izvora financiranja. U tablici uočavamo da su vrijednosti ovog pokazatelja promjenljive kroz čitavo jedanaestogodišnje razdoblje. Godine 2008., 2012. i 2013. pokazatelji su manji od 1, što znači da tada poduzeće ne uspijeva pokrivati svoje kamate ostvarenim zaradama prije kamata i poreza.

Faktor zaduženosti

Faktor zaduženosti prikazuje koliko je godina potrebno da se iz zadržane dobiti uvećane za troškove amortizacije podmire ukupne obveze. Faktor zaduženosti bi trebao iznositi maksimalno 5 godina, a faktor zaduženosti veći od 5 godina ukazuje na prekomjernu zaduženost poduzetnika. Gledajući priloženu tablicu možemo uočiti da je faktor zaduženosti poduzeća Kraš d.d. promjenljiv. Prvih četiri godine promatranog razdoblja faktor je manji od 5 što znači da je poduzeće u stanju pokriti svoje obveze u razdoblju od 5 godina. Preostalih godina promatranog razdoblja faktor postepeno raste i smanjuje se, da bi na kraju opet narastao. Iz toga možemo zaključiti da je poduzeće u nešto nepovoljnijoj situaciji za razliku od početnog razdoblja.

Stupanj pokrića I

Njime se utvrđuje koliki se dio dugotrajne imovine financira vlastitim izvorima financiranja. Preporučena vrijednost ovog pokazatelja je oko 1. Poželjno je da bude približno 1 ili malo više od 1, dok se minimalna prihvatljiva vrijednost smatra 0,5. Kroz promatrano jedanaestogodišnje razdoblje poduzeća stupanj pokrića I ima vrijednosti približno 1 ili nešto veću od 1. Najveću vrijednost ima 2009. godine, i onda iznosi 1,03, a razlog tome je povećanje kapitala i rezervi te smanjenje dugotrajne imovine. Drugim riječima, te vrijednosti zadovoljavaju preporučene vrijednosti te se može smatrati pozitivnim pokazateljem financijske stabilnosti.

Stupanj pokrića II

Stupnjem pokrića II utvrđuje se koliko se dio dugotrajne imovine financira dugoročnim izvorima financiranja. Njegova vrijednost uvijek mora biti veća od 1 jer je poznato da dio dugoročnih izvora, zbog održavanja likvidnosti, mora biti iskorišten za financiranje kratkotrajne imovine. U tablici iz priloga je vidljivo da je kroz čitavo promatrano razdoblje stupanj pokrića II veći od 1, što znači da je dugotrajna imovina dobro pokrivena glavnicom uvećanom za dugoročne obveze. Može se zaključiti da stupanj pokrića II ima rast kroz promatrana razdoblja. Prve godine, 2007., imao je vrijednost 1,10 dok u zadnjoj godini promatranog, 2017., razdoblja ima vrijednost 1,29.

Na temelju analize svih pokazatelja zaduženosti može se zaključiti kako poduzeće Kraš d.d. većinu svog poslovanja financira iz vlastitih izvora. Pokazatelji se većinom kreću u zadovoljavajućim intervalima te ne postoji opasnost od prezaduženosti ili nemogućnosti vraćanja dugova.

4.1.3.3. POKAZATELJI AKTIVNOSTI

U nastavku će biti izračunata četiri koeficijenta pokazatelja aktivnosti poduzeća Kraš d.d.

Tablica 22. Pokazatelji aktivnosti poduzeća Kraš d.d.

POKAZATELJI AKTIVNOSTI	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.
Koeficijent obrta ukupne imovine	0,855	0,896	0,940	0,920	0,873	0,861	0,875	0,873	0,859	0,847	0,855
Koeficijent obrta kratkotrajne imovine	2,215	2,095	2,148	2,140	2,020	2,054	2,187	2,014	1,968	1,908	1,852
Koeficijent obrta potraživanja	3,629	3,420	3,773	3,895	3,140	3,252	3,511	3,180	3,107	3,250	3,429
Koeficijent naplate potraživanja u danima	100,565	106,739	96,728	93,704	116,246	112,234	103,973	114,774	117,470	112,320	106,440

(IZVOR: izrada autora prema Internetskoj stranici FINA, preuzeto 17.04.2019. s

<http://rgfi.fina.hr/JavnaObjava-web/jsp/prijavaKorisnika.jsp>)

Koeficijent obrta ukupne imovine

Koeficijent obrta ukupne imovine prikazuje koliko je puta godišnje poduzeće obrnulo svoju ukupnu imovinu odnosno koliko je kuna ukupnih prihoda ostvarilo na jednu kunu ukupne imovine, a standardno bi trebao iznositi 1. Koeficijent obrta ukupne imovine poduzeća Kraš d.d. u promatranog razdoblju je nešto manji od preporučene vrijednosti što upućuje na nedovoljnu efikasnost upravljanja cjelokupnom imovinom poduzeća. Drugim riječima, to znači da se u godini ne obrne ukupna imovina. Na primjer, u 2007. godini promatranog razdoblja ovaj koeficijent iznosi 0,86 što znači da je poduzeće u 2007. godini na svaku kunu imovine ostvarilo 0,86 kuna prihoda.

Koeficijent obrta kratkotrajne imovine

Koeficijent obrta kratkotrajne imovine daje informaciju o tome koliko kuna prihoda poduzetnik stvara iz jedne kune kratkotrajne imovine. Iz priložene tablice vidljivo je da je kroz čitavo vremensko razdoblje ovaj koeficijent veći od 1, što predstavlja pozitivan pokazatelj aktivnosti poduzeća. Na primjer, njegova najveća vrijednost zabilježena je 2013. godine, gdje iznosi 2,19, što znači da je 2013. godine na jednu kunu kratkotrajne imovine ostvareno 2,19 kuna prihoda. Vrijednost ovog pokazatelja je u promatranom razdoblju varirala pa je teško definirati trend kretanja. Prvi pad vrijednosti zamijećen je 2015. te se nastavio do 2017. godine. Unatoč tome, koeficijent obrta kratkotrajne imovine je i dalje pozitivan.

Koeficijent obrta potraživanja

Koeficijent obrta potraživanja prikazuje koliko puta godišnje poduzeće naplati sva svoja potraživanja. Poželjno je da ovaj koeficijent bude što veći jer to znači da je i vrijeme naplate potraživanja kraće. Ovaj koeficijent kroz promatrano razdoblje od jedanaest godina bilježi vrijednost oko 3 što znači da poduzeće nema problema s naplatom potraživanja. Poduzeće ostvaruje svoju najveću vrijednost u 2010. godine gdje iznosi 3,90.

Trajanje naplate potraživanja u danima

Ovaj pokazatelj je usmjeren na prosječan broj dana koji je potreban poduzeću da naplati svoja potraživanja, te se nastoji da je vrijednost ovog pokazatelja što manja. U prvoj godini promatranog razdoblja ovaj koeficijent iznosi 100, što znači da je poduzeću potrebno 100 dana da naplati svoja potraživanja. U 2010. godini zabilježeno je skraćivanje dana naplate na 93 dana, da bi 2017. godine naraslo na 106 dana potrebnih za naplatu.

Na temelju analize svih pokazatelja aktivnosti može se zaključiti da poduzeće Kraš d.d. nema problema s efikasnosti upravljanja svojim resursima. Koeficijent obrta kratkotrajne imovine i koeficijent obrta potraživanja su stabilni te imaju zadovoljavajuće vrijednosti. Koeficijent obrta ukupne imovine je nešto niži od preporučene vrijednosti, no zbog velike ukupne imovine i na njega se može gledati kao pozitivni pokazatelj. Jedini pokazatelj koji se može gledati kao loš je trajanje naplate potraživanja u danima obzirom da je potrebno čak 106 dana za naplatu potraživanja u zadnjoj godini promatranog razdoblja.

4.1.3.4. POKAZATELJI EKONOMIČNOSTI

U sljedećoj tablici bit će prikazani pokazatelji ekonomičnosti koji se dobiju pomoću podataka iz računa dobiti i gubitka.

Tablica 23. Pokazatelji ekonomičnosti poduzeća Kraš d.d.

POKAZATELJI EKONOMIČNOSTI	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.
Ekonomičnost ukupnog poslovanja	1,046	1,023	1,051	1,028	1,030	1,006	1,013	1,022	1,019	1,033	1,039
Ekonomičnost poslovanja	1,048	1,042	1,063	1,037	1,043	1,020	1,028	1,032	1,027	1,042	1,054
Ekonomičnost financiranja	0,969	0,462	0,690	0,700	0,664	0,557	0,342	0,289	0,397	0,403	0,167
Ekonomičnost ostalih poslovnih aktivnosti	2,977	1,514	1,639	4,288	7,437	13,549	4,638	2,400	6,270	1,584	0,868

(IZVOR: izrada autora prema Internetskoj stranici FINA, preuzeto 17.04.2019. s

<http://rgfi.fina.hr/JavnaObjava-web/jsp/prijavaKorisnika.jsp>)

Ekonomičnost ukupnog poslovanja

Ekonomičnost ukupnog poslovanja daje prikaz o količini ostvarenih prihoda na jednu novčanu jedinicu ukupnih rashoda. Potrebno je da ovaj pokazatelj bude veći od 1, odnosno da su prihodi poduzeća veći od rashoda. Ekonomičnost ukupnog poslovanja poduzeća Kraš d.d. u cijelom promatranom razdoblju iznosi više od 1 što znači da je poduzeće ostvarilo dobit kroz cijelo promatrano razdoblje te da na jednu kunu rashoda ostvaruje više od jedne kune prihoda.

Ekonomičnost poslovanja

Ekonomičnost poslovanja prikazuje koliko jedinica poslovnih prihoda poduzeće ostvaruje na jedinicu poslovnih rashoda. Poželjno je da vrijednost bude što veća od 1. Iz priložene tablice je vidljivo da je ovaj pokazatelj veći od 1 što ukazuje da su u svim promatranim razdobljima poslovni prihodi bili veći nego poslovni rashodi. Promatrajući analizirano razdoblje najveću vrijednost bilježimo 2009. godine gdje iznosi 1,06 što znači da te godine poduzeće ostvaruje najveću ekonomičnost poslovanja. Drugim riječima, 2009. godine poduzeće ostvaruje 1,06 kune poslovnih prihoda na jednu kunu poslovnih rashoda. Dok 2012. godine uočavamo najmanju ekonomičnost poslovanja, koja iznosi 1,02. Unatoč tome, ekonomičnost poslovanja je i dalje pozitivna.

Ekonomičnost financiranja

Ekonomičnost financiranja stavlja u omjer financijske prihode i financijske rashode. Poželjno je da bude što veći. Ekonomičnost financiranja poduzeća kroz promatrano jedanaestogodišnje razdoblje iznosi manje od 1, što znači da poduzeće na jednu jedinicu financijskog rashoda ostvaruje manje od jedne jedinice financijskog prihoda. Iz tablice se može uočiti da je najmanja vrijednost ovog pokazatelja 2017. godine gdje iznosi 0,17. Razlog tome je smanjenje financijskih prihoda u odnosu na prijašnje godine promatranog razdoblja.

Ekonomičnost ostalih poslovnih aktivnosti

Ovaj pokazatelj dalje prikaz o količini ostvarenih ostalih poslovnih prihoda na jednu novčanu jedinicu poslovnih rashoda. Kroz cijelo promatrano razdoblje uočavamo kako je ovaj pokazatelj promjenljiv. Njegova najveća vrijednost zabilježena je 2012. godine od čak 13,55. Tome možemo pripisati znatno povećanje ostalih poslovnih prihoda te godine. Dok je najmanja vrijednost zabilježena 2017. godine, gdje iznosi 0,87. Razlog tome je znatno smanjenje ostalih poslovnih prihoda te znatno povećanje ostalih poslovnih rashoda.

Analiziranjem pokazatelja ekonomičnosti ukupnog poslovanja i pokazatelja ekonomičnosti poslovanja može se zaključiti da je poduzeće kroz sva promatrana razdoblja bilo ekonomično, odnosno prihodi su bili veći od rashoda te su samim time i ostvareni pozitivni financijski rezultati. Jedini nedostatak poduzeće može zabilježiti kod ekonomičnosti financiranja gdje su za čitavo promatrano razdoblje pokazatelji bili ispod poželjne vrijednosti. Dok kod ekonomičnosti ostalih poslovnih aktivnosti ne možemo doći do zaključka radi promjenjivosti njegovih vrijednosti kroz promatrano razdoblje.

4.1.3.5. POKAZATELJI PROFITABILNOSTI

U nastavku će se izračunati pet pokazatelja profitabilnosti. Podaci za izračun bit će preuzeti iz bilance i računa dobiti i gubitka poduzeća Kraš d.d.

Tablica 24. Pokazatelji profitabilnosti poduzeća Kraš d.d.

POKAZATELJI PROFITABILNOSTI	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.
Neto marža profita	4,465%	3,849%	5,573%	3,835%	4,786%	3,174%	3,183%	2,668%	2,744%	3,940%	4,870%
Bruto marža profita	5,524%	4,598%	6,727%	4,686%	5,506%	3,564%	3,439%	3,423%	3,176%	4,629%	5,704%
Neto rentabilnosti imovine	3,816%	3,449%	5,237%	3,527%	4,176%	2,732%	2,786%	2,328%	2,358%	3,336%	4,166%
Bruto rentabilnost imovine	4,722%	4,120%	6,322%	4,309%	4,804%	3,068%	3,011%	2,987%	2,729%	3,920%	4,878%
Rentabilnost vlastitog kapitala (glavnice)	4,901%	2,363%	6,060%	3,002%	3,824%	0,288%	1,597%	2,208%	2,357%	4,040%	4,573%

(IZVOR: izrada autora prema Internetskoj stranici FINA, preuzeto 18.04.2019. s

<http://rgfi.fina.hr/JavnaObjava-web/jsp/prijavaKorisnika.jsp>)

Neto marža profita

Neto marža profita izračunava se na temelju podataka iz računa dobiti i gubitka. Pokazuje količinu neto dobiti uvećanu za kamate u odnosu na jednu novčanu jedinicu ukupnog prihoda poduzeća. Razlika između neto i bruto marže profita je obuhvatu poreza na dobit u brojniku pokazatelja. U 2007. godini neto marža profita poduzeća Kraš d.d. ima vrijednost 4,47% što znači da poduzeću ostaje na raspolaganju 4,47% dobitka s kojim može slobodno raspolagati. Najmanja vrijednost neto marže profita zabilježena je 2014. godine gdje je njezina vrijednost 2,67%. Kao razlog smanjenja pokazatelja možemo navesti smanjenje ukupnih prihoda. Dok je najveća vrijednost zabilježena 2009. godine gdje je njezina vrijednost 5,57%, a razlog tome je

smanjenje kamata u odnosu na prethodnu godinu promatranog razdoblja poduzeća. Niska vrijednost profitne marže može biti posljedica relativno niskih cijena ili visokih troškova.

Bruto marža profita

Bruto marža profita pokazuje koliko sredstava ostaje poduzeću za podmirenje troškova poreza i ostvarivanje dobiti nakon pokrića osnovne djelatnosti. Poželjno je da ova vrijednost bude što veća. Analiziranjem jedanaestogodišnjeg razdoblja poduzeća Kraš d.d. uočavamo kako su vrijednosti bruto marže profita promjenljive. Iz priložene tablice vidljivo je da je njezina vrijednost veća u odnosu na neto profitnu maržu zbog toga što bruto profitna marža sadrži dio vrijednosti koje kasnije poduzeće plaća kao porez na dobit. U prvoj godini promatranog razdoblja njegova vrijednost je 5,52% što znači da poduzeću ostaje na raspolaganju 5,524% prihoda za pokriće troškova porezna i ostvarenja dobiti. Analizirajući preostala razdoblja poduzeća uočavamo kako su i kod bruto marže profita vrijednosti promjenljive. Najveća vrijednost zabilježena je 2009. godine gdje iznosi 6,73%. Razlog tome je povećanje dobiti prije oporezivanja te povećanje ukupnih prihoda u odnosu na prethodne godine promatranog razdoblja.

Neto rentabilnost imovine

Izračunava se na temelju podataka iz bilance i računa dobiti i gubitka. Razlika između neto i bruto rentabilnosti imovine je u obuhvatu poreza na dobit u brojniku pokazatelja. Važno je napomenuti, da je rentabilnost ukupne imovine pokazatelj koji se uobičajeno koristi pri određivanju poželjne i ocjeni ostvarene ukupne profitabilnosti poslovanja poduzeća. Izračunom ovog pokazatelja možemo uočiti da su vrijednosti promjenljive kroz čitavo promatrano razdoblje te nije moguće odrediti trend kretanja vrijednosti. Najveća vrijednost zabilježena je 2009. godine gdje iznosi 5,24%. Ono što je doprinijelo tolikoj vrijednosti je povećanje neto dobiti u odnosu na prethodna promatrana razdoblja. Promatrajući ostale godine, najmanja vrijednost vidljiva je 2014. godine gdje njezina vrijednost iznosi 2,328%, a razlog tome je povećanje neto dobiti i ukupne imovine, a smanjenje rashoda od kamata u odnosu na prethodnu godinu promatranog razdoblja.

Bruto rentabilnost imovine

Kroz sva promatrana razdoblja poduzeća Kraš d.d. također možemo reći da je vrijednost pokazatelja promjenjiva. Najveća vrijednost pokazatelja bruto rentabilnosti imovine zabilježena je 2009. godine gdje iznosi 6,32%. Povećanju je doprinijelo povećanje neto dobiti u odnosu na prethodna promatrana razdoblja. Najmanju vrijednost ovog pokazatelja uočavamo 2015. godine gdje iznosi 2,73%. Do smanjenja u 2015. godini dolazi radi smanjena rashoda od kamata u prijašnjim godinama promatranog razdoblja.

Rentabilnost vlastitog kapitala (glavnice)

Rentabilnost vlastitog kapitala predstavlja zapravo najznačajniji pokazatelj. Primjenjuje se za ocjenu sposobnosti poduzeća da stvara povrate za vlasnike vlastitog kapitala. Vrijednost ovog

pokazatelja kroz čitavo promatrano razdoblje je također promjenjiva. Najveća vrijednost pokazatelja zabilježena je 2009. godine gdje iznosi 6,06% što možemo pripisati porastu neto dobiti u odnosu na prethodno promatrana razdoblja. Dok je najmanja vrijednost zabilježena 2012. godine gdje iznosi malih 0,29%. Kao razlog tome možemo navesti znatno smanjenje neto dobiti u odnosu na prijašnja razdoblja.

Pokazatelji profitabilnosti izračunati su prema formulama iz korištene literature. Koristila se izdvojena stavka Računa dobiti i gubitka "Kamate, tečajne razlike i drugi rashodi iz odnosa s nepovezanim poduzetnicima i drugim osobama". Unatoč tome navedena stavka je u izračunima agregirana zajedno s drugim rashodima.

Iz navedenih izračuna poduzeća Kraš d.d. može se zaključiti da je poduzeće u svim promatranim razdobljima ostvarivalo pozitivnu vrijednost, iako je to još uvijek daleko od željene vrijednosti, drugim riječima poduzeću je u cilju još više poboljšati svoju profitabilnost.

4.1.3.6. POKAZATELJI INVESTIRANJA

Pomoću pokazatelja investiranja mjeri se uspješnost ulaganja u dionice poduzeća. Osim podataka iz financijskih izvještaja, za izračunavanje ovih pokazatelja potrebni su i podaci o dionicama, posebice o broju dionica i njihovoj tržišnoj vrijednosti. U sljedećoj tablici bit će prikazana analiza pokazatelja investiranja za jedanaestogodišnje razdoblje.

Tablica 25. Pokazatelji investiranja poduzeća Kraš d.d.

POKAZATELJI INVESTIRANJA	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.
Dobit po dionici (EPS)	24,982	11,249	29,001	14,174	18,302	1,336	7,413	10,189	10,790	18,669	22,166
Dividenda po dionici (DPS)	17,773	17,832	17,126	19,368	19,299	12,912	0,000	0,000	9,551	0,016	7,426
Odnos isplate dividendi (DPR)	0,711	1,585	0,591	1,366	1,054	9,665	0,000	0,000	0,885	0,001	0,335
Odnos cijene i dobiti po dionici (P/E)	30,142	28,002	10,827	30,619	24,041	269,484	55,312	36,019	45,874	28,925	20,753
Ukupna rentabilnost dionice	3,318%	3,571%	9,236%	3,266%	4,160%	0,371%	1,808%	2,776%	2,180%	3,457%	4,819%
Dividendna rentabilnost dionice	2,360%	5,661%	5,454%	4,463%	4,386%	3,587%	0,000%	0,000%	1,930%	0,003%	1,614%

(IZVOR: izrada autora prema Internetskoj stranici FINA, preuzeto 18.04.2019. s

<http://rgfi.fina.hr/JavnaObjava-web/jsp/prijavaKorisnika.jsp>)

Dobit po dionici (EPS)

Dobit po dionici prikazuje koliko se kuna ili dolara dobiti ostvari po jednoj jedinici. Dobit po dionici poduzeća Kraš d.d. u promatranom razdoblju najveću vrijednost zabilježila je 2009. godine gdje iznosi 29,00 kn. Najmanja vrijednost zabilježena je 2012. godine gdje iznosi 1,34 kn. Obzirom da je vrijednost ovog pokazatelja veća od 0, to se može smatrati pozitivnim pokazateljem investiranja.

Dividenda po dionici (DPS)

Dividenda po dionici prikazuje koliko se kuna ili dolara dividende ostvari po jednoj jedinici. U pravilu je dobit po dionici veća od dividende po dionici jer se dio dobiti zadržava, no međutim, moguća je i obrnuta situacija. Iz priložene tablice uočavamo da je 2008., 2010., 2011. te 2012. godine dividenda po dionici veća od dobiti po dionici što znači da je dividenda isplaćena iz zadržane dobiti. U 2013. i 2014. godini dividenda nije isplaćena. Ostale godine promatranog razdoblja, odnosno 2007., 2009., 2015., 2016. i 2017. godine dividenda po dionici je manja od dobiti po dionici.

Odnos isplate dividendi (DPR)

Odnos isplate dividendi obuhvaća omjer dividende po dionici i dobiti po dionici. Uobičajeno je vrijednost tog pokazatelja manja od 1, a ako je jednaka 1, to znači da su dividende i dobit po dionici jednake odnosno da je cjelokupna ostvarena dobit izglasana u dividende. Nakon analiziranja razdoblja od jedanaest godina za poduzeće Kraš d.d. dolazimo do sljedećih zaključaka. 2013. i 2014. ovaj pokazatelj iznosi 0 pošto dividenda nije isplaćena. Godine 2007., 2009., 2015., 2016. i 2017. odnos isplate dividendi potvrđuje ono što smo potvrdili kod dividendi po dionici, odnosno da je dividenda isplaćena iz zadržane dobiti. Dok je ostalih godina promatranog razdoblja pokazatelj veći od 1.

Odnos cijene i dobiti po dionici (P/E)

Odnos cijene i dobiti po dionici prikazuje koliko je puta tržišna cijena dionice veća od dobiti po dionici. Promatrani odnos za poduzeće Kraš d.d. je u promatranom razdoblju varirao u vrijednostima. Tako je sa početnih 30,14 u 2007. godini pao na 20,75 u zadnjoj godini promatranog razdoblja, odnosno 2017. godine. Najveća vrijednost zabilježena je 2012. godine gdje iznosi 269,48 kn, dok je najmanja vrijednost zabilježena 2009. godine i tada je iznosila 10,83 kn. Ako je pokazatelj P/E visok, tržišni sudionici očekuju znatno povećanje buduće poslovne aktivnosti poduzeća i povećanje zarade po dionici.

Ukupna rentabilnost dionice

Ukupna rentabilnost dionice predstavlja najznačajniji pokazatelj. Ovaj pokazatelj prikazuje odnos dobiti po dionici i tržišne vrijednosti dionice. Međutim, bitno je istaknuti da u ovom slučaju vlastiti kapital nije iskazan po knjigovodstvenoj, već je iskazan po tržišnoj vrijednosti. Iz tablice u prilogu uočavamo kako su vrijednosti ovog pokazatelja kroz promatrano razdoblje promjenljive. U prvoj godini promatranog razdoblja vrijednost iznosi 3,32%, dok je u zadnjoj godini razdoblja zabilježen porast vrijednosti na 4,82%. Unatoč tome, nije moguće odrediti trend kretanja zbog ranije spomenute promjenjivosti u vrijednostima.

Dividendna rentabilnost dionice

Dividendna rentabilnost dionice predstavlja odnos dividende po dionici i tržišne cijene dionice. Razlikuje se ukupna i dividendna rentabilnost dionice. U suštini su to pokazatelji rentabilnosti vlastitog kapitala. U normalnim situacijama ukupna rentabilnost veća je od dividendne rentabilnosti. Kroz promatrano jedanaestogodišnje razdoblje poduzeća Kraš d.d. uočavamo

da je vrijednost 2013. i 2014. godine 0, što znači da tih godina nije bilo isplate dividende. Nadalje, godine 2008., 2010., 2011. i 2012. dividendna rentabilnost dionice je veća od ukupne rentabilnosti dionice, to znači da se dividende isplaćuju iz zadržane dobiti što je vidljivo u prethodnim obračunskim razdobljima. Kod preostalih godina promatranog razdoblja dividenda rentabilnost dionice je manja od ukupne rentabilnosti dionice.

4.2. PODUZEĆE KOESTLIN D.D.

Poduzeće Koestlin, hrvatska tvornica keksa i vafla osnovana je 1905. godine sa sjedištem u Bjelovaru. Tvornica se razvila od pekare hrvatsko-židovskog poduzetnika Dragutina Wolfa, čije je ime nosila do 1932. godine. 31. prosinca 1992. Koestlin postaje dioničko društvo. Domovinski rat i gubitak dijela tržišta utječu na proizvodnju. U ožujku 2002. većinski vlasnik postaje tvrtka Mepas iz Širokog Brijega, BiH. O razvoju Koestlina kao i dobro poznatoj kvaliteti Koestlinovih proizvoda vodi računa stručni tim inženjera, tehničara koji su posvećeni održavanju tradicije i uvođenju novih tehnoloških rješenja kao i praćenju najrazvijenijih dostignuća struke i prakse.

U tvornici Koestlin više od 100 godina proizvode se keksi, čajna peciva, vafla, trajna slana peciva (štapići i pereci) te ekstrudirani proizvodi tipa flips. Proizvodnja se odvija na deset proizvodnih linija u pet proizvodnih procesa instaliranog kapaciteta 25.000 tona na godinu, ostvarivog radom u tri smjene. Danas Koestlin zauzima prvo mjesto u izvozu keksa i srodnih proizvoda, vafla na području EX YU i ostalih zemalja, dok u Hrvatskoj zauzima prvo mjesto u prodaji keksa, a drugo u prodaji vafla. Koestlin 60% ukupne proizvodnje plasira na strana tržišta, osobito u Bosnu i Hercegovinu, Poljsku, Sloveniju, SAD, Švedsku, Slovačku, Češku, Rusiju, Srbiju, Hong Kong, Izrael, Jordan, Australiju, UAE, Austriju, Italiju i Crnu Goru.

Koestlinova osobitost prepoznata je i nagrađena mnogim nagradama od kojih posebno treba izdvojiti dvije velike zlatne medalje za stalnost kvalitete za lider proizvode Karat i Cappuccino, te medalju Šampion kvalitete za Speculaas koji je prvi proizvod u Hrvatskoj iz brašeno konditorskog programa nositelj tog laskavog priznanja. Koestlinovi proizvodi nagrađeni su i 2002. i to vafel Java – zlatna medalja kvalitete i Rum kocke – Šampion kvalitete. Važno je napomenuti da je Koestlin jedini proizvođač u konditorskoj industriji koji je drugu godinu za redom vlasnik priznanja Šampiona kvalitete.

Posebno treba izdvojiti i Paris grupu koja se proizvodi po originalnoj i jedinstvenoj Koestlin recepturi staroj više od trideset godina. Apsolutni lider među proizvodima je Piknik, keks četrdesetogodišnje tradicije, koji u novoj ambalaži osvaja sve više kupaca te ruši rekorde u prodaji. Osnovni podaci o poduzeću Koestlin d.d. prikazani su u Tablici 10.⁵⁰

---

⁵⁰ Koestlin, preuzeto 28.03.2019. s <https://www.koestlin.hr/>

Koestlin ubrzano radi na razvoju proizvoda i tehnologije. Uvođenjem novih proizvoda te razvojem i poboljšanjem kvalitete postojećih, redizajnom ambalaže slijedi zahtjeve tržišta i potrošača što mu je oduvijek glavni moto poslovanja.

Tablica 26. Osnovni podaci poduzeća

TVRTKA	Koestlin d.d.
SJEDIŠTE	Slavonska cesta 2a, 43000 Bjelovar
OIB	92803032010
PREDSJEDNIK UPRAVE	Krešimir Pajić
ČLAN UPRAVE	Ivan Grbešić
PREDSJEDNIK NADZORNOG ODBORA	Zdravko Pavić

(IZVOR: izrada autora prema Koestlinu-u, preuzeto 28.03.2019. s <https://www.koestlin.hr/ona/osnovni-podaci>)

4.2.1. HORIZONTALNA ANALIZA PODUZEĆA KOESTLIN D.D.

4.2.1.1. BILANCA

U tablici broj 27 prikazane su aktiva i pasiva bilance poduzeća Koestlin d.d. za jedanaestogodišnje razdoblje i ona će poslužiti kao osnova za horizontalnu analizu prema kojoj će se utvrditi kretanje pojedinih pozicija unutar aktive i pasive poduzeća u promatranom razdoblju.

Tablica 27. Bilanca za razdoblje od 2007. do 2017. poduzeća Koestlin d.d.

NAZIV POZICIJE/GODINA	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.
AKTIVA											
DUGOTRAJNA IMOVINA	170.532.000	148.448.000	130.828.000	92.241.000	86.769.000	90.495.000	79.866.000	75.971.000	80.027.000	82.955.000	122.520.000
Nematerijalna imovina	62.000	71.000	100.000	135.000	671.000	482.000	305.000	126.000	584.000	625.000	582.000
Materijalna imovina	72.844.000	71.441.000	77.807.000	73.552.000	67.544.000	67.540.000	62.866.000	58.558.000	61.035.000	62.425.000	61.560.000
Dugotrajna financija imovina	97.626.000	76.936.000	52.722.000	18.554.000	18.554.000	22.474.000	16.694.000	17.287.000	18.407.000	19.905.000	60.279.000
Potraživanja	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
KRATKOTRAJNA IMOVINA	106.792.000	93.380.000	107.943.000	131.418.000	140.280.000	147.217.000	136.881.000	135.114.000	131.258.000	124.050.000	79.574.000
Zalihe	19.742.000	26.634.000	27.030.000	35.460.000	24.457.000	24.825.000	29.080.000	21.810.000	26.081.000	22.772.000	20.571.000
Potraživanja	42.429.000	50.522.000	46.538.000	64.842.000	82.205.000	84.676.000	67.640.000	74.786.000	65.918.000	54.070.000	50.943.000
Kratkotrajna financijska imovina	4.000.000	15.755.000	26.925.000	30.927.000	32.476.000	37.364.000	38.738.000	37.839.000	38.530.000	46.655.000	5.306.000
Novac u banci i blagsjni	40.621.000	469.000	7.449.000	189.000	1.142.000	353.000	1.423.000	678.000	729.000	552.000	2.753.000
PLACENI TROŠKOVI BUDUĆEG RAZDBOLJA I OBRAČUNATI PRIHODI	526.000	2.707.000	4.578.000	662.000	1.723.000	1.986.000	2.435.000	1.286.000	2.216.000	2.102.000	1.598.000
UKUPNO AKTIVA	277.851.000	244.536.000	243.150.000	224.321.000	228.772.000	239.698.000	219.182.000	212.370.000	213.500.000	209.106.000	203.692.000
PASIVA											
KAPITAL I REZERVE	184.078.000	139.910.000	141.091.000	112.112.000	113.210.000	114.754.000	115.772.000	120.449.000	129.753.000	134.819.000	135.798.000
Temeljni (upisani) kapital	91.193.000	91.193.000	91.193.000	91.193.000	91.193.000	91.193.000	91.193.000	91.193.000	91.193.000	91.193.000	96.260.000
Kapitalne rezerve	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Rezerve iz dobiti	0	43.483.000	43.483.000	43.483.000	14.527.000	14.527.000	14.527.000	14.527.000	14.527.000	14.527.000	14.527.000
Reavlorizacijske rezerve	29.401.000	3.808.000	3.808.000	3.785.000	3.785.000	3.785.000	3.785.000	3.785.000	3.785.000	3.785.000	3.785.000
Zadržana dobit ili preneseni gubitak	12.376.000	0	1.426.000	2.607.000	2.607.000	3.705.000	5.249.000	6.267.000	10.944.000	20.247.000	15.702.000
godine	67.473.000	1.426.000	1.181.000	-28.956.000	1.098.000	1.544.000	1.018.000	4.677.000	9.304.000	5.067.000	5.524.000
REZERVIRANJA	1.650.000	0	0	260.000	0	25.000	53.000	142.000	165.000	80.000	80.000
DUGOROČNE OBVEZE	53.655.000	50.741.000	42.590.000	49.906.000	48.993.000	38.205.000	27.479.000	18.228.000	23.587.000	22.599.000	13.646.000
KRATKOROČNE OBVEZE	37.902.000	53.812.000	59.148.000	61.505.000	66.141.000	86.243.000	75.783.000	72.362.000	59.649.000	51.395.000	54.004.000
ODGOĐENO PLACANJE TROŠKOVA I PRIHODA BUDUĆEG RAZDOBLJA	566.000	73.000	320.000	538.000	428.000	472.000	95.000	1.189.000	346.000	213.000	165.000
UKUPNO PASIVA	277.851.000	244.536.000	243.150.000	224.321.000	228.772.000	239.698.000	219.182.000	212.370.000	213.500.000	209.106.000	203.692.000

(IZVOR: izrada autora prema Internetskoj stranici FINA, preuzeto 19.04.2019. s <http://rgfi.fina.hr/JavnaObjava-web/jsp/prijavaKorisnika.jsp>)

Tablica 28. Apsolutna promjena bilance poduzeća Koestlin d.d.

APSOLUTNA PROMJENA	2008./2007.	2009./2007.	2010./2007.	2011./2007.	2012./2007.	2013./2007.	2014./2007.	2015./2007.	2016./2007.	2017./2007.
AKTIVA										
DUGOTRAJNA IMOVINA	-22.084.000	-39.904.000	-78.291.000	-83.763.000	-80.037.000	-90.666.000	-94.561.000	-90.505.000	-87.577.000	-48.012.000
Nematerijalna imovina	9.000	38.000	73.000	609.000	420.000	243.000	64.000	522.000	563.000	520.000
Materijalna imovina	-1.403.000	4.963.000	708.000	-5.300.000	-5.304.000	-9.978.000	-14.286.000	-11.809.000	-10.419.000	-11.284.000
Dugotrajna financija imovina	-20.690.000	-44.904.000	-79.072.000	-79.072.000	-75.152.000	-80.932.000	-80.339.000	-79.219.000	-77.721.000	-37.347.000
Potraživanja	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
KRA TKOTRAJNA IMOVINA	-13.412.000	1.151.000	24.626.000	33.488.000	40.425.000	30.089.000	28.322.000	24.466.000	17.258.000	-27.218.000
Zalihe	6.892.000	7.288.000	15.718.000	4.715.000	5.083.000	9.338.000	2.068.000	6.339.000	3.030.000	829.000
Potraživanja	8.093.000	4.109.000	22.413.000	39.776.000	42.247.000	25.211.000	32.357.000	23.489.000	11.641.000	8.514.000
Kratkotrajna financijska imovina	11.755.000	22.925.000	26.927.000	28.476.000	33.364.000	34.738.000	33.839.000	34.530.000	42.655.000	1.306.000
Novac u banci i blagajni	-40.152.000	-33.172.000	-40.432.000	-39.479.000	-40.268.000	-39.198.000	-39.943.000	-39.892.000	-40.069.000	-37.868.000
PLAĆENI TROŠKOVI BUDUĆEG RAZDBOLJA I OBRAČUNATI PRIHODI	2.181.000	4.052.000	136.000	1.197.000	1.460.000	1.909.000	760.000	1.690.000	1.576.000	1.072.000
UKUPNO AKTIVA	-33.315.000	-34.701.000	-53.530.000	-49.079.000	-38.153.000	-58.669.000	-65.481.000	-64.351.000	-68.745.000	-74.159.000
PASIVA										
KAPITAL I REZERVE	-44.168.000	-42.987.000	-71.966.000	-70.868.000	-69.324.000	-68.306.000	-63.629.000	-54.325.000	-49.259.000	-48.280.000
Temeljni (upisani) kapital	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5.067.000
Kapitalne rezerve	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Rezerve iz dobiti	43.483.000	43.483.000	43.483.000	14.527.000	14.527.000	14.527.000	14.527.000	14.527.000	14.527.000	14.527.000
Reavlorizacijske rezerve	-25.593.000	-25.593.000	-25.616.000	-25.616.000	-25.616.000	-25.616.000	-25.616.000	-25.616.000	-25.616.000	-25.616.000
Zadržana dobit ili preneseni gubitak	-12.376.000	-10.950.000	-9.769.000	-9.769.000	-8.671.000	-7.127.000	-6.109.000	-1.432.000	7.871.000	3.326.000
Dobit ili gubitak poslovne godine	-66.047.000	-66.292.000	-96.429.000	-66.375.000	-65.929.000	-66.455.000	-62.796.000	-58.169.000	-62.406.000	-61.949.000
REZERVIRANJA	-1.650.000	-1.650.000	-1.390.000	-1.650.000	-1.625.000	-1.597.000	-1.508.000	-1.485.000	-1.570.000	-1.570.000
DUGOROČNE OBVEZE	-2.914.000	-11.065.000	-3.749.000	-4.662.000	-15.450.000	-26.176.000	-35.427.000	-30.068.000	-31.056.000	-40.009.000
KRA TKOROČNE OBVEZE	15.910.000	21.246.000	23.603.000	28.239.000	48.341.000	37.881.000	34.460.000	21.747.000	13.493.000	16.102.000
ODGOĐENO PLAĆANJE TROŠKOVA I PRIHODA BUDUĆEG RAZDOBLJA	-493.000	-246.000	-28.000	-138.000	-94.000	-471.000	623.000	-220.000	-353.000	-401.000
UKUPNO PASIVA	-33.315.000	-34.701.000	-53.530.000	-49.079.000	-38.153.000	-58.669.000	-65.481.000	-64.351.000	-68.745.000	-74.159.000

(IZVOR: izrada autora prema Internetskoj stranici FINA, preuzeto 19.04.2019. s <http://rgfi.fina.hr/JavnaObjava-web/jsp/prijavaKorisnika.jsp>)

Tablica 29. Postotna promjena bilance poduzeća Koestlin d.d.

POSTOTNA PROMJENA	2008./2007.%	2009./2007.%	2010./2007.%	2011./2007.%	2012./2007.%	2013./2007.%	2014./2007.%	2015./2007.%	2016./2007.%	2017./2007.%
AKTIVA										
DUGOTRAJNA IMOVINA	-12,95%	-23,40%	-45,91%	-49,12%	-46,93%	-53,17%	-55,45%	-53,07%	-51,36%	-28,15%
Nematerijalna imovina	14,52%	61,29%	117,74%	982,26%	677,42%	391,94%	103,23%	841,94%	908,06%	838,71%
Materijalna imovina	-1,93%	6,81%	0,97%	-7,28%	-7,28%	-13,70%	-19,61%	-16,21%	-14,30%	-15,49%
Dugotrajna financija imovina	-21,19%	-46,00%	-80,99%	-80,99%	-76,98%	-82,90%	-82,29%	-81,15%	-79,61%	-38,26%
Potraživanja	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
KRATKOTRAJNA IMOVINA	-12,56%	1,08%	23,06%	31,36%	37,85%	28,18%	26,52%	22,91%	16,16%	-25,49%
Zalihe	34,91%	36,92%	79,62%	23,88%	25,75%	47,30%	10,48%	32,11%	15,35%	4,20%
Potraživanja	19,07%	9,68%	52,82%	93,75%	99,57%	59,42%	76,26%	55,36%	27,44%	20,07%
Kratkotrajna financijska imovina	293,88%	573,13%	673,18%	711,90%	834,10%	868,45%	845,98%	863,25%	1066,38%	32,65%
Novac u banci i blagajni	-98,85%	-81,66%	-99,53%	-97,19%	-99,13%	-96,50%	-98,33%	-98,21%	-98,64%	-93,22%
PLAĆENI TROŠKOVI BUDUĆEG RAZDBOLJA I OBRAČUNATI PRIHODI	414,64%	770,34%	25,86%	227,57%	277,57%	362,93%	144,49%	321,29%	299,62%	203,80%
UKUPNO AKTIVA	-11,99%	-12,49%	-19,27%	-17,66%	-13,73%	-21,12%	-23,57%	-23,16%	-24,74%	-26,69%
PASIVA										
KAPITAL I REZERVE	-23,99%	-23,35%	-39,10%	-38,50%	-37,66%	-37,11%	-34,57%	-29,51%	-26,76%	-26,23%
Temeljni (upisani) kapital	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	5,56%
Kapitalne rezerve	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Rezerve iz dobiti	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Reavlorizacijske rezerve	-87,05%	-87,05%	-87,13%	-87,13%	-87,13%	-87,13%	-87,13%	-87,13%	-87,13%	-87,13%
Zadržana dobit ili preneseni gubitak	-100,00%	-88,48%	-78,94%	-78,94%	-70,06%	-57,59%	-49,36%	-11,57%	63,60%	26,87%
Dobit ili gubitak poslovne godine	-97,89%	-98,25%	-142,91%	-98,37%	-97,71%	-98,49%	-93,07%	-86,21%	-92,49%	-91,81%
REZERVIRANJA	-100,00%	-100,00%	-84,24%	-100,00%	-98,48%	-96,79%	-91,39%	-90,00%	-95,15%	-95,15%
DUGOROČNE OBVEZE	-5,43%	-20,62%	-6,99%	-8,69%	-28,80%	-48,79%	-66,03%	-56,04%	-57,88%	-74,57%
KRATKOROČNE OBVEZE	41,98%	56,06%	62,27%	74,51%	127,54%	99,94%	90,92%	57,38%	35,60%	42,48%
ODGOĐENO PLAĆANJE TROŠKOVA I PRIHODA BUDUĆEG RAZDOBLJA	-87,10%	-43,46%	-4,95%	-24,38%	-16,61%	-83,22%	110,07%	-38,87%	-62,37%	-70,85%
UKUPNO PASIVA	-11,99%	-12,49%	-19,27%	-17,66%	-13,73%	-21,12%	-23,57%	-23,16%	-24,74%	-26,69%

(IZVOR: izrada autora prema Internetskoj stranici FINA, preuzeto 19.04.2019. s <http://rgfi.fina.hr/JavnaObjava-web/jsp/prijavaKorisnika.jsp>)

Da bi se izračunale promjene u pozicijama financijskih izvještaja odabire se bazna godina, što je u ovom slučaju 2007. godina, a ostale se godine uspoređuju s njima na temelju izračuna baznih indeksa. U tablicama broj 29 i 30 izračunate su apsolutna i postotna promjena za promatrano razdoblje.

Provodeći horizontalnu analizu poduzeća Koestlin d.d. uočavamo kako je ukupna aktiva kroz cijelo jedanaestogodišnje razdoblje zabilježila pad. Prve godine promatranog razdoblja, odnosno 2008. zabilježen je pad od 11,99%, ujedno i najmanji pad kroz čitavo promatrano razdoblje. Promatrajući daljnje kretanje ukupne aktive pad je tokom godina rastao te 2010. godine bilježimo pad od 19,27% dok se već iduće godine, 2011. taj pad smanjio na 17,66%. Nakon 2012. godine bilježimo svake godine sve veći pad ukupne aktive u odnosu na bazno razdoblje te je 2017. godine zabilježen najveći pad od 26,69%. Promjena vrijednosti ukupne imovine posljedica je smanjenja dugotrajne imovine za 28,15% i smanjenja kratkotrajne imovine za 25,49%. Gledajući dugotrajnu imovinu, iz navedenih izračuna može se zaključiti da je svaku godinu bilježila svoj pad. Najznačajniji pad imala je 2014. godine od čak 55,45%. Kao razlog tome može se navesti smanjenje materijalne imovine koja predstavlja značajan dio strukture dugotrajne imovine. Najmanji pad dugotrajne imovine zabilježen je prve godine promatranog razdoblja od 12,95% u odnosu na bazno razdoblje. Kod nematerijalne imovine vidljivi su značajni porasti tokom promatranog razdoblja u odnosu na prvu godinu, gdje je iznosila tek 14,52%. U većini godina promatranog razdoblja poduzeća materijalna imovina bilježi pad. Na početku razdoblja vidljiv je pad od 1,93% dok je već iduće godine zabilježen porast od 6,81% koji se iduće godine, 2010., smanjio na 0,97%. Preostalih godina promatranog razdoblja zabilježen je pad, a onaj najveći je bio 2014. godine gdje iznosi 19,61%. Analizom strukture dugotrajne imovine dolazimo do zaključka kako je njezina vrijednost pala zbog značajnog smanjenja dugotrajne financijske imovine kroz čitavo jedanaestogodišnje razdoblje. Najznačajniji pad dugotrajne financijske imovine zabilježen je 2013. godine od čak 82,90%.

Kratkotrajna je imovina u 2008. godini bilježila pad od 12,56%, dok se već iduće godine malo oporavila i zabilježen je blagi porast od 1,08%. Već 2010. godine situacija se znatno poboljšava i kratkotrajna imovina doživljava svoj porast sve do 2012. godine, koji je došao čak do 37,85%, da bi se nakon toga njen porast počeo smanjivati. Tako je 2017. godine zabilježen pad od 25,49%. Kao razlog tome možemo navesti smanjenje novca u banci i blagajni u odnosu na baznu godinu. Unutar kratkotrajne imovine veliku pažnju pridodajemo kratkotrajnoj financijskoj imovini gdje su uočene najveće promjene. S početnih 293,88% 2008. godine, analizirajući ostatak godina promatranog razdoblja poduzeća, uočen je značajan porast, na čak 1066,38% 2016. godine, dok je značajno smanjenje vidljivo već iduće godine, gdje iznosi 32,65%. Promatrajući zalihe, njihove vrijednost variraju, ali nije zabilježena negativna vrijednost. Najveći rast zaliha zabilježen je 2010. godine gdje iznosi 79,62% što pripisujemo najviše

ulaganju u sirovine i materijal. Dok je najmanja vrijednost zabilježena 2017. godine gdje iznosi 4,20%. U strukturi kratkotrajne imovine važnost također pridodajemo i potraživanjima čije je vrijednost u prvoj godini promatranog razdoblja iznosila 19,07% te je znatno narasla 2012. godine na čak 99,57%. Nakon toga zabilježeno je smanjenje potraživanja. Važno je pridodati pažnju novcu u banci i blagajni gdje bilježimo značajan pad kroz cijelo promatrano razdoblje, u rasponu od 80 do 90%. Plaćeni troškovi budućeg razdoblja i obračunati prihodi kroz čitavo razdoblje znatno variraju. Uočavamo kako su 2009. godine iznosili 770,34% te su iduće godine 25,86% veći u odnosu na baznu godinu. Idućih godina promatranog razdoblja plaćeni troškovi budućeg razdoblja i obračunati prihodi su znatno rasli.

Ukupna pasiva ima identičnu tendenciju kretanja kao i aktiva. Prve godine promatranog razdoblja, odnosno 2008. zabilježen je pad od 11,99%, ujedno i najmanji pad kroz čitavo promatrano razdoblje. Promatrajući daljnje kretanje ukupne pasive pad je tokom godina rastao te 2010. godine bilježimo pad od 19,27% dok se već iduće godine, 2011. taj pad smanjio na 17,66%. Nakon 2012. godine bilježimo svake godine sve veći pad ukupne pasive te je 2017. godine zabilježen najveći pad od 26,69%. Struktura kapitala i rezervi nije se značajno mijenjala kroz promatrana razdoblja, zabilježen je pad kroz sve godine. Najveći pad zabilježen je 2010. godine gdje iznosi 39,10% dok je najmanji pad zabilježen 2009. godine od 23,35%. Kod dugoročnih obveza također je zabilježen pad kroz čitavo jedanaestogodišnje razdoblje promatranja poduzeća. Najveći pad vidljiv je 2017. godine od čak 74,57% što drugim riječima znači da poduzeće otplaćuje svoje obveze. U bilanci uočavamo da se obveze smanjuju u odnosu na bazno razdoblje. Analizirajući kratkoročne obveze s baznim razdobljima ne uočavamo negativnu vrijednost. Najveći rast zabilježen je 2012. godine od čak 127,54% dok je najmanji rast kratkoročnih obveza zabilježen 2016. godine gdje iznosi 35,60%. Odgođeno plaćanje troškova i prihoda budućeg razdoblja bilježi pozitivnu vrijednost jedino 2014. godine od čak 110,07%. Ostala promatrana razdoblja bilježi negativne vrijednosti, a ono najznačajnije je bilo u prvoj godini promatranog razdoblja.

Postupkom horizontalne analize bilance dolazimo do saznanja kako je poduzeće izloženo tržišnom riziku, operativnom riziku te financijskim rizicima koji su povezani s valutnim, kamatnim i kreditnim rizikom. Kako bi poduzeće osiguralo adekvatnu razinu financijskih sredstava za financiranje cijelog proizvodnog procesa, koristi vanjske izvore financiranja putem kreditiranja. Poduzeće Koestlin d.d. konstantno nastoji racionalizirati poslovanje, umanjiti nepovoljne utjecaje i rizike te uz povećanje proizvodnje i realizacije proizvoda kako na domaćem tako i na inozemnim tržištima, zadržati postojeću stabilnost i vodeću poziciju u konditorskoj industriji.

4.2.1.2. RAČUN DOBITI I GUBITKA

U sljedećoj tablici prikazan je račun dobiti i gubitka u razdoblju od 2007. do 2017. godine te će on poslužiti kao osnova za horizontalnu analizu u kojoj će se izračunati apsolutne i postotne promjene pojedinih stavki. Na taj način utvrdit će se kretanje prihoda, rashoda te financijskog rezultata za promatrano razdoblje.

Tablica 30. Račun dobiti i gubitka za razdoblje od 2007. do 2017. poduzeća Koestlin d.d.

NAZIV POZICIJE/GODINA	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.
POSLOVNI PRIHODI	134.829.000	157.619.000	175.311.000	181.006.000	188.773.000	221.651.000	204.338.000	187.041.000	183.959.000	191.225.000	189.422.000
Prihodi od prodaje	126.244.000	145.742.000	163.919.000	167.035.000	170.989.000	180.319.000	175.035.000	171.957.000	169.260.000	183.422.000	180.296.000
Ostali poslovni prihodi	8.585.000	11.877.000	11.392.000	13.971.000	17.784.000	41.332.000	29.303.000	15.084.000	14.699.000	7.803.000	9.126.000
POSLOVNI RASHODI	206.106.000	159.615.000	174.446.000	191.186.000	186.092.000	218.758.000	197.946.000	181.381.000	174.493.000	186.367.000	182.919.000
Promjene vrijednosti zaliha proizvodnje u tijeku i gotovih proizvoda	2.980.000	5.050.000	784.000	1.537.000	-1.119.000	436.000	-512.000	3.038.000	-268.000	158.000	1.107.000
Materijalni troškovi	107.554.000	116.813.000	124.031.000	139.953.000	148.968.000	179.457.000	160.033.000	137.832.000	135.769.000	140.736.000	140.332.000
Troškovi osoblja	26.616.000	29.899.000	31.868.000	31.794.000	23.946.000	24.083.000	24.246.000	25.034.000	25.185.000	26.480.000	26.810.000
Amortizacija	49.602.000	6.931.000	7.108.000	7.641.000	7.563.000	7.416.000	7.031.000	6.531.000	5.990.000	6.286.000	6.691.000
Ostali troškovi	11.534.000	11.022.000	10.091.000	10.002.000	6.736.000	7.339.000	7.148.000	8.855.000	6.930.000	7.693.000	7.379.000
Vrijednosno usklađivanje	6.170.000	0	564.000	0	0	28.000	0	91.000	886.000	3.889.000	0
Rezerviranja	1.650.000	0	0	260.000	0	0	0	0	0	80.000	80.000
Ostali poslovni rashodi	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1.045.000	520.000
FINANCIJSKI PRIHODI	163.557.000	6.491.000	4.735.000	4.577.000	3.972.000	3.127.000	3.368.000	2.915.000	2.817.000	2.805.000	1.857.000
FINANCIJSKI RASHODI	10.344.000	2.896.000	4.101.000	23.353.000	5.555.000	4.475.000	8.743.000	3.989.000	2.979.000	2.237.000	1.510.000
UKUPNI PRIHODI	298.387.000	164.110.000	180.047.000	185.583.000	192.745.000	224.777.000	207.707.000	189.956.000	186.776.000	194.030.000	191.279.000
UKUPNI RASHODI	216.450.000	162.511.000	178.547.000	214.540.000	191.648.000	223.233.000	206.688.000	185.279.000	177.472.000	188.604.000	184.429.000
DOBIT ILI GUBITAK PRIJE OPOREZIVANJA	81.936.000	1.599.000	1.500.000	-28.956.000	1.098.000	1.544.000	1.018.000	4.677.000	9.304.000	5.426.000	6.850.000
POREZ NA DOBIT	14.463.000	173.000	319.000	0	0	0	0	0	0	359.000	1.326.000
DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA	67.473.000	1.426.000	1.181.000	-28.956.000	1.098.000	1.544.000	1.018.000	4.677.000	9.304.000	5.067.000	5.524.000

(IZVOR: izrada autora prema Internetskoj stranici FINA, preuzeto 20.04.2019. s <http://rgfi.fina.hr/JavnaObjava-web/jsp/prijavaKorisnika.jsp>)

Tablica 31. Apsolutna promjena računa dobiti i gubitka poduzeća Koestlin d.d.

APSOLUTNA PROMJENA	2008./2007.	2009./2007.	2010./2007.	2011./2007.	2012./2007.	2013./2007.	2014./2007.	2015./2007.	2016./2007.	2017./2007.
POSLOVNI PRIHODI	22.790.000	40.482.000	46.177.000	53.944.000	86.822.000	69.509.000	52.212.000	49.130.000	56.396.000	54.593.000
Prihodi od prodaje	19.498.000	37.675.000	40.791.000	44.745.000	54.075.000	48.791.000	45.713.000	43.016.000	57.178.000	54.052.000
Ostali poslovni prihodi	3.292.000	2.807.000	5.386.000	9.199.000	32.747.000	20.718.000	6.499.000	6.114.000	-782.000	541.000
POSLOVNI RASHODI	-46.491.000	-31.660.000	-14.920.000	-20.014.000	12.652.000	-8.160.000	-24.725.000	-31.613.000	-19.739.000	-23.187.000
Promjene vrijednosti zaliha proizvodnje u tijeku i gotovih proizvoda	2.070.000	-2.196.000	-1.443.000	-4.099.000	-2.544.000	-3.492.000	58.000	-3.248.000	-2.822.000	-1.873.000
Materijalni troškovi	9.259.000	16.477.000	32.399.000	41.414.000	71.903.000	52.479.000	30.278.000	28.215.000	33.182.000	32.778.000
Troškovi osoblja	3.283.000	5.252.000	5.178.000	-2.670.000	-2.533.000	-2.370.000	-1.582.000	-1.431.000	-136.000	194.000
Amortizacija	-42.671.000	-42.494.000	-41.961.000	-42.039.000	-42.186.000	-42.571.000	-43.071.000	-43.612.000	-43.316.000	-42.911.000
Ostali troškovi	-512.000	-1.443.000	-1.532.000	-4.798.000	-4.195.000	-4.386.000	-2.679.000	-4.604.000	-3.841.000	-4.155.000
Vrijednosno usklađivanje	-6.170.000	-5.606.000	-6.170.000	-6.170.000	-6.142.000	-6.170.000	-6.079.000	-5.284.000	-2.281.000	-6.170.000
Rezerviranja	-1.650.000	-1.650.000	-1.390.000	-1.650.000	-1.650.000	-1.650.000	-1.650.000	-1.650.000	-1.570.000	-1.570.000
Ostali poslovni rashodi	0	0	0	0	0	0	0	0	1.045.000	520.000
FINANCIJSKI PRIHODI	-157.066.000	-158.822.000	-158.980.000	-159.585.000	-160.430.000	-160.189.000	-160.642.000	-160.740.000	-160.752.000	-161.700.000
FINANCIJSKI RASHODI	-7.448.000	-6.243.000	13.009.000	-4.789.000	-5.869.000	-1.601.000	-6.355.000	-7.365.000	-8.107.000	-8.834.000
UKUPNI PRIHODI	-134.277.000	-118.340.000	-112.804.000	-105.642.000	-73.610.000	-90.680.000	-108.431.000	-111.611.000	-104.357.000	-107.108.000
UKUPNI RASHODI	-53.939.000	-37.903.000	-1.910.000	-24.802.000	6.783.000	-9.762.000	-31.171.000	-38.978.000	-27.846.000	-32.021.000
DOBIT ILI GUBITAK PRIJE OPOREZIVANJA	-80.337.000	-80.436.000	-110.892.000	-80.838.000	-80.392.000	-80.918.000	-77.259.000	-72.632.000	-76.510.000	-75.086.000
POREZ NA DOBIT	-14.290.000	-14.144.000	-14.463.000	-14.463.000	-14.463.000	-14.463.000	-14.463.000	-14.463.000	-14.104.000	-13.137.000
DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA	-66.047.000	-66.292.000	-96.429.000	-66.375.000	-65.929.000	-66.455.000	-62.796.000	-58.169.000	-62.406.000	-61.949.000

(IZVOR: izrada autora prema Internetskoj stranici FINA, preuzeto 20.04.2019. s <http://rgfi.fina.hr/JavnaObjava-web/jsp/prijavaKorisnika.jsp>)

Tablica 32. Postotna promjena računa dobiti i gubitka poduzeća Koestlin d.d.

POSTOTNA PROMJENA	2008./2007.%	2009./2007.%	2010./2007.%	2011./2007.%	2012./2007.%	2013./2007.%	2014./2007.%	2015./2007.%	2016./2007.%	2017./2007.%
POSLOVNI PRIHODI	16,90%	30,02%	34,25%	40,01%	64,39%	51,55%	38,72%	36,44%	41,83%	40,49%
Prihodi od prodaje	15,44%	29,84%	32,31%	35,44%	42,83%	38,65%	36,21%	34,07%	45,29%	42,82%
Ostali poslovni prihodi	38,35%	32,70%	62,74%	107,15%	381,44%	241,33%	75,70%	71,22%	-9,11%	6,30%
POSLOVNI RASHODI	-22,56%	-15,36%	-7,24%	-9,71%	6,14%	-3,96%	-12,00%	-15,34%	-9,58%	-11,25%
Promjene vrijednosti zaliha proizvodnje u tijeku i gotovih proizvoda	69,46%	-73,69%	-48,42%	-137,55%	-85,37%	-117,18%	1,95%	-108,99%	-94,70%	-62,85%
Materijalni troškovi	8,61%	15,32%	30,12%	38,51%	66,85%	48,79%	28,15%	26,23%	30,85%	30,48%
Troškovi osoblja	12,33%	19,73%	19,45%	-10,03%	-9,52%	-8,90%	-5,94%	-5,38%	-0,51%	0,73%
Amortizacija	-86,03%	-85,67%	-84,60%	-84,75%	-85,05%	-85,83%	-86,83%	-87,92%	-87,33%	-86,51%
Ostali troškovi	-4,44%	-12,51%	-13,28%	-41,60%	-36,37%	-38,03%	-23,23%	-39,92%	-33,30%	-36,02%
Vrijednosno usklađivanje	-100,00%	-90,86%	-100,00%	-100,00%	-99,55%	-100,00%	-98,53%	-85,64%	-36,97%	-100,00%
Rezerviranja	-100,00%	-100,00%	-84,24%	-100,00%	-100,00%	-100,00%	-100,00%	-100,00%	-95,15%	-95,15%
Ostali poslovni rashodi	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
FINANCIJSKI PRIHODI	-96,03%	-97,10%	-97,20%	-97,57%	-98,09%	-97,94%	-98,22%	-98,28%	-98,29%	-98,86%
FINANCIJSKI RASHODI	-72,00%	-60,35%	125,76%	-46,30%	-56,74%	-15,48%	-61,44%	-71,20%	-78,37%	-85,40%
UKUPNI PRIHODI	-45,00%	-39,66%	-37,80%	-35,40%	-24,67%	-30,39%	-36,34%	-37,40%	-34,97%	-35,90%
UKUPNI RASHODI	-24,92%	-17,51%	-0,88%	-11,46%	3,13%	-4,51%	-14,40%	-18,01%	-12,86%	-14,79%
DOBIT ILI GUBITAK PRIJE OPOREZIVANJA	-98,05%	-98,17%	-135,34%	-98,66%	-98,12%	-98,76%	-94,29%	-88,64%	-93,38%	-91,64%
POREZ NA DOBIT	-98,80%	-97,79%	-100,00%	-100,00%	-100,00%	-100,00%	-100,00%	-100,00%	-97,52%	-90,83%
DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA	-97,89%	-98,25%	-142,91%	-98,37%	-97,71%	-98,49%	-93,07%	-86,21%	-92,49%	-91,81%

(IZVOR: izrada autora prema Internetskoj stranici FINA, preuzeto 20.04.2019. s <http://rgfi.fina.hr/JavnaObjava-web/jsp/prijavaKorisnika.jsp>)

Promatrajući priloženu tablicu računa dobiti i gubitka uočavamo pozitivan trend kretanja poslovnih prihoda sve do 2013. godine kada dolazi do smanjenja. Povećanju vrijednosti poslovnih prihoda doprinijela je prodaja proizvoda na domaćem i inozemnom tržištu u odnosu na bazno razdoblje. Najmanja vrijednost zabilježena je 2008. godine gdje iznosi 16,90% dok je najveća vrijednost bila 2012. godine od čak 64,39% povećanja u odnosu na bazno razdoblje. Analizirajući poslovne rashode kroz čitavo promatrano razdoblje zabilježene su negativne vrijednosti izuzev 2012. godine, gdje je zabilježena pozitivna vrijednost od 6,14%. Najveća negativna vrijednost zabilježena je 2008. godine od 22,56%. Samim time dolazimo do zaključka kako su se ulaganja u novu opremu i strojeve te u liniju za proizvodnju čokolade, transportne trake i ostalih strojeva smanjila. Financijski prihodi kroz jedanaestogodišnje razdoblje poduzeća Koestlin d.d. bilježe znatan pad oko 90%. Smanjenje financijskih prihoda se može pripisati smanjenju/povećanju kamata, tečajnih razlika, dividendi te sličnih prihoda. Iz priložene tablice je također vidljivo kako u prvoj godini promatranog razdoblja, odnosno 2008. godini, bilježimo pad financijskih rashoda od 72,00%. Kao razlog negativnih vrijednosti se navodi smanjenje kamate uslijed otplate kredita. Jedino je 2010. godine zabilježena pozitivna vrijednost financijskih rashoda, gdje iznosi 125,76% u odnosu na baznu godinu. Nadalje, ukupni prihodi kroz jedanaestogodišnje razdoblje bilježe negativne promjene. Najveća negativna promjena zabilježena je 2008. godine, gdje iznosi -45,00%. Promatrajući ukupne rashode također bilježimo negativne vrijednosti, izuzev 2012. godine, kada je zabilježena pozitivna vrijednost od 3,13%.

Analizirajući tablicu računa dobiti i gubitka kroz jedanaestogodišnje razdoblje poduzeća Koestlin d.d. dolazimo do zaključka kako je gubitak razdoblja zabilježen samo 2010. godine, dok je preostalih godina promatranog razdoblja zabilježen dobitak. Najveći udio u ostvarivanju dobiti predstavljaju poslovne aktivnosti, odnosno sučeljavanje poslovnih prihoda i poslovnih rashoda poduzeća pa se samim time može zaključiti kako upravo promijene tih pozicija uzrokuju promjene same ostvarene dobiti odnosno gubitka. Važno je napomenuti kako je poduzeće kroz promatrana razdoblja bilo izloženo tržišnom riziku, operativnom riziku te financijskim rizicima koji su povezani s valutnim, kamatnim te kreditnim rizikom. Tržišni rizik vezan je za nepovoljne ekonomske uvjete i smanjenu potražnju na tržištu zbog čega su nastali gubici.

4.2.2. VERTIKALNA ANALIZA PODUZEĆA KOESTLIN D.D.

4.2.2.1. BILANCA

U nastavku je prikazana vertikalna analiza bilance za jedanaestogodišnje razdoblje poduzeća Koestlin d.d. Vertikalnom analizom mogu se vidjeti udjeli pojedinim stavaka imovine u aktivi te obveza i kapitala u pasivi.

Tablica 33. Bilanca poduzeća Koestlin d.d.

NAZIV POZICIJE/GODINA	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.
AKTIVA											
DUGOTRAJNA IMOVINA	170.532.000	148.448.000	130.628.000	92.241.000	86.769.000	90.495.000	79.866.000	75.971.000	80.027.000	82.955.000	122.520.000
Nematerijalna imovina	62.000	71.000	100.000	135.000	671.000	482.000	305.000	126.000	584.000	625.000	582.000
Materijalna imovina	72.844.000	71.441.000	77.807.000	73.552.000	67.544.000	67.540.000	62.866.000	58.558.000	61.035.000	62.425.000	61.560.000
Dugotrajna financija imovina	97.626.000	76.936.000	52.722.000	18.554.000	18.554.000	22.474.000	16.694.000	17.287.000	18.407.000	19.905.000	60.279.000
Potraživanja	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
KRATKOTRAJNA IMOVINA	106.792.000	93.380.000	107.943.000	131.418.000	140.280.000	147.217.000	136.881.000	135.114.000	131.258.000	124.050.000	79.574.000
Zalihe	19.742.000	26.634.000	27.030.000	35.460.000	24.457.000	24.825.000	29.080.000	21.810.000	26.081.000	22.772.000	20.571.000
Potraživanja	42.429.000	50.522.000	46.538.000	64.842.000	82.205.000	84.676.000	67.640.000	74.786.000	65.918.000	54.070.000	50.943.000
Kratkotrajna financijska imovina	4.000.000	15.755.000	26.925.000	30.927.000	32.476.000	37.364.000	38.738.000	37.839.000	38.530.000	46.655.000	5.306.000
Novac u banci i blagajni	40.621.000	469.000	7.449.000	189.000	1.142.000	353.000	1.423.000	678.000	729.000	552.000	2.753.000
PLAĆENI TROŠKOVI BUDUĆEG RAZDBOLJA I OBRAČUNATI PRIHODI	526.000	2.707.000	4.578.000	662.000	1.723.000	1.986.000	2.435.000	1.286.000	2.216.000	2.102.000	1.598.000
UKUPNO AKTIVA	277.851.000	244.536.000	243.150.000	224.321.000	228.772.000	239.698.000	219.182.000	212.370.000	213.500.000	209.106.000	203.692.000
PASIVA											
KAPITAL I REZERVE	184.078.000	139.910.000	141.091.000	112.112.000	113.210.000	114.754.000	115.772.000	120.449.000	129.753.000	134.819.000	135.798.000
Temeljni (upisani) kapital	91.193.000	91.193.000	91.193.000	91.193.000	91.193.000	91.193.000	91.193.000	91.193.000	91.193.000	91.193.000	96.260.000
Kapitalne rezerve	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Rezerve iz dobiti	0	43.483.000	43.483.000	43.483.000	14.527.000	14.527.000	14.527.000	14.527.000	14.527.000	14.527.000	14.527.000
Reavlorizacijske rezerve	29.401.000	3.808.000	3.808.000	3.785.000	3.785.000	3.785.000	3.785.000	3.785.000	3.785.000	3.785.000	3.785.000
Zadržana dobit ili preneseni gubitak	12.376.000	0	1.426.000	2.607.000	2.607.000	3.705.000	5.249.000	6.267.000	10.944.000	20.247.000	15.702.000
Dobit ili gubitak poslovne godine	67.473.000	1.426.000	1.181.000	-28.956.000	1.098.000	1.544.000	1.018.000	4.677.000	9.304.000	5.067.000	5.524.000
REZERVIRANJA	1.650.000	0	0	260.000	0	25.000	53.000	142.000	165.000	80.000	80.000
DUGOROČNE OBVEZE	53.655.000	50.741.000	42.590.000	49.906.000	48.993.000	38.205.000	27.479.000	18.228.000	23.587.000	22.599.000	13.646.000
KRATKOROČNE OBVEZE	37.902.000	53.812.000	59.148.000	61.505.000	66.141.000	86.243.000	75.783.000	72.362.000	59.649.000	51.395.000	54.004.000
ODGOĐENO PLAĆANJE TROŠKOVA I PRIHODA BUDUĆEG RAZDOBLJA	566.000	73.000	320.000	538.000	428.000	472.000	95.000	1.189.000	346.000	213.000	165.000
UKUPNO PASIVA	277.851.000	244.536.000	243.150.000	224.321.000	228.772.000	239.698.000	219.182.000	212.370.000	213.500.000	209.106.000	203.692.000

(IZVOR: izrada autora prema Internetskoj stranici FINA, preuzeto 21.04.2019. s <http://rgfi.fina.hr/JavnaObjava-web/jsp/prijavaKorisnika.jsp>)

Tablica 34. Vertikalna analiza bilance poduzeća Koestlin d.d.

NAZIV POZICIJE/GODINA	2007.%	2008.%	2009.%	2010.%	2011.%	2012.%	2013.%	2014.%	2015.%	2016.%	2017.%
AKTIVA											
DUGOTRAJNA IMOVINA	61,38%	60,71%	53,72%	41,12%	37,93%	37,75%	36,44%	35,77%	37,48%	39,67%	60,15%
Nematerijalna imovina	0,02%	0,03%	0,04%	0,06%	0,29%	0,20%	0,14%	0,06%	0,27%	0,30%	0,29%
Materijalna imovina	26,22%	29,21%	32,00%	32,79%	29,52%	28,18%	28,68%	27,57%	28,59%	29,85%	30,22%
Dugotrajna financija imovina	35,14%	31,46%	21,68%	8,27%	8,11%	9,38%	7,62%	8,14%	8,62%	9,52%	29,59%
Potraživanja	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
KRA TKOTRAJNA IMOVINA	38,43%	38,19%	44,39%	58,58%	61,32%	61,42%	62,45%	63,62%	61,48%	59,32%	39,07%
Zalihe	7,11%	10,89%	11,12%	15,81%	10,69%	10,36%	13,27%	10,27%	12,22%	10,89%	10,10%
Potraživanja	15,27%	20,66%	19,14%	28,91%	35,93%	35,33%	30,86%	35,21%	30,87%	25,86%	25,01%
Kratkotrajna financijska imovina	1,44%	6,44%	11,07%	13,79%	14,20%	15,59%	17,67%	17,82%	18,05%	22,31%	2,60%
Novac u banci i blagajni	14,62%	0,19%	3,06%	0,08%	0,50%	0,15%	0,65%	0,32%	0,34%	0,26%	1,35%
PLA ČENI TROŠKOVI BUDU ĆEG RAZDBOLJA I OBRA ČUNATI PRIHODI	0,19%	1,11%	1,88%	0,30%	0,75%	0,83%	1,11%	0,61%	1,04%	1,01%	0,78%
UKUPNO AKTIVA	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
PASIVA											
KAPITAL I REZERVE	66,25%	57,21%	58,03%	49,98%	49,49%	47,87%	52,82%	56,72%	60,77%	64,47%	66,67%
Temeljni (upisani) kapital	32,82%	37,29%	37,50%	40,65%	39,86%	38,04%	41,61%	42,94%	42,71%	43,61%	47,26%
Kapitalne rezerve	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Rezerve iz dobiti	0,00%	17,78%	17,88%	19,38%	6,35%	6,06%	6,63%	6,84%	6,80%	6,95%	7,13%
Reavlorizacijske rezerve	10,58%	1,56%	1,57%	1,69%	1,65%	1,58%	1,73%	1,78%	1,77%	1,81%	1,86%
Zadržana dobit ili preneseni gubitak	4,45%	0,00%	0,59%	1,16%	1,14%	1,55%	2,39%	2,95%	5,13%	9,68%	7,71%
Dobit ili gubitak poslovne godine	24,28%	0,58%	0,49%	-12,91%	0,48%	0,64%	0,46%	2,20%	4,36%	2,42%	2,71%
REZERVIRANJA	0,59%	0,00%	0,00%	0,12%	0,00%	0,01%	0,02%	0,07%	0,08%	0,04%	0,04%
DUGORO ČNE OBVEZE	19,31%	20,75%	17,52%	22,25%	21,42%	15,94%	12,54%	8,58%	11,05%	10,81%	6,70%
KRA TKORO ČNE OBVEZE	13,64%	22,01%	24,33%	27,42%	28,91%	35,98%	34,58%	34,07%	27,94%	24,58%	26,51%
ODGO ĀENO PLA ČANJE TROŠKOVA I PRIHODA BUDU ĆEG RAZDOBLJA	0,20%	0,03%	0,13%	0,24%	0,19%	0,20%	0,04%	0,56%	0,16%	0,10%	0,08%
UKUPNO PASIVA	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%

(IZVOR: izrada autora prema Internetskoj stranici FINA, preuzeto 21.04.2019. s <http://rgfi.fina.hr/JavnaObjava-web/jsp/prijavaKorisnika.jsp>)

Uobičajeno se kod bilance aktiva i pasiva izjednačavaju sa 100, što znači da se pojedine pozicije bilance izračunavaju kao postotak od ukupne aktive ili pasive. U strukturi aktive najveći udio zauzimaju dugotrajna i kratkotrajna imovina, dok plaćeni troškovi budućeg razdoblja i obračunati prihodi zauzimaju neznatan udio. Iz priložene tablice vidljivo je da u prve tri godine promatranog razdoblja najveći udio ukupne aktive zauzima dugotrajna imovina, dok preostalih godina najveći udio zauzima kratkotrajna imovina, kako bi 2017. godine opet dugotrajna imovina zauzela najveći udio ukupne aktive. Najveći udio dugotrajne imovine vidljiv je 2008. godine gdje čini 61,38% ukupne aktive. Do smanjenja udjela dugotrajne imovine u ukupnoj aktivi došlo je najviše zbog smanjenja dugotrajne financijske imovine, dok su udjeli nematerijalne i materijalne imovine ostali relativno nepromjenjivi tokom razdoblja, što je vidljivo u priloženoj tablici. Najznačajniji udio u dugotrajnoj imovini predstavlja dugotrajna materijalna imovina stoga svako njeno povećanje ili smanjenje bitno mijenja udio ukupne strukture. Iz tablice je vidljivo da struktura kratkotrajne imovine ima udjele veće od 30,00% u ukupnoj aktivi. Najveći udio kratkotrajne imovine zabilježen je 2014. godine gdje čini 63,62% ukupne aktive, dok je najmanji udio zabilježen 2008. godine gdje čini 38,19%. Najznačajniji udio u kratkotrajnoj imovini odnosi se na potraživanja koja 2011. godine čine 35,93% udjela. Povećanje udjela potraživanja utjecalo je na povećanje same kratkotrajne imovine tokom određenih razdoblja.

U strukturi pasive najveći udio čine kapital i rezerve, gdje 2007. godine čini 66,25% ukupne pasive. Udio kapitala i rezervi je tokom godina promjenjiv, što je vidljivo iz priložene tablice. Idućih godina promatranog razdoblja udio kapitala i rezervi se smanjio, a tome možemo pripisati smanjenje revalorizacijskih rezervi, zadržane dobiti te smanjenje dobiti poslovne godine. Nadalje, najveći udio kapitala i rezervi zabilježen je zadnje godine promatranog razdoblja, odnosno 2017. godine, gdje čini 66,67% ukupne strukture pasive. Kao razlog tome možemo navesti povećanje zadržane dobiti. Temeljni kapital ima najveću ulogu u stavci kapital i rezerve s obzirom na to da njegov udio čini više od 30% u promatranom razdoblju. Godine 2007. on čini udio od 38,82%, dok 2017. godine čini udio od 47,26%, što znači da se kroz promatrano povećao za 8,44 postotna boda. Značajan udio u pasivi predstavljaju i kratkoročne obveze čiji udio u prvoj godini promatranog razdoblja čini 13,64% ukupne pasive, dok se preostalih godina promatranog razdoblja taj udio povećavao. Tako je najveći udio kratkoročnih obveza zabilježen 2012. godine gdje čini 35,98%. Među kratkoročnim obvezama najviše se mogu istaknute obveze prema dobavljačima, a zatim obveze prema bankama. Udio dugoročnih obveza 2007. godine čini 19,31% ukupne pasive u odnosu na kratkoročne obveze. Tokom preostalih godina taj se udio smanjuje za razliku od udjela kratkoročnih obveza. Do smanjenja dolazi zbog vraćanja duga prema bankama koje ujedno predstavljaju i najznačajniji udio u dugoročnim obvezama.

Promatrajući odnos kratkotrajne imovine i kratkoročnih obveza može se zaključiti da je kratkotrajna imovina veća od kratkoročnih obveza u svim godinama promatranog razdoblja te time zaključujemo da se ne dovodi u pitanje likvidnost poduzeća. Ako se promatra odnos ukupne pasive, može se zaključiti da dugoročne obveze čine manji udio u ukupnoj pasivi, što znači da se poduzeće većinom financira iz vlastitih izvora.

4.2.2.2. RAČUN DOBITI I GUBITKA

Vertikalnom analizom računa dobiti i gubitka računa se udio prihoda u ukupnim prihodima, a isto tako i udio rashoda u ukupnim prihodima. U sljedećoj tablici bit će prikazana analiza računa dobiti i gubitka od 2007. godine do 2017. godine.

Tablica 35. Račun dobiti i gubitka poduzeća Koestlin d.d.

NAZIV POZICIJE/GODINA	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.
POSLOVNI PRIHODI	134.829.000	157.619.000	175.311.000	181.006.000	188.773.000	221.651.000	204.338.000	187.041.000	183.959.000	191.225.000	189.422.000
Prihodi od prodaje	126.244.000	145.742.000	163.919.000	167.035.000	170.989.000	180.319.000	175.035.000	171.957.000	169.260.000	183.422.000	180.296.000
Ostali poslovni prihodi	8.585.000	11.877.000	11.392.000	13.971.000	17.784.000	41.332.000	29.303.000	15.084.000	14.699.000	7.803.000	9.126.000
POSLOVNI RASHODI	206.106.000	159.615.000	174.446.000	191.186.000	186.092.000	218.758.000	197.946.000	181.381.000	174.493.000	186.367.000	182.919.000
Promjene vrijednosti zaliha proizvodnje u tijeku i gotovih proizvoda	2.980.000	5.050.000	784.000	1.537.000	-1.119.000	436.000	-512.000	3.038.000	-268.000	158.000	1.107.000
Materijalni troškovi	107.554.000	116.813.000	124.031.000	139.953.000	148.968.000	179.457.000	160.033.000	137.832.000	135.769.000	140.736.000	140.332.000
Troškovi osoblja	26.616.000	29.899.000	31.868.000	31.794.000	23.946.000	24.083.000	24.246.000	25.034.000	25.185.000	26.480.000	26.810.000
Amortizacija	49.602.000	6.931.000	7.108.000	7.641.000	7.563.000	7.416.000	7.031.000	6.531.000	5.990.000	6.286.000	6.691.000
Ostali troškovi	11.534.000	11.022.000	10.091.000	10.002.000	6.736.000	7.339.000	7.148.000	8.855.000	6.930.000	7.693.000	7.379.000
Vrijednosno usklađivanje	6.170.000	0	564.000	0	0	28.000	0	91.000	886.000	3.889.000	0
Rezerviranja	1.650.000	0	0	260.000	0	0	0	0	0	80.000	80.000
Ostali poslovni rashodi	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1.045.000	520.000
FINANCIJSKI PRIHODI	163.557.000	6.491.000	4.735.000	4.577.000	3.972.000	3.127.000	3.368.000	2.915.000	2.817.000	2.805.000	1.857.000
FINANCIJSKI RASHODI	10.344.000	2.896.000	4.101.000	23.353.000	5.555.000	4.475.000	8.743.000	3.989.000	2.979.000	2.237.000	1.510.000
UKUPNI PRIHODI	298.387.000	164.110.000	180.047.000	185.583.000	192.745.000	224.777.000	207.707.000	189.956.000	186.776.000	194.030.000	191.279.000
UKUPNI RASHODI	216.450.000	162.511.000	178.547.000	214.540.000	191.648.000	223.233.000	206.688.000	185.279.000	177.472.000	188.604.000	184.429.000
DOBIT ILI GUBITAK PRIJE OPOREZIVANJA	81.936.000	1.599.000	1.500.000	-28.956.000	1.098.000	1.544.000	1.018.000	4.677.000	9.304.000	5.426.000	6.850.000
POREZ NA DOBIT	14.463.000	173.000	319.000	0	0	0	0	0	0	359.000	1.326.000
DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA	67.473.000	1.426.000	1.181.000	-28.956.000	1.098.000	1.544.000	1.018.000	4.677.000	9.304.000	5.067.000	5.524.000

(IZVOR: izrada autora prema Internetskoj stranici FINA, preuzeto 22.04.2019. s <http://rgfi.fina.hr/JavnaObjava-web/jsp/prijavaKorisnika.jsp>)

Tablica 36. Vertikalna analiza računa dobiti i gubitka poduzeća Koestlin d.d.

NAZIV POZICIJE/GODINA	2007.%	2008.%	2009.%	2010.%	2011.%	2012.%	2013.%	2014.%	2015.%	2016.%	2017.%
POSLOVNI PRIHODI	45,19%	96,04%	97,37%	97,53%	97,94%	98,61%	98,38%	98,47%	98,49%	98,55%	99,03%
Prihodi od prodaje	42,31%	88,81%	91,04%	90,01%	88,71%	80,22%	84,27%	90,52%	90,62%	94,53%	94,26%
Ostali poslovni prihodi	2,88%	7,24%	6,33%	7,53%	9,23%	18,39%	14,11%	7,94%	7,87%	4,02%	4,77%
POSLOVNI RASHODI	69,07%	97,26%	96,89%	103,02%	96,55%	97,32%	95,30%	95,49%	93,42%	96,05%	95,63%
Promjene vrijednosti zaliha proizvodnje u tijeku i gotovih proizvoda	1,00%	3,08%	0,44%	0,83%	-0,58%	0,19%	-0,25%	1,60%	-0,14%	0,08%	0,58%
Materijalni troškovi	36,05%	71,18%	68,89%	75,41%	77,29%	79,84%	77,05%	72,56%	72,69%	72,53%	73,37%
Troškovi osoblja	8,92%	18,22%	17,70%	17,13%	12,42%	10,71%	11,67%	13,18%	13,48%	13,65%	14,02%
Amortizacija	16,62%	4,22%	3,95%	4,12%	3,92%	3,30%	3,39%	3,44%	3,21%	3,24%	3,50%
Ostali troškovi	3,87%	6,72%	5,60%	5,39%	3,49%	3,27%	3,44%	4,66%	3,71%	3,96%	3,86%
Vrijednosno usklađivanje	2,07%	0,00%	0,31%	0,00%	0,00%	0,01%	0,00%	0,05%	0,47%	2,00%	0,00%
Rezerviranja	0,55%	0,00%	0,00%	0,14%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,04%	0,04%
Ostali poslovni rashodi	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,54%	0,27%
FINANCIJSKI PRIHODI	54,81%	3,96%	2,63%	2,47%	2,06%	1,39%	1,62%	1,53%	1,51%	1,45%	0,97%
FINANCIJSKI RASHODI	3,47%	1,76%	2,28%	12,58%	2,88%	1,99%	4,21%	2,10%	1,59%	1,15%	0,79%
UKUPNI PRIHODI	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
UKUPNI RASHODI	72,54%	99,03%	99,17%	115,60%	99,43%	99,31%	99,51%	97,54%	95,02%	97,20%	96,42%
DOBIT ILI GUBITAK PRIJE OPOREZIVANJA	27,46%	0,97%	0,83%	-15,60%	0,57%	0,69%	0,49%	2,46%	4,98%	2,80%	3,58%
POREZ NA DOBIT	4,85%	0,11%	0,18%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,19%	0,69%
DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA	22,61%	0,87%	0,66%	-15,60%	0,57%	0,69%	0,49%	2,46%	4,98%	2,61%	2,89%

(IZVOR: izrada autora prema Internetskoj stranici FINA, preuzeto 22.04.2019. s <http://rgfi.fina.hr/JavnaObjava-web/jsp/prijavaKorisnika.jsp>)

Vertikalnom analizom računa dobiti i gubitka za promatrano razdoblje može se zaključiti kako su prihodi u svim godinama bili veći od rashoda te je poduzeće u svim godinama ostvarilo dobit. Iz priložene tablice može se vidjeti da najznačajniji udio u ukupnih prihodima kroz sva promatrana razdoblja imaju poslovni prihodi koje čine prihodi od prodaje i ostali poslovni prihodi. Pa tako poduzeće bilježi svoj najmanji udio poslovnih prihoda 2007. godine gdje udio iznosi 45,19%, a najveći udio bilježi 2017. godine gdje iznosi 99,03%. Najvažnija sastavnica poslovnih prihoda su prihodi od prodaje što je vidljivo iz priložene tablice. Kroz promatrano razdoblje prihodi od prodaje bilježe udio veći od 80%, izuzev 2007. godine gdje je zabilježen udio od 42,31%. Što se tiče financijskih prihoda, 2007. godine imali su najveći udio u poslovnim prihodima, koji je iznosio 54,81%, dok je 2017. godine zabilježen njihov najmanji udio, gdje je iznosio 0,97%. Najveći udio u financijskih prihodima zauzimaju kamate na zajmove kod povezanih osoba. Od ukupnih rashoda prevladavali su poslovni rashodi čiji udio 2007. godine čini 69,07%. Kroz promatrano jedanaestogodišnje razdoblje poslovni rashodi su postepeno rasli i smanjivali se. Pa tako najveći udio poslovni rashodi čine 2010. godine od 103,02%. Među poslovnim rashodima najznačajnije mjesto zauzimaju materijalni troškovi čiji je udio 36,05% u 2007. godini, dok preostalih godina promatranog razdoblja čini nešto više od 70% udjela poslovnih rashoda. Udio financijskih rashoda smanjen je na 0,79% u 2017. godini, u odnosu na 2007. godinu gdje je činio 3,47%, što znači da se smanjio za 2,68 postotna boda kroz jedanaestogodišnje razdoblje.

Dobit promatranog poduzeća u prvoj godini promatranog razdoblja čini udio od 22,61%, dok se taj udio kroz godine mijenjao. Godine 2010. zabilježen je gubitak razdoblja s udjelom od -15,60%. Već iduće godine promatranog razdoblja zabilježen je blagi rast i on čini udio od 0,57%, da bi se na kraju, 2017. godine taj udio povećao na 2,89%.

4.2.3. ANALIZA FINANCIJSKIH POKAZATELJA PODUZEĆA KOESTLIN D.D.

Financijski pokazatelji predstavljaju instrument koji pomaže u ocjeni sigurnosti i uspješnosti poslovanja poduzeća. U nastavku će se promatrati financijski pokazatelji razvrstani prema temeljnim skupinama.

4.2.3.1. POKAZATELJI LIKVIDNOSTI

U tablici broj 37 je prikazan izračun pokazatelja likvidnosti za poduzeće Koestlin d.d. u promatranom razdoblju.

Tablica 37. Pokazatelji likvidnosti poduzeća Koestlin d.d.

POKAZATELJI LIKVIDNOSTI	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.
Koeficijent trenutne likvidnosti	1,072	0,009	0,126	0,003	0,017	0,004	0,019	0,009	0,012	0,011	0,051
Koeficijent ubrzane likvidnosti	2,191	0,948	0,913	1,057	1,260	0,986	0,911	1,043	1,117	1,063	0,994
Koeficijent tekuće likvidnosti	2,818	1,735	1,825	2,137	2,121	1,707	1,806	1,867	2,201	2,414	1,473
Koeficijent financijske likvidnosti	0,717	0,779	0,711	0,569	0,535	0,592	0,558	0,548	0,522	0,527	0,820

(IZVOR: izrada autora prema Internetskoj stranici FINA, preuzeto 23.04.2019. s

<http://rgfi.fina.hr/JavnaObjava-web/jsp/prijavaKorisnika.jsp>)

Koeficijent trenutne likvidnosti

Smatra se kako pokazatelj trenutne likvidnosti ne bi trebao biti manji od 0,10. Godine 2007. i 2009. vidimo da taj pokazatelj zadovoljava navedene uvjete što znači da poduzeće ima dovoljno novčanih sredstava za podmirenje obveza, dok je preostalih godina taj pokazatelj manji od 0,10 što znači kako poduzeće nema dovoljno novčanih sredstava da bi u nekom periodu podmirilo svoje obveze. 2007. godine poduzeće raspolaže sa najviše novčanih sredstava u odnosu na ostale godine promatranog razdoblja.

Koeficijent ubrzane likvidnosti

Njegova vrijednost trebala bi biti 1 ili veća od 1, što znači da bi poduzeće koje želi održavati normalnu likvidnost moralo imati brzo unovčive imovine minimalno toliko koliko ima kratkoročnih obveza. U 2007., 2010., 2011., 2014., 2015. te 2016. godini su koeficijenti veći od 1 što znači da poduzeće ima novaca i potraživanja minimalno koliko ima i kratkoročnih obveza te ih može podmiriti, dok se u ostalim godinama promatranog razdoblja koeficijent nalazi ispod željene vrijednosti. Vrijednost manja od 1 ukazuje na to da poduzeće nije likvidno te da su kratkoročne obveze veće od brzo unovčive imovine, što nije dobro za poduzeće. Iz priložene tablice je vidljivo da je najmanja vrijednost koeficijenta 2013. godine, dok je najveća vrijednost 2007. godine.

Koeficijent tekuće likvidnosti

Koeficijent tekuće likvidnosti u pravilu bi trebao biti veći od 2, odnosno ako poduzeće želi održavati tekuću likvidnost na normalnoj razini i izbjeći situaciju nepravovremenog plaćanja dospjelih obveza, tada na raspolaganju mora imati, u pravilu, minimalno dvostruko više kratkotrajne imovine nego što ima kratkoročnih obveza. U 2007., 2010., 2015. te 2016. godini su koeficijenti veći od 2 što u pravilu znači da poduzeće uspijeva pomiriti svoje obveze u kraćem roku, dok kod ostalih godina promatranog razdoblja pokazatelj ima vrijednost manju od 2. Drugim riječima, to znači da poduzeće ne uspijeva podmiriti svoje obveze u kratkom roku, odnosno nema dva puta veću kratkotrajnu imovinu od kratkoročnih obveza.

Koeficijent financijske stabilnosti

Ovaj pokazatelj mora biti manji od 1 jer poduzeće dio svoje kratkotrajne imovine mora financirati iz kvalitetnih dugoročnih izvora tj. iz radnog kapitala. Što je vrijednost ovog

pokazatelja manja, to je likvidnost i financijska stabilnost veća. Analizirajući ovaj pokazatelj vidimo da poduzeće Koestlin d.d. kroz sva promatrana razdoblja ima željenu vrijednost. U 2017. godini poduzeće ima najveću vrijednost, koja iznosi 0,82, dok je najmanja vrijednost vidljiva 2015. godine, gdje iznosi 0,52.

Na temelju analize svih pokazatelja likvidnosti kroz jedanaestogodišnje razdoblje može se zaključiti da je likvidnost poduzeća Koestlin d.d. zadovoljavajuća. Većina pokazatelja kreće se u zadovoljavajućim intervalima.

4.2.3.2. POKAZATELJI ZADUŽENOSTI

U nastavku će se obraditi pokazatelji zaduženosti za razdoblje od jedanaest godina. Nakon izračuna, dobiveni rezultati će se interpretirati.

Tablica 38. Pokazatelji zaduženosti poduzeća Koestlin d.d.

POKAZATELJI ZADUŽENOSTI	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.
Koeficijent zaduženosti	0,330	0,428	0,418	0,497	0,503	0,519	0,471	0,427	0,390	0,354	0,332
Koeficijent vlastitog financiranja	0,663	0,572	0,580	0,500	0,495	0,479	0,528	0,567	0,608	0,645	0,667
Koeficijent financiranja	0,497	0,747	0,721	0,994	1,017	1,084	0,892	0,752	0,641	0,549	0,498
Pokriće troškova kamata	7,921	0,552	0,366	-1,240	0,198	0,345	0,212	1,206	3,123	2,426	4,536
Faktor zaduženosti	1,477	15,085	11,921	10,871	11,321	11,190	8,409	7,078	4,915	2,789	3,021
Stupanj pokrića I	1,079	0,942	1,080	1,215	1,305	1,268	1,450	1,585	1,621	1,625	1,108
Stupanj pokrića II	1,394	1,284	1,406	1,756	1,869	1,690	1,794	1,825	1,916	1,898	1,220

(IZVOR: izrada autora prema Internetskoj stranici FINA, preuzeto 23.04.2019. s

<http://rgfi.fina.hr/JavnaObjava-web/jsp/prijavaKorisnika.jsp>)

Koeficijent zaduženosti

Koeficijent zaduženosti daje informaciju o udjelu ukupnih obveza u ukupnoj imovini, odnosno o tome u kojoj se mjeri poduzetnik financira iz tuđih izvora. U pravilu bi vrijednost ovog pokazatelja trebala biti manja od 0,5. Na temelju izračuna, u 2011. i 2012. godini vidljivo je da su pokazatelji nešto veći od zadovoljavajuće vrijednosti, dok je preostalih godina promatranog razdoblja vrijednost pokazatelja zadovoljavajuća. Ovaj podatak može se tumačiti kao pokazatelj da poduzeće nije prekomjerno statično zaduženo te da je rizik vraćanja sredstava, kao i rizik ulaganja u poduzeće malen.

Koeficijent vlastitog financiranja

Koeficijent vlastitog financiranja daje prikaz imovine koja je financirana iz vlastitih izvora, odnosno iz kapitala i rezervi. Kontrolna mjera za ovaj pokazatelj je 0,5, odnosno potrebno je da ovaj koeficijent bude veći od toga što bi značilo da je poduzeće veći dio svoje imovine financiralo iz vlastitih izvora. Godine 2011. i 2012. vrijednost pokazatelja je nešto niža od

zadovoljavajuće, dok je preostalih godina vrijednost ovog pokazatelja na zadovoljavajućoj razini, odnosno preko 50% sredstava financirano je iz vlastitog kapitala.

Koeficijent financiranja

Koeficijent financiranja je također jedan od značajnijih pokazatelja koji govori kolika je rizičnost ulaganja u poduzeće. Standardno, ovaj pokazatelj bi trebao iznositi do 1. Koeficijent financiranja za promatrano poduzeće u 2011. i 2012. godini bilježi nešto veću vrijednost od 1, dok preostalih godina promatranog razdoblja bilježi vrijednost manju od 1. Drugim riječima, to znači da se poduzeće više financira iz vlastitih izvora.

Pokriće troškova kamata

Pri utvrđivanju pokrića troškova kamata razmatra se koliko su puta kamate pokrivena sa zaradama prije kamata i poreza. Granična vrijednost ovog pokazatelja je 1. U priloženoj tablici uočavamo da su vrijednosti ovog pokazatelja promjenljive kroz čitavo jedanaestogodišnje razdoblje. Godine 2007., 2014., 2015., 2016. te 2017. vrijednost ovog pokazatelja je veća od 1 što znači da određeni dio zarada prije kamata i poreza ostaje i za vlasnike vlastitih izvora financiranja. Preostalih godina promatranog razdoblja vrijednost ovog pokazatelja je manja od 1 što znači da poduzeće ne uspijeva pokrivati svoje kamate ostvarenim zaradama prije kamata i poreza.

Faktor zaduženosti

Faktor zaduženosti prikazuje koliko je godina potrebno da se iz zadržane dobiti uvećane za troškove amortizacije podmire ukupne obveze. Faktor zaduženosti bi trebao iznositi maksimalno 5 godina, a faktor zaduženosti veći od 5 godina ukazuje na prekomjernu zaduženost poduzetnika. Iz priložene tablice vidljivo je da su vrijednosti ovog koeficijenta promjenjive. U 2007., 2015., 2016. te 2017. godini faktor zaduženosti ima vrijednost manju od 5 što znači da je poduzeće u stanju pokriti svoje obveze u razdoblju od 5 godina. Preostalih godina promatranog razdoblja ovaj koeficijent ima znatno veću vrijednost od zadovoljavajuće. Iz toga proizlazi zaključak da je poduzeće u nešto nepovoljnijoj situaciji.

Stupanj pokrića I

Stupnjem pokrića I utvrđuje se koliki se dio dugotrajne imovine financira vlastitim izvorima financiranja. Preporučena vrijednost ovog pokazatelja je oko 1. Poželjno je da bude približno 1 ili malo više od 1, dok se minimalna prihvatljiva vrijednost smatra 0,5. Kroz promatrano razdoblje od jedanaest godina poduzeće Koestlin d.d. ima vrijednosti ovog pokazatelja približno 1 ili nešto veću od 1. Drugim riječima, te vrijednosti zadovoljavaju preporučene vrijednosti te se može smatrati pozitivnim pokazateljem financijske stabilnosti.

Stupanj pokrića II

Stupnjem pokrića II utvrđuje se koliko se dio dugotrajne imovine financira dugoročnim izvorima financiranja. Njegova vrijednost uvijek mora biti veća od 1 jer je poznato da dio dugoročnih izvora, zbog održavanja likvidnosti, mora biti iskorišten za financiranje kratkotrajne imovine. U

tablici je vidljivo da je kroz čitavo promatrano razdoblje stupanj pokrića II veći od 1, što znači da je dugotrajna imovina dobro pokrivena glavnicom uvećanom za dugoročne obveze. Prve godine promatranog razdoblja, odnosno 2007. godine vrijednost ovog pokazatelja je 1,39 dok je u 2017. godini vrijednost 1,22.

Na temelju analize svih pokazatelja zaduženosti može se zaključiti kako poduzeće Koestlin d.d. većinu svog poslovanja financira iz vlastitih izvora. Pokazatelji se većinom kreću u zadovoljavajućim intervalima te ne postoji opasnost od prezaduženosti ili nemogućnosti vraćanja dugova. Od svih izračunatih pokazatelja zaduženosti važno je napomenuti kako se izračunom faktora zaduženosti i izračunom pokrića troškova kamata poduzeće nalazi u nešto nepovoljnijoj situaciji kroz određena vremenska razdoblja.

4.2.3.3. POKAZATELJI AKTIVNOSTI

U nastavku će biti izračunata četiri koeficijenta pokazatelja aktivnosti poduzeća Koestlin d.d.

Tablica 39. Pokazatelji aktivnosti poduzeća Koestlin d.d.

POKAZATELJI AKTIVNOSTI	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.
Koeficijent obrta ukupne imovine	1,074	0,671	0,740	0,827	0,843	0,938	0,948	0,894	0,875	0,928	0,939
Koeficijent obrta kratkotrajne imovine	2,794	1,757	1,668	1,412	1,374	1,527	1,517	1,406	1,423	1,564	2,404
Koeficijent obrta potraživanja	2,975	2,885	3,522	2,576	2,080	2,130	2,588	2,299	2,568	3,392	3,539
Trajanje naplate potraživanja u danima	122,672	126,529	103,627	141,691	175,478	171,400	141,050	158,743	142,149	107,596	103,131

(IZVOR: izrada autora prema Internetskoj stranici FINA, preuzeto 23.04.2019. s

<http://rgfi.fina.hr/JavnaObjava-web/jsp/prijavaKorisnika.jsp>)

Koeficijent obrta ukupne imovine

Koeficijent obrta ukupne imovine prikazuje koliko je puta godišnje poduzeće obrnulo svoju ukupnu imovinu odnosno koliko je kuna ukupnih prihoda ostvarilo na jednu kunu ukupne imovine, a standardno bi trebao iznositi 1. Koeficijent obrta ukupne imovine poduzeća Koestlin d.d. u razdoblju od jedanaest godine je nešto manji od preporučene vrijednosti što upućuje na nedovoljnu efikasnost upravljanja cjelokupnom imovinom poduzeća. Drugim riječima, to znači da se u godini ne obrne ukupna imovina. Jedino u 2007. godini poduzeće je imalo zadovoljavajuću vrijednost pokazatelja. U spomenutoj godini promatranog razdoblja ovaj koeficijent iznosi 1,07 što znači da je poduzeće u 2007. godini na svaku kunu imovine ostvarilo 1,07 kune prihoda.

Koeficijent obrta kratkotrajne imovine

Koeficijent obrta kratkotrajne imovine daje informaciju o tome koliko kuna prihoda poduzetnik stvara iz jedne kune kratkotrajne imovine. Iz priložene tablice vidljivo je da je kroz čitavo vremensko razdoblje ovaj koeficijent veći od 1, što predstavlja pozitivan pokazatelj aktivnosti

poduzeća. Konkretno, njegova najveća vrijednost zabilježena je 2007. godine gdje iznosi 2,79, što znači da je 2007. godine na jednu kunu kratkotrajne imovine ostvareno 2,79 kuna prihoda. Vrijednost ovog pokazatelja je u promatranom razdoblju varirala pa je teško definirati trend kretanja.

Koeficijent obrta potraživanja

Koeficijent obrta potraživanja prikazuje koliko puta godišnje poduzeće naplati sva svoja potraživanja. Poželjno je da ovaj koeficijent bude što veći jer to znači da je i vrijeme naplate potraživanja kraće. Ovaj koeficijent ima vrijednost oko 2 i 3 kroz čitavo promatrano razdoblje što znači da poduzeće nema problema s naplatom potraživanja. Poduzeće ostvaruje svoju najveću vrijednost u 2017. godine gdje iznosi 3,54.

Trajanje naplate potraživanja u danima

Trajanje naplate je usmjereno na prosječan broj dana koji je potreban poduzeću da naplati svoja potraživanja, te se nastoji da je vrijednost ovog pokazatelja što manja. Vrijednost ovog pokazatelja je promjenjiva kroz čitavo jedanaestogodišnje razdoblje. U prvoj godini promatranog razdoblja ovaj koeficijent iznosi 122, što znači da je poduzeću potrebno 122 dana da naplati svoja potraživanja. Najveća vrijednost ovog pokazatelja zabilježena je 2011. godine, kada je poduzeću potrebno čak 175 dana da naplati svoja potraživanja. Nadalje, najmanja vrijednost pokazatelja je 2017. godine, gdje je potrebno 103 dana.

Na temelju analize svih pokazatelja aktivnosti može se zaključiti da poduzeće Koestlin d.d. nema problema s efikasnosti upravljanja svojim resursima. Koeficijent obrta kratkotrajne imovine i koeficijent obrta potraživanja su stabilni te imaju zadovoljavajuće vrijednosti. Koeficijent obrta ukupne imovine je nešto niži od preporučene vrijednosti, no zbog velike ukupne imovine i na njega se može gledati kao pozitivni pokazatelj. Jedini pokazatelj koji se može gledati kao loš je trajanje naplate potraživanja u danima obzirom da je potrebno čak 103 dana za naplatu potraživanja u zadnjoj godini promatranog razdoblja.

4.2.3.4. POKAZATELJI EKONOMIČNOSTI

U sljedećoj tablici bit će prikazani pokazatelji ekonomičnosti za razdoblje od 2007. do 2017. godine koji se dobiju pomoću podataka iz računa dobiti i gubitka.

Tablica 40. Pokazatelji ekonomičnosti poduzeća Koestlin d.d.

POKAZATELJI EKONOMIČNOSTI	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.
Ekonomičnost ukupnog poslovanja	1,379	1,010	1,008	0,865	1,006	1,007	1,005	1,025	1,052	1,029	1,037
Ekonomičnost poslovanja	0,654	0,987	1,005	0,947	1,014	1,013	1,032	1,031	1,054	1,026	1,036
Ekonomičnost financiranja	15,812	2,241	1,155	0,196	0,715	0,699	0,385	0,731	0,946	1,254	1,230
Ekonomičnost ostalih poslovnih aktivnosti	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7,467	17,550

(IZVOR: izrada autora prema Internetskoj stranici FINA, preuzeto 23.04.2019. s

<http://rgfi.fina.hr/JavnaObjava-web/jsp/prijavaKorisnika.jsp>)

Ekonomičnost ukupnog poslovanja

Ekonomičnost ukupnog poslovanja daje prikaz o količini ostvarenih prihoda na jednu novčanu jedinicu ukupnih rashoda. Potrebno je da ovaj pokazatelj bude veći od 1, odnosno da su prihodi poduzeća veći od rashoda. Ekonomičnost ukupnog poslovanja poduzeća Koestlin d.d. jedino 2010. godine ima vrijednost manju od 1, dok u ostalom promatranom razdoblju iznosi više od 1 što znači da je poduzeće ostvarilo dobit kroz cijelo promatrano razdoblje te da na jednu kunu rashoda ostvaruje više od jedne kune prihoda.

Ekonomičnost poslovanja

Ekonomičnost poslovanja prikazuje koliko jedinica poslovnih prihoda poduzeće ostvaruje na jedinicu poslovnih rashoda. Poželjno je da vrijednost bude što veća od 1. Gledajući dobivene rezultate uočavamo kako 2007., 2008. te 2010. godine vrijednost nije zadovoljavajuća, dok je ostalih godina promatranog razdoblja vrijednost ovog pokazatelja zadovoljavajuća. To znači da su u svim promatranim razdobljima poslovni prihodi bili veći nego poslovni rashodi. Najveću ekonomičnost poslovanja poduzeće ostvaruje 2015. godine gdje iznosi 1,05 odnosno te godine poduzeće ostvaruje 1,05 kune poslovnih prihoda na jednu kunu poslovnih rashoda. Godine 2007. zabilježena je najmanja vrijednost pokazatelja ekonomičnosti poslovanja, koja iznosi 0,65.

Ekonomičnost financiranja

Ekonomičnost financiranja stavlja u omjer financijske prihode i financijske rashode. Poželjno je da bude što veći. Vrijednost ovog pokazatelja kroz čitavo jedanaestogodišnje razdoblje je promjenjiva. Najveća vrijednost zabilježena je prve godine promatranog razdoblja, gdje iznosi visokih 15,81 dok je najmanja vrijednost zabilježena 2010. godine, gdje iznosi 0,20. Razlog tome su promjenjive vrijednosti financijskih prihoda i financijskih rashoda.

Ekonomičnost ostalih poslovnih aktivnosti

Ovaj pokazatelj daje prikaz o količini ostvarenih ostalih poslovnih prihoda na jednu novčanu jedinicu poslovnih rashoda. Iz priložene tablice je vidljivo da su kroz promatrano razdoblje vrijednosti 0, osim zadnje dvije godine. 2016. godine ta vrijednost iznosi 7,47, dok je 2017. godine vrijednost 17,55. Vraćajući se na tablicu računa dobiti i gubitka vidimo da u razdoblju od 2007. do 2015. godine vrijednost ostalih poslovnih rashoda nije izražena te se pokazatelj ne može izračunati.

Provedbom analize pokazatelja ekonomičnosti ukupnog poslovanja i pokazatelja ekonomičnosti poslovanja može se zaključiti da je poduzeće kroz sva promatrana razdoblja bilo ekonomično, odnosno prihodi su bili veći od rashoda te su samim time i ostvareni pozitivni financijski rezultati. Kod pokazatelja ekonomičnosti financiranja nismo u mogućnosti odrediti je li poduzeće bilo ekonomično ili nije zbog promjenjivosti u vrijednostima tokom promatranog razdoblja. Obzirom da vrijednosti kod pokazatelja ekonomičnosti ostalih poslovnih aktivnosti u većini razdoblja nisu izražene, također nismo u mogućnosti odrediti ekonomičnost poduzeća.

4.2.3.5. POKAZATELJI PROFITABILNOSTI

U nastavku će se izračunati pet pokazatelja profitabilnosti. Podaci za izračun bit će preuzeti iz bilance i računa dobiti i gubitka poduzeća Koestlin d.d.

Tablica 41. Pokazatelji profitabilnosti poduzeća Koestlin d.d.

POKAZATELJI PROFITABILNOSTI	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.
Neto marža profita	26,079%	2,634%	2,933%	-3,019%	3,452%	2,678%	2,798%	4,504%	6,576%	3,764%	3,677%
Bruto marža profita	30,926%	2,739%	3,110%	-3,019%	3,452%	2,678%	2,798%	4,504%	6,576%	3,949%	4,371%
Neto rentabilnost imovine	28,007%	1,767%	2,172%	-2,498%	2,908%	2,511%	2,651%	4,028%	5,753%	3,493%	3,453%
Bruto rentabilnost imovine	33,212%	1,838%	2,303%	-2,498%	2,908%	2,511%	2,651%	4,028%	5,753%	3,665%	4,104%
Rentabilnost vlastitog kapitala (glavnica)	36,655%	1,019%	0,837%	-25,828%	0,970%	1,345%	0,879%	3,883%	7,171%	3,758%	4,068%

(IZVOR: izrada autora prema Internetskoj stranici FINA, preuzeto 24.04.2019. s

<http://rgfi.fina.hr/JavnaObjava-web/jsp/prijavaKorisnika.jsp>)

Neto marža profita

Neto marža profita izračunava se na temelju podataka iz računa dobiti i gubitka. Pokazuje količinu neto dobiti uvećanu za kamate u odnosu na ukupne prihode poduzeća. Razlika između neto i bruto marže profita je u obuhvatu poreza na dobit u brojniku pokazatelja. Najveća vrijednost neto marže profita zabilježena je 2007. godine gdje iznosi 26,08% što znači da poduzeću ostaje na raspolaganju 26,08% dobitka s kojim može slobodno raspolagati. Najmanja vrijednost odnosno negativna vrijednost ovog pokazatelja zabilježena je 2010. godine gdje iznosi -3,02%. Kao razlog negativne vrijednosti možemo navesti gubitak razdoblja te godine.

Bruto marža profita

Bruto marža profita pokazuje koliko sredstava ostaje poduzeću za podmirenje troškova poreza i ostvarivanje dobiti nakon pokrivanja osnovne djelatnosti. Poželjno je da ova vrijednost bude što veća. Iz priložene tablice vidljivo je kako su vrijednosti bruto marže profita relativno blizu kao i kod neto marže profita. Provodeći detaljniju analizu vidimo da su vrijednosti nešto malo veće nego kod neto marže profita zbog toga što bruto profitna marža sadrži dio vrijednosti koje kasnije poduzeće plaća kao porez na dobit. Najveća vrijednost pokazatelja zabilježena je 2007. godine gdje iznosi 30,93% što znači da poduzeću ostaje na raspolaganju 30,93% prihoda za pokrivanje troškova poreza i ostvarenje dobiti. Najmanja odnosno negativna vrijednost zabilježena je 2010. godine gdje iznosi -3,02%. Razlog negativne vrijednosti je gubitak prije oporezivanja.

Neto rentabilnost imovine

Izračunava se na temelju podataka iz bilance i računa dobiti i gubitka. Razlika između neto i bruto rentabilnosti imovine je u obuhvatu poreza na dobit u brojniku pokazatelja. Važno je napomenuti, da je rentabilnost ukupne imovine pokazatelj koji se uobičajeno koristi pri

određivanju poželjne i ocjeni ostvarene ukupne profitabilnosti poslovanja poduzeća. Provodeći analizu kroz svih jedanaest godina, najveća neto rentabilnost imovine zabilježena je 2007. godine gdje iznosi 28,01%. Ono što je doprinijelo takvom postotku je dobit razdoblja, za razliku od ostalih godina. Najmanja odnosno negativna vrijednost zabilježena je 2010. godine gdje iznosi -2,50%. Kao razlog negativne vrijednosti možemo navesti gubitak razdoblja te godine.

Bruto rentabilnost imovine

Promatrajući sva razdoblja vrijednosti ovog pokazatelja su slične kao i kod neto rentabilnosti imovine. Najveća vrijednost vidljiva je 2007. godine gdje iznosi 33,21% te se kao razlog navodi najveća vrijednost dobiti prije oporezivanja u odnosu na ostale godine promatranog razdoblja. Negativna vrijednost uočena je 2010. godine gdje iznosi -2,50%. Razlog negativne vrijednosti je gubitak prije oporezivanja.

Rentabilnost vlastitog kapitala (glavnice)

Rentabilnost vlastitog kapitala predstavlja zapravo najznačajniji pokazatelj. Primjenjuje se za ocjenu sposobnosti poduzeća da stvara povrate za vlasnike vlastitog kapitala. Vrijednosti ovog pokazatelja kroz jedanaestogodišnje razdoblje su promjenjive. Najveća vrijednost zabilježena je 2010. godine gdje iznosi 36,66% dok je najmanja odnosno negativna vrijednost zabilježena 2010. godine gdje iznosi -25,83%. Razlog tolike vrijednosti ovog pokazatelja u 2010. godini može se navesti značajna dobit tog razdoblja u odnosu na ostale promatrane godine, a kao razlog značajne negativne vrijednosti koja se pojavljuje jedino 2010. godine može se navesti gubitak razdoblja.

Isto kao i za prethodno poduzeće pokazatelji profitabilnosti izračunati su prema jednakim formulama iz korištene literature, što znači da se koristila izdvojena stavka Računa dobiti i gubitka "Kamate, tečajne razlike i drugi rashodi iz odnosa s nepovezanim poduzetnicima i drugim osobama". Unatoč tome navedena stavka je u izračunima agregirana zajedno s drugim rashodima.

Analizirajući svih pet pokazatelja profitabilnosti možemo reći da se profitabilnost kreće na očekivanoj razini, pa čak i nešto višoj. Nakon prve tri analizirane godine stabilnost je narušena, ali već idućih godina promatranog razdoblja dolazi do oporavka. Iz priloženih izračuna vidljivo je kako je prva godina promatranog razdoblja odnosno 2007. godina bila najprofitabilnija, dok je 2010. godina obilježena gubitcima. Tijekom poslovne 2010. godine ostvareni su rashodi u iznosu od 214 milijuna kuna što je rezultiralo gubitkom poslovne godine. Značajan utjecaj na porast rashoda krije se u troškovima prodane robe zbog porasta osnovnih cijena energenata i sirovina.

4.2.3.6. POKAZATELJI INVESTIRANJA

Osim podataka iz financijskih izvještaja, za izračunavanje ovih pokazatelja potrebni su i podaci o dionicama, posebice o broju dionica i njihovoj tržišnoj vrijednosti. U sljedećoj tablici bit će prikazana analiza pokazatelja investiranja za jedanaestogodišnje razdoblje.

Tablica 42. Pokazatelji investiranja poduzeća Koestlin d.d.

POKAZATELJI INVESTIRANJA	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.
Dobit po dionici (EPS)	517,923	10,946	9,065	-222,267	8,428	11,852	7,814	35,901	71,418	38,894	42,402
Dividenda po dionici (DPS)	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Odnos isplate dividendi (DPR)	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Odnos cijene i dobiti po dionici (P/E)	3,883	44,765	21,213	-1,150	27,319	28,688	40,913	9,749	7,469	14,141	12,971
Ukupna rentabilnost dionice	25,755%	2,234%	4,714%	-86,993%	3,660%	3,486%	2,444%	10,257%	13,389%	7,072%	7,710%
Dividendna rentabilnost dionice	0,000%	0,000%	0,000%	0,000%	0,000%	0,000%	0,000%	0,000%	0,000%	0,000%	0,000%

(IZVOR: izrada autora prema Internetskoj stranici FINA, preuzeto 24.04.2019. s

<http://rgfi.fina.hr/JavnaObjava-web/jsp/prijavaKorisnika.jsp>)

Dobit po dionici (EPS)

Dobit po dionici prikazuje koliko se kuna ili dolara dobiti ostvari po jednoj jedinici. Analizirajući jedanaestogodišnje razdoblje poduzeća Koestlin d.d. uočavamo da su vrijednosti promjenjive. Najveća vrijednost zabilježena je 2007. godine gdje iznosi 517,92, dok je najmanja odnosno negativna vrijednost zabilježena 2010. godine gdje iznosi 222,27. Obzirom da su sve vrijednosti veće od 0, a u nekim godinama i znatno veće od 0, izuzev 2010. godine, ovaj pokazatelj se može pokazati kao pozitivan.

Dividenda po dionici (DPS)

Dividenda po dionici prikazuje koliko se kuna ili dolara dividende ostvari po jednoj jedinici. U pravilu je dobit po dionici veća od dividende po dionici jer se dio dobiti zadržava, no međutim, moguća je i obrnuta situacija. Ovaj pokazatelj nismo u mogućnosti izračunati jer nam kroz čitavo jedanaestogodišnje razdoblje vrijednosti nisu iskazane.

Odnos isplate dividendi (DPR)

Odnos isplate dividendi obuhvaća omjer dividende po dionici i dobiti po dionici. Uobičajeno je vrijednost tog pokazatelja manja od 1, a ako je jednaka 1, to znači da su dividende i dobit po dionici jednake odnosno da je cjelokupna ostvarena dobit izglasana u dividende. Također, ni ovaj pokazatelj nismo u mogućnosti izračunati obzirom da nemamo izračunate vrijednosti u prethodnom pokazatelju, tj. dividendi po dionici.

Odnos cijene i dobiti po dionici (P/E)

Odnos cijene i dobiti po dionici prikazuje koliko je puta tržišna cijena dionice veća od dobiti po dionici. Ovaj pokazatelj je tokom promatranog razdoblja varirao. Njegova najveća vrijednost zabilježena je 2008. godine gdje iznosi 44,77, dok je najmanja odnosno negativan vrijednost

zabilježena 2010. godine gdje iznosi 1,15. Ako je pokazatelj P/E visok, tržišni sudionici očekuju znatno povećanje buduće poslovne aktivnosti poduzeća i povećanje zarade po dionici.

Ukupna rentabilnost dionice

Ukupna rentabilnost dionice predstavlja najznačajniji pokazatelj. Ovaj pokazatelj prikazuje odnos dobiti po dionici i tržišne vrijednosti dionice. Međutim, bitno je istaknuti da u ovom slučaju vlastiti kapital nije iskazan po knjigovodstvenoj, već je iskazan po tržišnoj vrijednosti. Promatrajući ovaj pokazatelj također uočavamo kako vrijednosti tokom godina variraju. Godine 2007. zabilježena je najveća vrijednost od 25,76%, dok je najmanja odnosno negativna vrijednost zabilježena 2010. godine od -86,99%.

Dividendna rentabilnost dionice

Dividendna rentabilnost dionice predstavlja odnos dividende po dionici i tržišne cijene dionice. Razlikuje se ukupna i dividendna rentabilnost dionice. U suštini su to pokazatelji rentabilnosti vlastitog kapitala. U normalnim situacijama ukupna rentabilnost veća je od dividendne rentabilnosti. Nažalost, nismo u mogućnosti izračunati vrijednosti dividendne rentabilnosti dionice jer nemamo vrijednosti pokazatelja dividende po dionici.

4.3. USPOREBA PODUZEĆA KRAŠ D.D. I KOESTLIN D.D.

Poduzeća Kraš d.d. i Koestlin d.d. zauzeli su pozicije kao jedni od najkonkurentnijih proizvođača koji se bave proizvodnjom konditorskih proizvoda na hrvatskom tržištu. Oba poduzeća započela su s radom prije više od 100 godina stvarajući originalne brandove visoke kvalitete koji svojim okusom povezuju generacije potrošača. Nakon provedene pojedinačne analiza oba poduzeća slijedi međusobna usporedba istih gdje će se vidjeti koje poduzeće se nalazi u boljem položaju.

Gledajući samu bilancu poduzeća Kraš d.d. i poduzeća Koestlin d.d. možemo zaključiti da poduzeće Kraš više raspolaže dugotrajnom imovinom te ona predstavlja veću stavku u strukturi ukupne aktive, dok kod poduzeća Koestlin nije takav slučaj. Poduzeće Koestlin u prve tri godine više raspolaže dugotrajnom imovinom, dok preostalih godina promatranog razdoblja više raspolaže s kratkotrajnom imovinom, da bi u zadnjoj godini razdoblja opet više raspolagao s dugotrajnom imovinom. Kod strukture ukupne pasive kod poduzeća Kraš uočavamo da poduzeće više raspolaže s dugoročnim obvezama, što nije slučaj kod poduzeća Koestlin. Kod poduzeća Koestlin uočeno je da samo u prvoj godini promatranog razdoblja više raspolaže s dugoročnim obvezama, dok preostalih godina više raspolaže s kratkoročnim obvezama. Kod poduzeća Kraš najveću stavku u ukupnoj pasivi predstavljaju kapital i rezerve, što ukazuje da se poduzeće većim dijelom financira iz vlastitih izvora. Također, i kod poduzeća Koestlin najveću stavku u ukupnoj pasivi predstavljaju kapital i rezerve.

Promatrajući račun dobiti i gubitka poduzeća Kraš d.d. i Koestlin d.d. možemo zaključiti da poduzeće Kraš kroz sva promatrana razdoblja ima veće ukupne prihode od ukupnih rashoda te da ostvaruje dobit, koja tokom godina varira. Kod poduzeća Koestlin je jedino 2010. godine uočeno da su ukupni rashodi veći od ukupnih prihoda, dok je u preostalim godinama promatranog razdoblja situacija obrnuta. Također, kod poduzeća Koestlin uočavamo da u razdoblju od šest godina, odnosno od 2010. do 2015. godine poduzeće ne plaća porez na dobit, tako da je dobit prije oporezivanja jednaka neto dobiti. Preostalih godina, poduzeće Koestlin plaća porez na dobit, dok poduzeće Kraš plaća porez na dobit kroz cijelo jedanaestogodišnje razdoblje.

4.3.1.USPOREBA POKAZATELJA

4.3.1.1. POKAZATELJI LIKVIDNOSTI

Usporedbom koeficijenta trenutne likvidnosti te izračunom prosječne vrijednosti pokazatelja poduzeća Kraš i poduzeća Koestlin, uočavamo da je poduzeće Kraš u nešto boljem položaju od poduzeća Koestlin. Kod poduzeća Kraš vidimo kako je vrijednost ovog pokazatelja kroz pet promatranih godina zadovoljila uvjet, dok je preostalih šest godina ta vrijednost ispod poželjne vrijednosti. Kod poduzeća Koestlin je samo 2007. i 2009. godine zadovoljena poželjna vrijednost, dok je ostalih godina promatranog razdoblja ovaj pokazatelj ispod poželjne vrijednosti, što znači da poduzeća u određenim godinama nemaju dovoljno novčanih sredstava kako bi podmirila svoje obveze.

Usporedbom koeficijenta ubrzane likvidnosti zaključujemo da je poduzeće Koestlin u boljem položaju od poduzeća Kraš. Poduzeće Kraš jedino 2008. i 2017. godine ima poželjnu vrijednost ovog pokazatelja, dok je preostalih godina vrijednost ovog pokazatelja ispod poželjne. Drugim riječima, to znači su kratkoročne obveze veće od brzo unovčive imovine. Kod poduzeća Koestlin je nešto poželjnija situacija, šest godina promatranog razdoblja predstavlja poželjnu vrijednost dok je preostalih pet godina vrijednost ovog pokazatelja ispod poželjne.

Provodeći usporedbu koeficijenta tekuće likvidnosti također primjećujemo da je poduzeće Koestlin u boljoj poziciji od poduzeća Kraš. Poduzeće Kraš ni u jednoj godini promatranog razdoblja nema zadovoljavajuću vrijednost pokazatelja, što znači da ne uspijeva podmiriti svoje obveze u kratkom roku, odnosno nema dva puta veću kratkotrajnu imovinu od kratkoročnih obveza. Kod poduzeća Koestlin je nešto drukčija situacija, pet godina promatranog razdoblja ima zadovoljavajuću vrijednost, dok preostalih šest godina ta vrijednost nije zadovoljena.

Usporedbom koeficijenta financijske stabilnosti vidljivo je da oba poduzeća imaju poželjne vrijednosti odnosno ne dovodi se u pitanje financijska stabilnost poduzeća. Izračunom prosječnih vrijednosti ovog pokazatelja nameće se zaključak da se poduzeće Koestlin nalazi u povoljnijem položaju nego poduzeće Kraš.

4.3.1.2. POKAZATELJI ZADUŽENOSTI

Provodeći usporedbu koeficijenta zaduženosti uočavamo da je kod poduzeća Kraš vrijednost ovog pokazatelja zadovoljavajuća kroz cijelo razdoblje. Dok je kod poduzeća Koestlin uočeno da je vrijednost ovog koeficijenta 2011. i 2012. godine nešto malo veća od poželjne. Provodeći izračun prosječnih vrijednosti koeficijenta zaduženosti zaključujemo da se poduzeće Koestlin nalazi u nešto povoljnjoj situaciji.

Usporedbom koeficijenta vlastitog financiranja poduzeća Kraš vidimo da je vrijednost ovog pokazatelja zadovoljavajuća, međutim, kod poduzeća Koestlin je ta vrijednost 2011. i 2012. godine nešto ispod poželjne. Nadalje, prilikom izračuna prosječne vrijednosti ovog pokazatelja zaključujemo kako se poduzeće Koestlin nalazi u nešto boljem položaju nego poduzeće Kraš. Uspoređujući koeficijent financiranja kod poduzeća Kraš i poduzeća Koestlin uočavamo da je kod poduzeća Kraš ova vrijednost zadovoljavajuća, što znači da se poduzeće više financira iz vlastitih izvora. Nadalje, kao i u prethodna dva koeficijenta pa tako i kod ovog, vrijednost je nešto veća od poželjne za poduzeće Koestlin. No, iako su u određenim razdobljima vrijednosti nešto veće od poželjne, to ne utječe na krajnji rezultat. Izračunom prosječne vrijednosti koeficijenta financiranja nameće se zaključak kako se poduzeće Koestlin nalazi u nešto boljoj situaciji od poduzeća Kraš.

Usporedbom pokrića troškova kamata zaključujemo da je poduzeće Koestlin u nepovoljnijem položaju od poduzeća Kraš. Kod poduzeća Kraš u tri godine od promatranih jedanaest vrijednost ovog pokazatelja nije poželjna, dok se kod poduzeća Koestlin 2010. godine čak pojavila i negativna vrijednost ovog pokazatelja. Drugim riječima, u godinama kada je ta vrijednost manja od poželjne vrijednosti, poduzeća Kraš i Koestlin ne uspijevaju pokrivati svoje kamate ostvarenim zaradama prije kamata i poreza.

Usporedbom faktora zaduženosti opet primjećujemo kako je poduzeće Koestlin u mnogo nepovoljnijem položaju nego poduzeće Kraš. Drugim riječima, oba poduzeća u određenim godinama imaju veću zaduženost nego što je prihvatljivo.

Provodeći usporedbu stupnja pokrića I kroz jedanaestogodišnje razdoblje, oba poduzeća imaju zadovoljavajuće vrijednosti. Izračunom prosječne vrijednosti stupnja pokrića I poduzeće Koestlin se nalazi u nešto boljoj situaciji od poduzeća Kraš.

Usporedbom stupnja pokrivenosti II uočavamo da poduzeće Kraš i poduzeće Koestlin imaju zadovoljavajuće vrijednosti kroz cijelo promatrano razdoblje. No, kao i u prethodnom slučaju, pa tako i u ovom, poduzeće Koestlin se nalazi u nešto boljoj situaciji nego poduzeće Kraš.

4.3.1.3. POKAZATELJI AKTIVNOSTI

Prilikom usporedbe koeficijenta obrta ukupne imovine uočavamo da je kod oba poduzeća vrijednost nešto manje do preporučene, izuzev 2007. godine kod poduzeća Koestlin, gdje je ta vrijednost na zadovoljavajućoj razini. Izračunom prosječne vrijednosti koeficijenta obrta ukupne imovine nameće se zaključak da se poduzeće Koestlin nalazi u nešto boljoj situaciji od poduzeća Kraš.

Usporedbom koeficijenta obrta kratkotrajne imovine poduzeće Kraš i poduzeće Koestlin se nalaze u dobroj situaciji jer oboje imaju zadovoljavajuće vrijednosti. Detaljnijom analizom dolazimo do zaključka da se poduzeće Kraš nalazi u nešto boljoj situaciji od poduzeća Koestlin. Provodeći usporedbu koeficijenta potraživanja kroz razdoblje od jedanaest godina zaključujemo da oba poduzeća imaju zadovoljavajuće vrijednosti. Drugim riječima, oba poduzeća nemaju problema s naplatom potraživanja. Također, i kod ovog pokazatelja, računajući prosječne vrijednosti, zaključujemo da se poduzeće Kraš nalazi u boljoj situaciji nego poduzeće Koestlin.

Kod usporedbe trajanje naplate potraživanja u danima dolazimo do zaključka kako oba poduzeća nemaju zadovoljavajuće vrijednosti odnosno potrebno im je jako puno dana da naplate svoja potraživanja. Nadalje, za razliku od Koestlina, poduzeće Kraš se nalazi u nešto boljoj situaciji jer mu je potrebno manje dana da naplati svoja potraživanja.

4.3.1.4. POKAZATELJI EKONOMIČNOSTI

Usporedbom ekonomičnosti ukupnog poslovanja poduzeće Kraš i poduzeće Koestlin imaju zadovoljavajuće vrijednosti tokom jedanaestogodišnjeg razdoblja. Jedino što uočavamo je da poduzeće Koestlin 2010. godine ima nešto manju vrijednost od poželjne, ali i dalje zadovoljavajuću. Izračunom prosječne vrijednosti ovog pokazatelja možemo zaključiti da se poduzeće Koestlin nalazi u nešto boljem položaju.

Provodeći usporedbu ekonomičnosti poslovanja poduzeće Kraš kroz jedanaestogodišnje razdoblje ima zadovoljavajuće vrijednosti, što nije situacija kod Koestlina. Kod poduzeća Koestlin uočavamo da tri godine od promatranih jedanaest ima manju vrijednost od poželjne odnosno u tih tri godine promatranog razdoblja poslovni rashodi su bili veći od poslovnih prihoda. Na temelju prosječnog izračuna vrijednosti pokazatelja ekonomičnosti poslovanja dolazimo do zaključka da se poduzeće Kraš nalazi u boljoj situaciji.

Uspoređujući ekonomičnost financiranja zaključujemo kako se poduzeće Kraš nalazi u nepovoljnom položaju obzirom da su njegove vrijednost kroz čitavo promatrano razdoblje manje od preporučene. Kod poduzeća Koestlin je nešto drukčija situacija, u pet godina od promatranih jedanaest vrijednost je zadovoljavajuća dok preostalih godina ta vrijednost nije zadovoljavajuća. Ipak, možemo reći da se poduzeće Koestlin nalazi u nešto boljoj situaciji nego poduzeće Kraš.

Usporedbom ekonomičnosti ostalih poslovnih aktivnosti možemo zaključiti kako su vrijednosti poduzeća Kraš promjenjive ali i zadovoljavajuće. Uočavamo kako je godine 2012. zabilježena znatno veća vrijednost u odnosu na preostale promatrane godine. Kod poduzeća Koestlin je nešto drukčija situacija, u razdoblju od 2007. do 2015. godine vrijednosti ostalih poslovnih rashoda u računu dobiti i gubitka iznosile su 0, što uočavamo u dobivenom rezultatu prilikom analize. Kod preostale dvije godine vrijednosti su znatno veće od preporučene.

4.3.1.5. POKAZATELJI PROFITABILNOSTI

Usporedbom neto marže profita oba poduzeća vidljivo je kako je poduzeće Kraš, zbog ostvarenih dobitaka u poslovanju, ostvarilo pozitivnu neto maržu profita kroz sve godine promatranog razdoblja. Kod poduzeća Koestlin je 2010. godine zabilježena negativna vrijednost pokazatelja, a razlog tome je gubitak navedenog razdoblja. Također, možemo primijetiti visoku vrijednost ovog pokazatelja 2007. godine u odnosu na ostale godine promatranog razdoblja, a tome možemo pripisati značajnu dobit u odnosu na ostala promatrana razdoblja. Izračunom prosječne vrijednosti neto profitne marže za oba poduzeća, uočavamo da poduzeće Koestlin ima veću prosječnu vrijednosti.

Uspoređujući bruto maržu profita uočavamo kako su rezultati oba poduzeća slični kao i kod neto marže profita. Možemo uočiti da su kod poduzeća Kraš vrijednosti ovog pokazatelja kroz jedanaestogodišnje razdoblje nešto veći u odnosu na neto maržu profita. To objašnjavamo tako što bruto profitna marža sadrži dio vrijednosti koje kasnije poduzeće plaća kao porez na dobit. Kod poduzeća Koestlin je nešto drukčija situacija, u određenim godinama promatranog razdoblja, vrijednosti pokazatelja su iste kao i kod neto marže profita. Razlog tome je što poduzeće u tim navedenim razdobljima ne plaća porez na dobit. Također, i kod bruto marže profita zaključujemo da poduzeće Koestlin ima veću prosječnu vrijednost nego poduzeće Kraš. Provodeći usporedbu neto rentabilnosti imovine zaključujemo da poduzeće Kraš ima pozitivne vrijednosti kroz čitavo promatrano razdoblje, iako te vrijednost variraju. Njegova najveća vrijednost zabilježena je 2009. godine. Poduzeće Koestlin je zabilježilo iznimno veliku vrijednost 2007. godine, dok je 2010. godine uočena negativna vrijednost pokazatelja. Izračunom prosječnih vrijednosti neto rentabilnosti imovine zaključujemo da je poduzeće

Koestlin u nešto boljem položaju unatoč tome što je 2010. godine zabilježena negativna vrijednost.

Usporedbom bruto rentabilnosti imovine poduzeća Kraš uočavamo da su vrijednosti ovog pokazatelja pozitivne kroz svih jedanaest godina te time zaključujemo da je poduzeće profitabilno. Kod poduzeća Koestlin zabilježena je iznimno velika vrijednost 2007. godine, dok je 2010. godine zabilježena negativna vrijednost, kao i kod prethodno navedenih pokazatelja profitabilnosti. Također, i kod pokazatelja bruto rentabilnosti imovine zaključujemo da je poduzeće Koestlin u nešto boljem položaju od poduzeća Kraš.

Provodeći usporedbu rentabilnosti vlastitog kapitala, najznačajnijeg pokazatelja profitabilnosti, zaključujemo da poduzeće Kraš ima pozitivne vrijednosti tokom promatranih godina, iako te vrijednosti variraju. Poduzeće Koestlin iznimno veliku vrijednost bilježi prve godine promatranog razdoblja, dok je 2010. godine zabilježena velika negativna vrijednost. Kao razlog takve vrijednosti navodimo gubitak navedenog razdoblja. Zbog ogromnog gubitka koji je zabilježen kod poduzeća Koestlin, izračunom prosječnih vrijednosti poduzeća, ovoga se puta poduzeće Kraš nalazi u povoljnijoj situaciji.

4.3.1.6. POKAZATELJI INVESTIRANJA

Usporedbom dobiti po dionici poduzeća Kraš i poduzeća Koestlin dolazimo do zaključka kako vrijednosti ovog pokazatelja tokom godina variraju. Nadalje, možemo uočiti da vrijednosti ovog pokazatelja kod poduzeća Koestlin znatno više variraju u odnosu na poduzeće Kraš. Na temelju izračuna prosječnih vrijednosti, dolazimo do zaključka da je prosječna vrijednost dobiti po dionici poduzeća Koestlin znatno veća od prosječne vrijednosti poduzeća Kraš.

Usporedbu dividende po dionici nismo u mogućnosti prikazati jer kod poduzeća Koestlin nisu izražene vrijednosti dividende koje su smještene u novčanom toku. Detaljnijim pregledom spomenutih novčanih tokova dolazimo do zaključka kako dividende nisu isplaćivane. Kod poduzeća Kraš vrijednost dividendi za 2013. i 2014. godinu iznosi 0 odnosno dividende nisu isplaćene, stoga je i vrijednost pokazatelja dividende po dionici također 0. Kod preostalih godina promatranog razdoblja poduzeća Kraš, vrijednosti ovog pokazatelja su varirale, ali su i dalje pozitivne.

Također, nismo u mogućnosti napraviti usporedbu odnosa isplate dividendi obzirom da taj pokazatelj obuhvaća omjer dividende po dionici i dobiti po dionici. Kod poduzeća Kraš možemo zaključiti da u određenim godinama vrijednosti ovog pokazatelja nisu zadovoljavajuće.

Usporedbom odnosa cijene i dobiti po dionici za poduzeće Kraš i poduzeće Koestlin dolazimo do zaključka kako se poduzeće Kraš nalazi u znatno boljoj situaciji. Kod poduzeća Koestlin

2010. godine zabilježena je negativna vrijednost pokazatelja, dok su vrijednosti ovog pokazatelja kod poduzeća Kraš pozitivne tokom svih jedanaest godina promatranog razdoblja. Prilikom usporedbe pokazatelja ukupne rentabilnosti dionice uočavamo znatnu razliku između vrijednosti ovog pokazatelja poduzeća Kraš i Koestlin. Kod poduzeća Kraš tokom jedanaestogodišnjeg razdoblja vrijednosti variraju, ali su i dalje pozitivne, dok kod poduzeća Koestlin nije takav slučaj. Kod poduzeća Koestlin 2010. godine zabilježena je velika negativna vrijednost. Izračunom prosječnih vrijednosti ovog pokazatelja za oba poduzeća, dolazimo do zaključka da se poduzeće Kraš nalazi u znatno povoljnijoj situaciji.

Dividendnu rentabilnost dionice nismo u mogućnosti usporediti jer kod poduzeća Koestlin nemamo iskazane vrijednosti za pokazatelj dividende po dionici. Kod poduzeća Kraš uočavamo da vrijednosti ovog pokazatelja tokom promatranih godina variraju, ali unatoč tome i dalje su pozitivne.

5. ZAKLJUČAK

Temeljni financijski izvještaji glavni su odraz poslovanja svakog poduzeća, a analiza financijskih izvještaja daje realnu sliku o uspješnosti i sigurnosti poslovanja poduzeća. Kako bi poduzeća nastojala ostvariti ta dva cilja, potrebni su slikoviti prikazi njihovih stanja unutar poslovanja kako bi se lakše uočili kritični dijelovi koji ih sputavaju da napreduju u budućnosti. Činjenica je da danas u poslovnom svijetu postoji niz prepreka zbog kojih poduzeća ne mogu ostvariti sebe na samom početku poslovanja, ali iz tog razloga poduzeća moraju neprekidno analizirati tržišta na kojima djeluju kako bi prikupili informacije koje su im potrebne za daljnji razvoj. Analizirana poduzeća u ovom radu pravi su primjer kako svakodnevno proučavanje stanja na tržištu uvelike doprinosi opstanku na tržištu, a isto tako doprinosi i daljnjem rastu i razvoju poduzeća. Analiza financijskih izvještaja u ovom radu bazirala se na poslovanju poduzeća konditorske industrije, Kraš d.d. i Koestlin d.d. Hrvatska konditorska industrija smatra se jednom od najvažnijih grana hrvatske prehrambene industrije. Jedinstvena je po tome što nikada nije imala velike gubitke i ističe se po svojim poslovnim rezultatima koji su ostvareni usprkos krizi i teškim uvjetima poslovanja. Analiza se provodila na temelju razdoblja od jedanaest godina. Dobivene analize i rezultati financijskih pokazatelja omogućili su širu sliku u donošenju zaključka ovog rada.

Analizom pokazatelja likvidnosti vidljivo je da poduzeće Koestlin d.d. ima prosječno slične, ali bolje ostvarene pokazatelje likvidnosti u odnosu na poduzeće Kraš d.d. Oba poduzeća zadovoljavaju kriterije koeficijenta financijske stabilnosti. Koeficijent trenutne likvidnosti, koeficijent ubrzane likvidnosti te koeficijent tekuće likvidnosti većim dijelom su nepovoljni. Analizom pokazatelja zaduženosti također je vidljivo da poduzeća imaju prosječno slične vrijednosti, iako poduzeće Koestlin ima nešto veće vrijednosti pokazatelja u odnosu na poduzeće Kraš. Poduzeće Kraš zadovoljava kriterije svih pokazatelja zaduženosti, dok je kod poduzeća Koestlin nešto drukčija situacija. Za poduzeće Koestlin je vidljivo da nema zadovoljavajuće kriterije kod pokrića troškova kamata i faktora zaduženosti. Analizom svih pokazatelja aktivnosti dolazimo do zaključka da poduzeće Kraš zadovoljava u skoro svim kriterijima, dok poduzeće Koestlin nema zadovoljavajući kriterij kod nijednog pokazatelja. Kod poduzeća Kraš uočen je nezadovoljavajući kriterij koeficijenta obrta ukupne imovine. Analizom pokazatelja ekonomičnosti nameće se zaključak kako poduzeće Koestlin ima bolje kriterije ekonomičnosti ukupnog poslovanja te ekonomičnosti financiranja, dok poduzeće Kraš ima bolji kriterij ekonomičnosti poslovanja. Provedbom analize pokazatelja profitabilnosti vidljivo je da poduzeće Koestlin ima prosječno slične, ali bolje ostvarene pokazatelje profitabilnosti nego poduzeće Kraš. Poduzeće Kraš jedino bilježi veću prosječnu vrijednost kod pokazatelja rentabilnosti vlastitog kapitala (glavnice) u odnosu na poduzeće Koestlin. Nažalost, zbog nedostatka informacija za poduzeće Koestlin, provedba analize određenih pokazatelja

investiranja nije moguća. Analizom prosječne vrijednost dobiti po dionici vidljivo je da poduzeće Koestlin ima znatno bolju prosječnu vrijednost nego poduzeće Kraš, dok je kod pokazatelja odnosa cijene i dobiti po dionici te ukupne rentabilnosti dionice obrnuta situacija. Zaključno, možemo reći kako su na temelju provedene analize pronađeni nedostaci, ali i dobre stvari promatranih poduzeća što je i glavni cilj ovog rada. Iz toga možemo zaključiti da je analiza financijskih izvještaja poduzeća vrlo bitna kako bi se u budućnosti mogle ispraviti loše stvari i donositi kvalitetnije odluke koje će unaprijediti poslovanje poduzeća.

6. POPIS LITERATURE

1. Abramović K, Tominac Broz S., Cutvarić M., Čevizović I., Primjena hrvatskih standarda financijskog izvještaja, RRiF plus d.o.o., Zagreb, 2008.
2. Barbić J., Čolaković E., Parać B., Vujić V., Korporativno upravljanje – osnove dobre prakse vođenja društva kapitala, Zagreb: Hum-Croma, 2008.
3. Belak, V., Analiza poslovne uspješnosti, Zagreb: RRiF Plus, 2014.
4. Bešvir B. (2008), Kako čitati i analizirati financijske izvještaje, Zagreb: RRiF Plus
5. Bolfek B. i ostali, Vertikalna i horizontalna financijska analiza poslovanja tvrtke, Ekonomski vjesnik, 2012.
6. Brekalo F., Revizija financijskih izvještaja, Zagreb, Faber&Zgombić Plus, 2004.
7. Buble M., Menagement, Ekonomski fakultet u Splitu, Split
8. Enciklopedija, preuzeto 30.04.2019. s <http://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=32742>
9. FINA, preuzeto 30.04.2019. s <http://rgfi.fina.hr/JavnaObjava-web/jsp/prijavaKorisnika.jsp>
10. Glasnik, preuzeto 30.04.2019. s <http://www.amaciz.hr/wp-content/uploads/glasnik/glasnik%20br28.pdf>
11. Gulin D. i ostali, Računovodstvo, Ekonomski fakultet, Zagreb, 2003.
12. Habek, M., Sustav i ustrojstvo izvješćivanja menadžera iz računovodstvenih i drugih izvora podataka., RRIF, Zagreb, 1995.
13. Habek M. i ostali, Temelji računovodstva i analitika knjigovodstva, RRIF-Plus, 2004.
14. Koestlin, preuzeto 28.03.2019. s <https://www.koestlin.hr/>
15. Kraš, preuzeto 28.03.2019. s <https://www.kras.hr/hr>
16. Osmanagić Bedenik N., (3/2005), Analiza poslovanja temeljem godišnjih financijskih izvješća, Računovodstvo, revizija i financije, Zagreb, 2005.
17. Šlibar D. (2010), Instrumenti i postupci analize financijskih izvještaja, Financije 5 / 2010.
18. Zakon o računovodstvu, Narodne novine broj: 134/15, preuzeto 22.03.2019. s http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2015_07_78_1493.html
19. Zakon o reviziji, Narodne novine broj 146/05., 139/08., 144/12. i 78/15.
20. Zelenika R., Metodologija i tehnologija izrade znanstvenog i stručnog djela, Sveučilište u Rijeci, Rijeka, 2000.
21. Žager K. i ostali, Analiza financijskih izvještaja, Masmedia, Zagreb, 2008.
22. Žager K. i ostali, Analiza financijskih izvještaja, 2. prošireno izdanje, Masmedia, Zagreb, 2008.

23. Žager K. i ostali, Analiza financijskih izvještaja, treće izmijenjeno i dopunjeno izdanje, Zagreb, 2017.

7. POPIS SLIKA

Slika 1. Temeljni instrumenti i postupci analize.....	14
---	----

8. POPIS TABLICA

Tablica 1. Temeljne pozicije bilance	6
Tablica 2. Temeljne pozicije RDG-a	11
Tablica 3. Pokazatelji likvidnosti	17
Tablica 4. Pokazatelji zaduženosti	18
Tablica 5. Pokazatelji aktivnosti	20
Tablica 6. Pokazatelji ekonomičnosti	21
Tablica 7. Pokazatelji profitabilnosti	22
Tablica 8. Pokazatelji investiranja	24
Tablica 9. Osnovni podaci poduzeća	27
Tablica 10. Bilanca za razdoblje od 2007. do 2017. poduzeća Kraš d.d.	28
Tablica 11. Apsolutna promjena bilance poduzeća Kraš d.d.	29
Tablica 12. Postotna promjena bilance poduzeća Kraš d.d.	30
Tablica 13. Račun dobiti i gubitka za razdoblje od 2007. do 2017. poduzeća Kraš d.d.	33
Tablica 14. Apsolutna promjena računa dobiti i gubitka poduzeća Kraš d.d.	34
Tablica 15. Postotna promjena računa dobiti i gubitka poduzeća Kraš d.d.	35
Tablica 16. Bilanca poduzeća Kraš d.d.	38
Tablica 17. Vertikalna analiza bilance poduzeća Kraš d.d.	39
Tablica 18. Vertikalna analiza računa dobiti i gubitka poduzeća Kraš d.d.	42
Tablica 19. Vertikalna analiza računa dobiti i gubitka poduzeća Kraš d.d.	43
Tablica 20. Pokazatelji likvidnosti poduzeća Kraš d.d.	45
Tablica 21. Pokazatelji zaduženosti poduzeća Kraš d.d.	46
Tablica 22. Pokazatelji aktivnosti poduzeća Kraš d.d.	48
Tablica 23. Pokazatelji ekonomičnosti poduzeća Kraš d.d.	50
Tablica 24. Pokazatelji profitabilnosti poduzeća Kraš d.d.	51
Tablica 25. Pokazatelji investiranja poduzeća Kraš d.d.	53
Tablica 26. Osnovni podaci poduzeća	56
Tablica 27. Bilanca za razdoblje od 2007. do 2017. poduzeća Koestlin d.d.	57
Tablica 28. Apsolutna promjena bilance poduzeća Koestlin d.d.	58
Tablica 29. Postotna promjena bilance poduzeća Koestlin d.d.	59
Tablica 30. Račun dobiti i gubitka za razdoblje od 2007. do 2017. poduzeća Koestlin d.d. ...	63
Tablica 31. Apsolutna promjena računa dobiti i gubitka poduzeća Koestlin d.d.	64
Tablica 32. Postotna promjena računa dobiti i gubitka poduzeća Koestlin d.d.	65
Tablica 33. Bilanca poduzeća Koestlin d.d.	68
Tablica 34. Vertikalna analiza bilance poduzeća Koestlin d.d.	69
Tablica 35. Račun dobiti i gubitka poduzeća Koestlin d.d.	72

Tablica 36. Vertikalna analiza računa dobiti i gubitka poduzeća Koestlin d.d.	73
Tablica 37. Pokazatelji likvidnosti poduzeća Koestlin d.d.....	75
Tablica 38. Pokazatelji zaduženosti poduzeća Koestlin d.d.	76
Tablica 39. Pokazatelji aktivnosti poduzeća Koestlin d.d.	78
Tablica 40. Pokazatelji ekonomičnosti poduzeća Koestlin d.d.	79
Tablica 41. Pokazatelji profitabilnosti poduzeća Koestlin d.d.	81
Tablica 42. Pokazatelji investiranja poduzeća Koestlin d.d.	83